

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi yhteisaluelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan yhteisaluelain säännöksiä täydennettäväksi siten, että voitaisiin järjestää erilaisia osakaskiinteistöjen yhteisesti omistamia alueita koskeva hallinto ja päätöksentekomenettely. Kalastuslaista ehdotetaan poistettavaksi yhteisen vesialueen hallintoa koskevat päällekkäiset säännökset ja järjestettäväksi yhteistä vesialuetta aluetta koskeva osakaskiinteistöjen omistajien päätöksentekomenettely kaikilta osin yhteisaluelain mukaisesti siten, että yhteisaluelain mukainen osakaskunta toimisi kalastuslaissa ja muualla lainsäädännössä tarkoitettuna kalastuskuntana.

Yhteisaluelakiin ehdotetaan lisättäväksi nimenomainen säännös yhteisen alueen yksittäisen osakkaan oikeudesta käyttää yhteistä aluetta osakkaan omaa tarvetta varten. Tässä yhteydessä ehdotetaan myös vesilain säännöstä osakkaan oikeudesta käyttää hyväkseen yhteistä vesialuetta muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin yhteisaluelakiin. Samassa yhteydessä ehdotetaan myös vuodelta 1886 olevan metsälain 2 luku kumottavaksi vanhentuneena. Kumottavissa säännöksissä tarkoitettuihin asioihin sovelletaan lähinnä yhteisaluelakia.

Yhteisaluelakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että omistajat voisivat määränemistöllä päättää yhteisten alueiden yhdistämistä koskevan sopimuksen hyväksymisestä tai alueen liittämisestä yhteiseen alueeseen. Lisäksi ehdotetaan, että yhteisen alueen kukin

osakas saisi viiden prosentin sijasta äänestää enintään kolmellakymmenellä prosentilla kokouksessa läsnä olevien osakkaiden yhteisestä äänimäärästä.

Yhteisaluelakiin ehdotetaan otettaviksi myös säännökset osakaskunnalle tulevien korvausten nostamismenettelystä. Osakaskunnan taloutta koskevia säännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi osakaskunnan rahavarojen tallettamisen ja asiakirjojen säilyttämisen osalta. Samalla parannettaisiin osakkaan oikeutta saada tietoja osakaskunnan toiminnasta ja päätöksistä sekä tilinpidosta.

Kiinteistönmuodostamislakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset yhteisten alueiden yhdistämisessä noudatettavasta kiinteistöteknisestä menettelystä.

Myös vesilain, maastoliikennelain, vesiliikennelain ja ilmailulain säännöksiä, joissa toimivalta on nykyisin annettu kalastuskunnalle tai kalastuskunnan johtokunnalle, ehdotetaan muutettaviksi siltä osin kuin niissä on kysymys tiedoksiannosta yhteisen alueen osakaskunnalle taikka osakaskunnan luvasta tai suostumuksesta kyseisissä laeissa tarkoitettuun toimintaan.

Koskitilojen erityisperusteiset kalastusoikeudet ehdotetaan järjestettäväksi yhteisaluelain mukaisesti eli samalla tavalla kuin muutkin erityisperusteiset kalastusoikeudet.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 2001 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	4
1. Johdanto	4
2. Nykytila	4
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö	4
Yhteinen alue	4
Yhteinen erityinen etuus	5
Yhteisuelaki	6
Kalastuskunta	6
Osakkaan käyttövaltuudet	7
Muu erityislainsäädäntö	7
2.2. Nykytilan arviointi	8
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	10
4. Esityksen vaikutukset	10
4.1. Taloudelliset vaikutukset	10
4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	11
5. Asian valmistelu	11
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	11
1. Lakiehdotusten perustelut	11
1.1. Yhteisuelaki	11
1.2. Kalastuslaki	19
1.3. Kiinteistönmuodostamislaki	24
1.4. Vesilaki	24
1.5. Maastoliikennelaki	25
1.6. Vesiliikennelaki	26
1.7. Ilmailulaki	27
1.8. Metsälaki	27
2. Tarkemmat säännökset	27
3. Voimaantulo	27
4. Säättämisjärjestys	27
LAKIEHDOTUKSET	29
1. Laki yhteisuelain muuttamisesta	29
2. Laki kalastuslain muuttamisesta	34
3. Laki kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta	36
4. Laki vesilain muuttamisesta	37
5. Laki maastoliikennelain 4 §:n muuttamisesta	38
6. Laki vesiliikennelain 21 §:n muuttamisesta	39
7. Laki ilmailulain 40 §:n muuttamisesta	39
8. Laki metsälain 2 luvun kumoamisesta	40

LIITE	41
Rinnakkaistekstit	41
1. Laki yhteisalueain muuttamisesta	41
2. Laki kalastuslain muuttamisesta	51
3. Laki kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta	62
4. Laki vesilain muuttamisesta	64
5. Laki maastoliikennelain 4 §:n muuttamisesta	67
6. Laki vesiliikennelain 21 §:n muuttamisesta	68
7. Laki ilmailulain 40 §:n muuttamisesta	69

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Yhteisten alueiden hallinnointi ja käyttö perustuu yhteisaluelakiin (758/1989). Yhteisalue lain piiriin kuuluu yhteinen alue sen laadusta riippumatta lukuunottamatta yhteismetsää, josta on säädetty erikseen. Myös yhteinen vesialue kuuluu lain soveltamisalaaan siltä osin kuin sen hallinnoinnista ei ole kalastuslaissa tai muussa laissa toisin säädetty.

Yhteisalue laki sisältää säännökset yhteisen alueen toimielimistä, päätöksenteosta, hallinnoimisesta, maksujen määräämisestä ja muutoksenhausta toimielinten päätöksiin.

Kalastuslain (286/1982) keskeisenä tavoitteena on säännellä kalastusoikeutta, kalastusmenetelmiä, kalakantojen hoitoa sekä kalatalouden hallintoa kalastuksen osalta. Lain tavoitteena on pyrkimys vesialueen mahdollisimman suureen pysyvään tuottavuuteen. Lähtökohdiana on näin ollen vesialueiden talouskalakantojen hyödyntäminen kestävästä käytön periaatteella.

Kalastuslain keskeiset säännökset kohdistuvat vesialueen omistajaan. Hänelle kuuluu kalastusoikeus eräitä laissa säädettyjä yleiskalastusoikeuksia lukuun ottamatta ja sanotusta kalastusoikeudesta määrääminen samoin kuin velvollisuus kalakantojen hoitamiseen. Yhteisen vesialueen osalta vastaavat kalastukseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet kuuluvat kalastuslain 3 §:ssä säädetyille yhteisen vesialueen osakkaiden muodostamalle kalastuskunnalle.

Kalastuslaki sisältää säännökset kalastuskunnan järjestäytymisestä, toimielimistä, maksujen määräämisestä osakkaille sekä muusta päätöksenteosta ja muutoksenhausta kalastuskunnan päätöksiin.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Yhteinen alue

Kiinteistö muodostuu yleensä sille yksityisesti kuuluvista maa- ja vesitiluksista. Näiden ohella kiinteistöön kuuluu monesti osuuksia useille kiinteistöille yhteisiin maa- ja vesialueisiin.

Yhteisellä alueella tarkoitetaan rekisteriyksikköä, joka kuuluu yhteisesti kahteen tai useampaan kiinteistöön määrättyjen osuuslu-

kujen mukaisin osuuksin.

Yhteisen alueen osakaskiinteistölle kuuluva osuus yhteisestä alueesta on osa kiinteistön alueellista ulottuvuutta. Osakaskiinteistön omistaja voi luovuttaa kiinteistöönään kuuluvan yhteisalueosuuden tai osan siitä. Luovuttaessaan kiinteistönsä tai osan sen alueesta osakaskiinteistön omistaja voi samalla luovuttaa luovutettavaa aluetta vastaavan osuuden yhteiseen alueeseen tai pidättää sitä vastaavan osuuden itsellään.

Yhteinen alue on kiinteistörekisteriin merkitty yksikkö, jolla on oma osakaskunta. Yhteisen alueen osakkaina olevat osakaskiinteistöjen omistajat muodostavat osakaskunnan, jonka tehtävänä on huolehtia yhteisen alueen hallinnosta ja aluetta koskevien muiden asioiden hoidosta.

Isojaossa on samoille osakkaille voitu muodostaa useita yhteisiä alueita. Kunkin yhteisen alueen osakaskiinteistöjen omistajat muodostavat oman erillisen yhteisalue lain mukainen osakaskunnan. Näin ollen myös jokainen yhteinen vesialue muodostaa oman erillisen yhteisalue lain mukaisen yhteisen alueen, joka on erillinen rekisteriyksikkö ja jolla on oma erillinen osakaskunta. Mikäli isojaossa tai maanmittaustoimituksessa muodostettu kiinteistö on saanut osuuden vain yhteisiin maa-alueisiin muttei yhteisiin vesialueisiin, muodostavat yhteisten maa-alueiden osakkaat eri osakaskunnan verrattuna yhteisten vesialueiden osakkaiden muodostamaan osakaskuntaan.

Yhteiset alueet ovat muodostuneet siten, että ne ovat joko isojaossa jääneet jakamatta tai ne on isojaossa tai myöhemmin suorite- tuissa kiinteistötoimituksissa jätetty edelleen yhteiseksi, erotettu päältäpäin tai muuten muodostettu yhteiseksi. Isojaon toimittamisen yhteydessä kylän muodostamalle jakokunnalle kuuluva vesialue on säännönmukaisesti jätetty jakamatta, jolloin se on jäänyt isojaossa muodostettujen tilojen yhteiseksi. Kiinteistöjen yhteisiä käyttötarpeita varten on voitu jättää muun muassa venevalkamia, lastauspaikkoja, laiturialueita ja erilaisia maa-ainesten ottopaikkoja. Yhteisten alueiden jakamista on myöhemmin lainsäädännössä rajoitettu. Kylien väliset vesipiirajat on käyty pääsääntöisesti vuoden 1902 välirajalin mukaan.

Yhteisten alueiden pinta-alat vaihtelevat varsin vähäisistä maa-alueista muutama-

tuhansiin hehtaareihin vesialueita. Yhteisistä alueista noin 40 prosenttia on yhteisiä vesialueita.

Kiinteistönmuodostamislain (554/1995) mukaan asianosaisten sopimuksesta saadaan yksityisiä tiluksia käsittävä alue muodostaa kiinteistöjen yhteiseksi alueeksi, jos se on näille kiinteistöille tarpeellinen. Halkomisesa ja uusjaossa voidaan säädetyin edellytyksin ilman asianosaisten suostumustakin erottaa yhteiseksi muun muassa autojen pitämistä, venevalkamaa tai laituria varten tarpeellinen alue.

Yhteismetsä on pysyväisluonteinen, osakkaiden hyväksi hyvän ja suunnitelmallisen metsänhoidon harjoittamiseen perustettu tilojen yhteinen alue. Yhteismetsän osakskunta on yksityisoikeudellinen oikeushenkilö, joka vastaa yhteismetsän hoidosta ja käytöstä. Kuten muissakin yhteisalueissa omistusoikeus kuuluu osakkaille. Yhteismetsästä säädetään yhteismetsälain (37/1991). Maamme on tällä hetkellä 138 yhteismetsää, joissa osakkaita noin 15 000 (suurimmassa noin 5 500). Yhteisaluelaki ei koske yhteismetsälain mukaista yhteismetsää.

Vesijättömaa on maa-aluetta sekä vesilain että jakolain ja nykyisen kiinteistönmuodostamislain mukaan. Vesijättöä muodostuu maankohoamisen vaikutuksesta. Vesijättöä voi syntyä myös vesistön keskivedenpinnan laskemisen tai pinnan- tai pohjanmyötäisen umpeenkasvamisen kautta. Vesijättömaan omistaa vesialueen omistaja, ellei aluetta ole kiinteistötoimituksessa lunastettu. Vuoden 1902 väilirajalakiin vuonna 1995 lisätyn 10 §:n (550/1995) mukaan veden ja maan pinnan laskeminen taikka nostaminen ei vaikuta kiinteistön rajaan suhteessa toiseen kiinteistöön tai kylän yhteiseen vesialueeseen.

Erilaisia yhteisiä alueita on arvioitu olevan yhteensä 47 000, joista lähes 90 prosenttia oli merkitty vähintään perustiedot sisältävinä kiinteistörekisteriin vuoden 1997 lopussa. Perustiedot käsittävät muun muassa kiinteistötunnuksen, rekisteröimispäivän ja merkinnän yhteisen alueen syntytavasta. Perustietoja täydennetään vaiheittain lisäämällä selvitysten edetessä merkinnät pinta-aloista, piirirajankäynneistä ja muista toimenpiteistä, rasitteista ja lopuksi vahvistetusta osakasluettelosta.

Kiinteistörekisteriin nykyisin merkityistä noin 42 000 yhteisestä alueesta on maa-alueita noin 24 000 ja vesialueita noin 18 000.

Yhteisten alueiden tai yhteismetsien osak-

kaiden määrä vaihtelee kahdesta yli 12 000. Vuoden 1997 lopussa oli rekisteröity noin 15 000 osakasluetteloa. Niistä laskettuna osakkaiden lukumäärän keskiarvo on 78.

Isojaon jakokunnan (vesioikeudellisen kylän) käsittäviä yhteisiä vesialueita on noin 8 000 kappaletta, joista osakasluettelot on laadittu 4 500 osalta.

Tilojen yhteisten teiden ja valtaojien sekä niihin verrattavien alueiden lakkaamisesta yhteisinä alueina annetulla lailla (983/1976) on lakkautettu laissa tarkoitettut yhteiset alueet. Tällaiset lakanneet yhteiset alueet ovat siirtyneet sanotusta ajankohdasta joko alueeseen rajoittuvaan kiinteistöön tai laissa mainituissa tapauksissa kunnan omistukseen.

Koskitila on muodostettu omaksi kiinteistöksi lohkomalla yhteiseen vesialueeseen sisältyvästä koskesta. Kiinteistön osuus koskeen on voitu luovuttaa itsenäisesti, muusta yhteisalueesta erillään. Koskitilan muodostaminen ei merkitse omistussuhteiden muutosta, vaan lohkomisen jälkeen yhteisalueosuuksista muodostuu yhteisomistuksessa oleva erillinen kiinteistö. Alue muuttuu yhteisalueain soveltamisalaan kuuluvasta yhteisestä alueesta eräistä yhteisomistussuhteista annetun lain (180/1958) soveltamisalaan kuuluvaksi.

Eräistä vesitilusjärjestelyistä annetussa laissa (31/1980) tarkoitettuja vesitilusjärjestelytoimituksia voidaan tehdä niissä entisten Mikkelin, Kymen, Kuopion, Pohjois-Karjalan ja Keski-Suomen läänien kunnissa, joissa tiloille tai kylille kuuluvia vesialueita sijaitsee toisten tilojen tai kylien maatilusten kohdalla.

Yhteinen erityinen etuus

Erityisellä etuudella tarkoitetaan aikaisemman jakolainsäädännön nojalla kiinteistölle joko yksin taikka yhden tai useamman muun kiinteistön kanssa yhteisesti annettua oikeutta käyttää toiselle kiinteistölle kuuluvaa tai kiinteistöjen yhteistä aluetta tiettyyn taloudelliseen erityistarkoitukseen. Erityinen etuus voi olla esimerkiksi oikeus koskivoimaan, kalastukseen tai kivenottamiseen louhoksesta.

Jos etuus kuuluu kiinteistölle yksin, on kyseessä yksityinen erityinen etuus ja jos etuus kuuluu kiinteistölle yhteisesti muiden kiinteistöjen kanssa, on kyseessä yhteinen erityinen etuus.

Kiinteistönmuodostamislain mukaan uusia

yhteisiä erityisiä etuuksia ei voida nykyisin perustaa, koska tarve voidaan tarkoituksenmukaisemmin tyydyttää muulla tavoin.

Yhteisaluelaki

Voimassa oleva yhteisaluelaki sisältää säännökset, joiden mukaisesti kiinteistöjen yhteisten alueiden ja yhteisten erityisten etuuksien hallinto ja käyttö tapahtuu. Tämä laki on luonteeltaan yleislaki, jota sovelletaan silloin, kun yhteisen alueen tai etuuden hallinnosta tai käytöstä ei ole erikseen säädetty. Yhteisaluelaki ei koske myöskään toisen rekisteriyksikön alueelle pysyvänä tai määräaikaisena rasitteena usean kiinteistön hyväksi perustettua oikeutta, kuten esimerkiksi venevalkamaa varten rasitteena perustettua oikeutta.

Olellaisen osan yhteisalueain sisällöstä muodostavat osakaskuntien järjestäytymistä ja päätöksentekomenettelyä koskevat säännökset. Pääsääntöisesti osakkaat itse huolehtivat järjestäytymisen vaatimista toimenpiteistä. Tarpeen vaatiessa osakkaat voivat pyytää maanmittaustoimistoa määräämään toimiston palveluksessa olevan diplomi-insinöörin, jonka tehtävänä on kiinteistötoimitusten suorittaminen, huolehtimaan kokouksen koolle kutumisesta ja järjestämisestä osakkaan ilmoittamalla tavalla. Lakiin sisältyvät myös säännökset järjestäytyneen osakaskunnan toimielinten tehtävistä ja toimivallasta sekä säännökset siitä, mistä asioista osakaskunnan säännöissä tulee olla määräykset.

Osakaskuntaa koskevat päätökset tehdään osakaskunnan kokouksessa. Osakaskunta voi kuitenkin valita edustajiston, joka osakaskunnan kokouksen sijasta käyttää osakaskunnan päätösvaltaa.

Osakaskunnalla ei ole järjestäytymispakkoa. Järjestäytymättömyys ei estä osakaskuntaa toimimasta. Osakaskunnan järjestäytyminen tapahtuu siten, että se hyväksyy toimintaansa varten säännöt.

Osakaskunnan kokouksessa on kullakin osakkaalla osuuttaan vastaava äänioikeus. Kokouksen puheenjohtajaa valittaessa on jokaisella osakkaalla kuitenkin yksi ääni. Yhteisomistuksessa olevan kiinteistön osalta äänioikeutta käyttävät saapuvilla olevat osanomistajat yhteisesti. Jolleivät yhteisomistajat ole käsiteltävästä asiasta yksimielisiä, kullakin osakkaalla on vain omistamaansa osuutta vastaava äänioikeus.

Yhteisaluelaki sisältää yksityiskohtaiset säännökset äänestysmenettelystä kokouksissa. asiat ratkaistaan pääsääntöisesti yksinkertaisella enemmistöllä. Kukaan ei saa äänestää äänimäärällä, joka on yli viisi prosenttia kokouksessa edustetuista äänistä. Osakaskunnan päätöksen tekemiseen vaaditaan kuitenkin määränemmistö tietyissä merkittävissä asioissa.

Edustajiston kokouksessa edustaja käyttää äänivaltaa edustamiensa osakkaiden yhteenlasketun äänija pääluvun mukaan. Edustaja ei voi valtuuttaa toista toimimaan asiamiehenään. Edustajiston kokouksessa menetellään muulta osin vastaavalla tavalla kuin yhteisalueen kokouksessa.

Yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden myymistä tai yli viiden vuoden ajaksi vuokraamista koskeva päätös on alistettava tuomioistuimen vahvistettavaksi, mikäli joku kokouksessa läsnä olevista osakkaista sitä vaatii. Osakkaalla on mahdollisuus moittia päätöstä tuomioistuimessa.

Järjestäytyneen osakaskunnan kokous valitsee hoitokunnan jäsenet ja kullekin heistä varamiehen. Hoitokunnan tehtävänä on huolehtia osakaskunnan päätösten valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä muusta käytännön toiminnasta sekä yhteisen alueen edustaminen tuomioistuimissa. Hoitokunnan päätökset tehdään yksinkertaisella äänen enemmistöllä. Jos äänet ovat menneet tasan, ratkaisee puheenjohtajan mielipide.

Osakaskunnan säännöissä voidaan määrätä, että hoitokunnan sijasta toimitsija huolehtii osakaskunnan päätösten valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä muusta käytännön toiminnasta.

Kalastuskunta

Kalastuskunta on kalastuslain (286/1982) tarkoittama kalatalousyhteisö, joka hoitaa kalastusasioita kalastuslain nojalla. Kalastuslain 3 §:n mukaan kalastuskunnan muodostavat useille kiinteistöille yhteisesti kuuluvan kalaveden osakkaat eli kalastuskunnan osakkaat ovat samat kuin yhteisen vesialueen osakkaat. Jokainen yhteinen alue on erillinen rekisteriyksikkö, jolla on oma osakaskunta. Käytännössä on myös sellaisia tilanteita, että yhteisellä vesialueella ja yhteisellä vesijätöllä on samat osakaskiinteistöt ja samat osakkaat. Niillä on kuitenkin erilliset osakaskunnat ja erillinen varallisuus. Sen sijaan yhteisellä vesialueella ja kalastuskunnalla on täs-

mälleen samat osakkaat eli kalastuskunnan jäsenet ja osakaskunnan osakkaat ovat aina täysin samat. Kalastuskunnan vesialue on myös aina täsmälleen sama kuin yhteisen vesialueen osakaskunnan alue.

Kalastuskunta on velvollinen järjestäytymään ja hyväksymään itselleen säännöt, jotka työvoima- ja elinkeinokeskus tarkastaa. Työvoima- ja elinkeinokeskus voi kuitenkin vapauttaa kalastuskunnan järjestäytymisestä. Osakkaat ovat tällöin velvollisia yhteisesti päättämään kalastuskunnalle kuuluvista tehtävistä tai niiden hoitaminen on uskottava valtuutetulle toimitsijamiehelle. Jollei kalastuskunta ole järjestäytynyt, se toimii yhteisaluein mukaisesti. Pienet kalastuskunnat eivät yleensä ole järjestäytyneet.

Kalastuskunnan päättävältä käyttää kalastuskunnan kokous. Kullakin osakkaalla on kokouksessa osuuttaan vastaava äänimäärä, jolleivät kaikki kokouksessa läsnä olevat osakkaat toisin sovi tai säännöissä toisin määrätä. Kukaan ei saa kuitenkaan äänestää enemmällä kuin puolella läsnäolevien äänimäärästä. Kukaan ei myöskään saa valtakirjalla esiintyä useamman kuin yhden osakkaan puolesta.

Kokouksen koollekutsumistavasta, asian käsittelystä kokouksessa sekä pöytäkirjan pitämisestä määrätään tarkemmin kalastuskunnan säännöissä. Kalastusasetuksessa (1116/1982) säädetään tarkemmin niistä seikoista, jotka kalastuskunnan sääntöihin on otettava.

Kalastuskunta valitsee keskuudestaan johtokunnan sekä yhden sen jäsenistä johtokunnan esimieheksi ja yhden varaesimieheksi. Kalastuskunta, jossa on enintään viisi jäsentä, voi toimia ilman johtokuntaa. Kalastuskunnan kokous hoitaa tällöin johtokunnalle kuuluvat tehtävät. Johtokunnan tehtäviin kuuluu ensisijaisesti kalastuskunnan kokouksen päätösten toimeenpano, taloudenpito sekä kalastuskunnan edustaminen tuomioistuimissa.

Kalastuslaki sisältää lisäksi säännökset siitä, miten kalastuskunnan päätöksiin haetaan muutosta. Kalastuskunnan kokouksen päätökseen tyytymätön voi viimekädessä hakea päätöksen kumoamista yleiseltä alioikeudelta.

Osakkaan käyttövaltuudet

Yhteisen vesialueen osakkaalla on vesilain (264/1961) 1 luvun 10 §:n mukaan oikeus,

jollei vesilain tai muun lain säännöksistä tai erikseen annetusta luvasta muuta johdu, ryhtyä sellaisiin omistajalle kuuluviin, alueen ja sillä olevan veden käyttämistä tarkoitaviin toimenpiteisiin, jotka eivät aiheuta muille osakkaille haittaa tai häiriötä eivätkä estä heitä vastaavanlaisella tavalla käyttämästä aluetta hyväkseen.

Jos toisen vesialueeseen kohdistuvaan toimenpiteeseen on vesilain mukaan saatava lupa, on myös vesialueen osakkaan haettava lupa tällaiseen toimenpiteeseen, jos se kohdistuu yhteiseen alueeseen.

Yhteisen vesialueen osakas ei saa kalastuslain 18 §:n mukaan ilman muiden osakkaiden suostumusta tehdä sopimusta hänelle sanotulla alueella kuuluvan kalastusoikeuden vuokraamisesta. Saman lainkohdan mukaan muutoin on voimassa, mitä osakkaiden päättävällän käyttämisestä kysymyksessä olevan yhteisen omaisuuden osalta on muualla laissa säädetty.

Muu erityislainsäädäntö

Kalastuslain mukaiselle kalastuskunnalle osoitetaan myös eräitä vesilaisissa mainittuja ilmoituksia, jos yhteisen vesialueen osakaskunta ei ole järjestäytynyt. Vesilain 1 luvun 30 §:n mukaan ruoppauksen aloittamisesta ja suorittamistavasta on ennakolta ilmoitettava kalastuskunnalle. Vesilain 19 luvun 7 §:n 3 momentin mukaan ojitustoimituksen loppukokouksesta on niin ikään ilmoitettava kalastuskunnalle kuten myös vesilain 20 luvun 5 §:n 3 momentin mukaan kunnan ympäristön-suojeluviranomaisen käsittelemästä asiasta.

Vesilain 16 luvun 8 §:n 3 momentin mukaan yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle voidaan hakemuksesta antaa tieto yhteisalueen 26 §:n estämättä noudatetaan, mitä tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain (232/1966) 7 §:n mukaisesta julkisesta kuulutuksesta on säädetty. Jos hakemus tarkoittaa yhteisalueen tai sen muun kuin vähäisen osan lunastamista tai muun kuin vähäistä osaa yhteisalueesta koskevan käyttöoikeuden perustamista, noudatetaan sanotuilta osin kuitenkin, mitä yhteisalueen 26 §:ssä on säädetty.

Jos ojitustasia koskee yhteisen maa-alueen järjestäytymätöntä osakaskuntaa ja jos kysymyksessä on merkitykseltään vähäinen asia, tieto voidaan vesilain 19 luvun 7 §:n 2 momentin mukaan kuitenkin antaa yhdelle osakkaalle, joka ilmeisesti ei ole muutoin

asianosaisena asiassa.

Jos asia saattaa erityisesti koskea toisen vesialuetta, on ojitustoimituksen loppukoukuksesta ilmoitettava myös vesialueen omistajalle tai, vesialueen ollessa yhteinen, asian laadun mukaan kalastuskunnalle, yhteisalueen osakaskunnalle tai molemmille. Vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille ilmoitus annetaan noudattaen vastaavasti edellä mainittua 7 §:n 2 momentin säännöstä, jolloin tieto voidaan antaa merkitykseltään vähäisessä asiassa yhdelle osakkaalle.

Vesilain 20 luvun 5 §:ään sisältyvät säännökset tiedottamisesta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päättävältäan kuuluvasta asiasta. Siltä osin kuin asia koskee yhteisen maa-alueen järjestäytymättömän osakaskuntaa ja kysymyksessä on merkitykseltään vähäinen asia, tieto voidaan pykälän 2 momentin mukaan antaa yhdelle osakkaalle, joka ilmeisesti ei ole muutoin asianosaisena asiassa.

Jos kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätettävänä oleva asia koskee yhteistä vesialuetta, sen osalta ilmoitus toimitetaan asian laadun mukaan kalastuskunnalle, yhteisalueen osakaskunnalle tai molemmille. Vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille ilmoitus annetaan noudattaen vastaavasti edellä sanottua 5 §:n 2 momentin säännöstä.

Lisäksi yhteisen vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan puolesta omistajan puhevaltaa käyttäväksi toimielimeksi on eräissä tapauksissa säädetty kalastuskunnan johtokunta. Näin on säädetty maastoliikennelain (1710/1995) 4 §:n 3 momentissa, vesiliikennelain (463/1996) 21 §:n 4 momentissa ja ilmailulain (281/1995) 40 §:n 4 momentissa.

Vuodelta 1886 olevan metsälain 2 lukuun sisältyy myös säännöksiä lohkokunnan omistamasta ja yhteisesti hallitusta metsämaasta. Sen osalta osakkaat nykyisin päättävät asioista yhteisalueen mukaisesti.

2.2. Nykytilan arviointi

Samat yhteisen vesialueen osakaskiinteistöjen omistajat ovat osakkaina sekä yhteisalueen mukaisessa yhteisen vesialueen osakaskunnassa että kalastuslain mukaisessa kalastuskunnassa. Osakkaat joutuvat nykyisin soveltamaan yhteisen vesialueen hallintoon ja päätöksentekoon kahta eri lakia, joko yhteisalueen lakia tai kalastuslakia taikka mo-

lempia, sen mukaan, onko kysymys kalastuksesta yhteisellä vesialueella vai muusta yhteistä vesialuetta koskevasta asiasta. Kalastuslain ja yhteisalueen säännökset eroavat jonkin verran muun muassa järjestäytymisen pakollisuuden, äänioikeuden käytön, määränemmistö säännösten, toimielinten ja niiden toimikausien, sääntöjen sisällön ja tiedoksiantomenettelyjen osalta. Säännösten erilaisuudesta johtuen osakkaiden on noudatettava erilaisia menettelytapoja saman alueen osalta, mikä vaikeuttaa asioiden hoitamista.

Kalastuskunnan ja samaa yhteistä vesialuetta hallinnoivan yhteisalueen mukaisen osakaskunnan jäsenet ovat yhteisen vesialueen käytöstä ja luovutuksesta päätettäessä samat ja heillä on alueeseen yhtä suuret oikeudet.

Mikäli yhteisen vesialueen osakaskunta on järjestäytynyt sekä kalastuskunnaksi että yhteisalueen mukaiseksi osakaskunnaksi, säännösten erilaisuus estää yhteistä kalavettä ja muuta yhteistä aluetta koskevien asioiden käsittelyn samassa kokouksessa. Tämä säännösten osittainen päällekkäisyys hankaloittaa yhteisiä alueita koskevien asioiden hoitamista.

Käytännön tarpeita vastaamatonta on, että yhteisen kalaveden kalastuksellista käyttöä ja muun yhteisen alueen käyttöä ei voida laillisessa järjestyksessä käsitellä samoja menettelytapoja noudattaen kalastuslain ja yhteisalueen säännösten erilaisuuden vuoksi.

Kalastuslaissa säädettyjen vesialueen käyttöä koskevien asioiden osalta sitä koskevia päätöksiä tekee kalastuskunta. Kalastuslain 125 §:n nojalla osakkaat voivat kalastuskunnan kokouksessa päättää eräistä muistakin kuin kalastusta koskevista asioista, kuten esimerkiksi metsästyksestä yhteisellä vesialueella ja eräistä käyttöoikeuksista. Kalastuslain 49 §:n mukaan, jollei kalastuskunta ole järjestäytynyt, se toimii yhteisalueen mukaisesti. Esimerkiksi yhteisen vesialueen luovutusta tai sen yhdistämistä toiseen vesialueeseen koskeva päätös vaatii yhteisalueen mukaisen käsittelyjärjestyksen.

Asian laadusta ja osakaskunnan järjestäytymisestä riippuen päätökset on tehtävä joko kalastuskuntana tai osakaskuntana. Tällainen erottelu on kuitenkin tarpeeton, koska sillä ei ole mitään vaikutusta osakkaiden asemaan tai keskinäisiin suhteisiin.

Edellä sanotut näkökohdat huomioon ottaen ei ole perusteltua säädellä yhteisen vesi-

alueen hallinnointia ja käyttöä kahdella eri lailla sen mukaan onko kysymys yhteisen alueen käytöstä kalastukseen vai sen käytöstä muuhun tarkoitukseen.

Silloin, kun kalastuslaissa (286/1982) tarkoitettuna kalastuskuntana toimisi yhteisalue lain mukainen osakaskunta, olisi tästä erityisesti etua yhteisen vesialueen osakkaille. Heidän asemansa ja päätöksentekonsa selkeytyisi yhteisen omaisuuden hallinnossa ja käytössä. Esimerkiksi yhteistä aluetta koskevat viranomaisten ilmoitukset voitaisiin näin ollen toimittaa keskitetysti yhdelle toimielimelle. Myös yhteistä vesialuetta koskevien korvausten saajana olisi yksi organisaatio eli yhteisen vesialueen osakaskunta. Tämä selkeyttäisi muun muassa sitä, kuka on neuvottelu ja sopimusosapuoli yhteistä vesialuetta koskevissa korvauskysymyksissä. Lisäksi vältettäisiin sellaisten tilanteiden aiheutuminen, että yhteisen vesialueen osakkaat eri toimielimissä päättäisivät saman yhteisen vesialueen käytöstä ristiriitaisiin tarkoituksiin. Kun kalastuskuntana toimisi yhteisalue lain mukainen osakaskunta, osakkaat voisivat yhdessä osakaskunnan kokouksessa käsitellä kaikenlaisia yhteistä vesialuetta koskevia asioita. Näin yhteisen vesialueen osakaskunnalle voisi myös tulla säästöä hallintomenoissa.

Koskitilojen kalastusoikeuksien käytön järjestäminen on kalastuslaissa säännelty sekä muista erityisperusteisista kalastusoikeuksista että kalastuskuntaa koskevasta pääsäännöstä poikkeavalla tavalla siten, että vesialuetta omistamattomat kalastusoikeuden haltijatkin voivat yhdessä koskitilan omistajan kanssa järjestäytyä kalastuskunnaksi. Koskitilan kalastusoikeuksia vastaavia kalastusoikeuksia on muissakin vesistöissä. Viimeksi mainittujen kalastusoikeuden haltijoiden järjestäytyminen on kuitenkin sopimustenvaraista. Myös koskitilan alueella harjoitettava kalastus olisi tarkoituksenmukaisinta jättää sopimusperusteisten järjestelyjen varaan, jolloin kalastuksen järjestämisestä voitaisiin sopia päätettäväksi sen mukaan, kuin kalastusoikeuden haltijat ja vesialueen omistaja keskenään sopivat. Koskitilan omistajien välisiin suhteisiin sovelletaan eräistä yhteisomistussuhteista annettua lakia.

Yhteisalue laissa ja kiinteistönmuodostamislaisissa ei ole säännöstä yhteisten alueiden yhdistämisestä, minkä vuoksi yhteisten alueiden yhdistämisistä ei voida tehdä. Yhdistä-

mistarve on monissa yhteyksissä tullut esille kalastusviranomaisten aloitteesta, sillä ongelmia aiheutuu lukuisista pienistä yhteisistä vesialueista esimerkiksi kalastusta koskevan päätöksenteon osalta.

Voimassa olevasta yhteisalue laista puuttuu nykyisin säännös yksittäisen osakkaan asemasta yhteisen alueen käyttäjänä suhteessa toisiin yhteisen alueen osakkaisiin. Säännökset osakkaan asemasta suhteessa toisiin yhteisen alueen osakkaisiin ovat nykyisin eri laeissa, kuten vesilain 1 luvun 10 §:ssä ja kalastuslain 18 §:ssä. Sen sijaan yhteisalue laissa ei ole nimenomaista säännöstä osakkaan oikeudesta käyttää yhteistä aluetta omaa tarvettaan varten.

Yksityisen osakkaan oikeusturvaa ja vastuusuhteita yksityisoikeudellisessa suhteessa koskevat säännökset ovat yleisesti kehittyneet. Nykyistä yhteisalue lakia on tarpeen täydentää osakaskunnan toimielimien vahingonkorvausvelvollisuutta koskevilla säännöksillä osakkaan taloudellisten etujen turvaamiseksi. Samoin yksityisen osakkaan ja osakaskunnan välisiä suhteita koskevia säännöksiä on aihetta täsmentää siltä osin kuin kysymys on osakkaan oikeudesta nostaa kanne tai muutoin valvoa osakaskunnan etua tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltävässä asiassa.

Yhteisalue lain mukaan kukaan ei voi osakaskunnan kokouksessa äänestää enemmällä kuin viidellä prosentilla läsnäolevien edustamasta äänimäärästä. Yhteisalue lain mukainen vähemmistönsuojasäännös on tavanomaista ankarampi vähemmistönsuojan kannalta suhteessa muihin yhteisöoikeuden vähemmistönsuojasäännöksiin. Esimerkiksi kalastuslain mukaan kalastuskunnan kokouksessa ei kukaan saa äänestää enemmällä kuin puolella läsnäolevien yhteensasketusta äänimäärästä. Yhteisalue lain mukainen osakaskunta toimisi ehdotuksen mukaan myös kalastuslaissa tarkoitettuna kalastuskuntana. Yhteisen alueen käytön ja hoidon kannalta on tärkeää, että osakkaat voisivat kokea vaikuttavansa yhteistä aluetta koskevaan päätöksentekoon. Voimassa olevan yhteisalue lain vähemmistönsuojarajaa onkin aihetta nostaa nykyisestään, vaikkakaan ei niin korkeaksi kuin kalastuslaissa säädetään. Tarkoituksenmukaista ja kohtuullista olisi, ettei kukaan saa äänestää enemmällä kuin 30 prosentilla kokouksessa läsnäolevien yhteenlasketusta äänimäärästä.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen keskeisenä tavoitteena on yhteisen vesialueen hallintoa hoitavien päällekkäisten organisaatioiden poistaminen sekä yhteisaluelain toimivuuden parantaminen.

Esityksen tavoitteena on, että yhteisen vesialueen päätöksenteko myös kalastusasioiden osalta järjestetään yhteisaluelain mukaisesti. Tämä merkitsisi sitä, että kalastuslakiin sisältyvät kalastuskunnan päätöksentekoa koskevat säännökset voidaan pääosin kumota.

Tavoitteena on, että osakkaat voisivat edelleen itse ratkaista osakaskuntansa tarpeen järjestäytyä ottaen huomioon erikokoisten osakaskuntien tarpeet.

Vuoden 1997 alusta voimaantulleiden maakaaren ja kiinteistönmuodostamislain säännösten johdosta esityksessä ehdotetaan, että luovutuksensaaja saisi osakkaan puhevallan osakaskunnan kokouksessa sen jälkeen, kun kiinteistön koko yhteisalueosuuden omistusoikeus on hänelle siirtynyt.

Osakkaan yhteiseen alueeseen kohdistuvat käyttövaltuudet suhteessa yhteisen alueen toisiin osakkaisiin on tarpeellista selkeyttää yhteisaluelakiin otettavilla säännöksillä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että osakkaalla on oikeus, jollei osakaskunta toisin päättä tai jollei toisin ole säädetty, käyttää yhteistä aluetta sen käyttötarkoitus huomioon ottaen hyväkseen sillä tavoin, ettei se estä muita osakkaita vastaavanlaisella tavalla käyttämästä aluetta hyväkseen. Tämän lisäksi myös muussa laissa voi olla säännöksiä osakkaan käyttövaltuuksista, kuten esimerkiksi ehdotetussa kalastuslain 18 §:n 1 momentissa.

Tässä yhteydessä ehdotetaan myös vuodelta 1886 olevan metsälain 2 luku kumottavaksi vanhentuneena, sillä luvussa tarkoitettuihin asioihin sovelletaan nykyisin lähinnä yhteisaluelakia.

Yhteisaluelain mukaisen päätöksenteon tehostamiseksi ehdotetaan, että yhteisen alueen kukin osakas saisi viiden prosentin sijasta äänestää enintään kolmellakymmenellä prosentilla kokouksessa läsnä olevien osakkaiden yhteisestä äänimäärästä.

Osakaskunnalle maksettavien korvausten nostamisen menettelyn selkeyttämiseksi esityksessä ehdotetaan yhteisaluelakiin otettavaksi asiaa koskevat säännökset. Osakaskunnan taloutta koskevia säännöksiä ehdotetaan täy-

dennettäväksi osakaskunnan rahavarojen tallettamisen ja asiakirjojen säilyttämisen osalta. Samalla tavoitteena on parantaa osakkaan oikeutta saada tietoja osakaskunnan toiminnasta ja päätöksistä sekä tilinpidosta.

Osakaskunnan velkojien aseman turvaamiseksi ja muutoinkin osakaskuntaan kohdistuvien vaatimusten esittämisen kannalta on tarpeellista, että yhteisaluelakiin lisätään säännös siitä ajankohdasta, josta lukien osakaskunta katsotaan purkautuneeksi esimerkiksi sen johdosta, että koko yhteinen alue lunastetaan tai myydään.

Lisäksi ehdotetaan, että kalastuslakiin sisältyvä koskitilan kalastuskuntaa koskeva säännös kumottaisiin, jolloin kyseinen kalastus tulisi järjestettäväksi koskitilan omistajan ja kalastusoikeuden haltijoiden sopimalla tavalla.

Pienten yhteisten alueiden käytön tehostamiseksi esimerkiksi kalastuksen osalta ehdotetaan yhteisten alueiden yhdistämistä koskevat säännökset otettavaksi kiinteistönmuodostamislakiin ja yhteisaluelakiin. Yhteisaluelain mukaan osakkaat voivat nykyisin määräenemmistöllä päättää yhteisen alueen luovuttamisesta. Päätös yhteisten alueiden yhdistämisestä koskee lähes yhtä merkittävällä tavalla yhteisestä omaisuudesta määräämistä, minkä vuoksi kyseinen päätös ehdotetaan tehtäväksi määräenemmistöllä. Määräenemmistösäännöstä ehdotetaan samalla tarkistettavaksi.

Edellä sanottujen kalastuslakiin ehdotettujen muutosten vuoksi on tarpeen muuttaa myös niitä vesilain, maastoliikennelain, vesiliikennelain ja ilmailulain säännöksiä, joiden nojalla ilmoitus voidaan antaa järjestäytymättömän yhteisen vesialueen osalta kalastuskunnalle tai joiden nojalla kalastuskunnan johtokunta voi nykyisin antaa luvan tai suostumuksen järjestäytymättömän yhteisen alueen osalta kyseisten lakien mukaiseen toimintaan. Näissä tapauksissa vastaisuudessa ehdotetaan noudatettavaksi yhteisaluelain säännöksiä.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan sanottavia taloudellisia vaikutuksia julkisen hallinnon kannalta. Yhteisten alueiden osakasluettelot laaditaan jo nykyisin maanmittauslaitoksen

toimesta valtion varoin kiinteistöjärjestelmän kehittämisen- ja parannustehtävänä.

Kalastuskuntien säännöt tulisi tarkistaa yhteisluelain säännöksiä vastaaviksi. Kalastuskuntien sääntöjen tarkistaminen yhteisluelain säännöksiä vastaaviksi tapahtuisi vuosittain pidettävässä varsinaisessa kokouksessa. Näin menetellen sääntöjen uudistamisesta aiheutuvat kokonaiskustannukset arvioidaan vähäisiksi. Näin ollen sääntöjen uudistamisesta myös yksittäisille osakaskunnille aiheutuvat kustannukset arvioidaan vähäisiksi. Toisaalta yhteisten alueiden osakaskunnat voisivat vähentää hallintomenojaan keventämällä päätöksentekomenettelyään. Kun yhteisluelain mukainen osakaskunta toimisi ehdotuksen mukaan myös kalastuslain mukaisena kalastuskuntana, arvioidaan tästä aiheutuvan osakkaille yksityistaloudellista säästöä vähentyneinä hallintomenoina.

4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esityksen organisatoriset vaikutukset ovat vähäiset. Jos järjestäytymättömän osakaskunnan koolle kutsuminen annettaisiin maanmittaustoimistolle, sen voisi suorittaa diplomi-insinöörin sijasta muukin sanotun viranomaisen palveluksessa oleva tehtävään kykenevä virkamies. Lisäksi ehdotetaan, että osakaskunnan hyväksymä ohjesääntö tulisi edelleen työvoima- ja elinkeinokeskuksen vahvistettavaksi.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriön 23 syyskuuta 1997 asettamassa

työryhmässä, jossa ovat olleet edustettuina maa- ja metsätalousministeriön lisäksi oikeusministeriö, maanmittauslaitos ja Teknillinen korkeakoulu. Tämän yhteisluelainsäädäntötyöryhmän (Työryhmämuistio MMM 1998:13) työssä on otettu huomioon maa- ja metsätalousministeriön 22 päivänä helmikuuta 1994 asettaman työryhmän muistiossa (Työryhmämuistio MMM 1995:16) esitetyt ehdotukset ja niistä annetut lausunnot. Valmistelussa on otettu huomioon erityisesti tuolloin oikeusministeriön lausunsaan esittämät näkökohdat. Viimeksi mainitussa työryhmässä ovat olleet edustettuina maa- ja metsätalousministeriö, maanmittauslaitos, Mikkelin maaseutuelinkeinopiiri, Kalatalouden Keskusliitto r.y., Abolands Fiskarförbund r.f. ja Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto r.y.

Yhteisluelainsäädäntötyöryhmän laatimasta esitysehdotuksesta on pyydetty lausunnot asianomaisilta ministeriöiltä, maanmittauslaitokselta, Metsähallitukselta, Helsingin, Lapin ja Turun yliopistojen oikeustieteellisiltä tiedekunnilta, Teknillisen korkeakoulun maanmittausosastolta, työvoima- ja elinkeinokeskuksilta, Suomen Kuntaliitolta ja asianomaisilta keskusjärjestöiltä sekä eräiltä osakaskunnilta. Enemmistö lausunnonantajista kannatti työryhmän ehdotuksen päälinjoja kalastuskuntien ja osakaskuntien yhdistämisestä ja osakaskuntaa koskevan hallinnon ja päätöksenteon kehittämisestä. Esitysehdotuksen jatkovalmistelu on tapahtunut maa- ja metsätalousministeriössä virkатыönä. Lausunnoissa esitetyt yksityiskohtia koskeneet huomautukset on pyritty ottamaan huomioon mahdollisuuksien mukaan esitysehdotusta valmisteltaessa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Yhteisluelaki

1 §. Pykälässä säädetään yhteisluelain soveltamisalasta. Sen 2 momentissa oleva viittaus vuoden 1969 yhteismetsälakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi vuodelta

1991 olevaan yhteismetsälakiin, jossa säädetään yhteismetsän hallinnosta ja päätöksenteosta. Yhteisluelaki ei niin ollen koske yhteismetsälain (37/1991) mukaista yhteismetsää. Yhteisluelaki ei koske muunkaan yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden hallintoa ja käyttöä siltä osin kuin siitä on erikseen säädetty.

2 §. Pykälän voimassa olevassa 2 momentissa on määritelty kahdelle tai useammalle kiinteistölle yhteisesti kuuluva oikeus kalastukseen toisen kiinteistön alueella yhteiseksi erityiseksi etuudeksi. Käytännössä tällainen kalastusoikeus voi kohdistua kiinteistönmuodostamislainsäädännön nojalla muodostettuun koskitilaan. Tämän vuoksi ehdotetaan selvytyden vuoksi, että muulle kuin omistajalle kuuluva kalastusoikeus koskitilan alueella määritellään yhteisalueain mukaiseksi erityiseksi etuudeksi.

3 §. Yhteisalueain 3 §:n mukaan yhteisen alueen ja yhteisen erityisen etuuden osakkaista ovat osakaskiinteistöjen omistajat. Osakkaat muodostavat osakaskunnan.

Yhteisen kalaveden omistajat muodostavat kalastuslain 3 §:n mukaan kalastuskunnan. Yleisperustelujen kohdalla esitetyistä syistä johtuen ehdotetaan, että yhteisalueain mukainen osakaskunta hoitaisi myös kalastuskunnalle kalastuslaissa säädetyt tehtävät. Tämän vuoksi kalastuslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kalastuskunta erillisenä hallintoyksikkönä lakkaisi. Siten sama toimielin hoitaisi sekä yhteisalueain että kalastuslain mukaiset tehtävät. Kalastuskunnat ovat saavuttaneet vakiintuneen aseman ja ovat laajasti tunnettuja. Tästä syystä ja uudistuksen toteuttamisen helpottamiseksi säilytettäisiin kalastuskunta -nimi kalastuslaissa. Yhteisalueain 3 §:ään ehdotetaan lisättäväksi viittaus, jonka mukaan kalastuslaissa tarkoitettuna kalastuskuntana toimisi yhteisalueain mukainen osakaskunta. Ahvenanmaan kalastuslaki jäisi entiselleen.

Kalastuksen järjestäminen koskitilan alueella edellyttää, että kaikki voivat ottaa osaa kalastusta koskevaan päätöksentekoon. Tämän vuoksi ehdotetaan, että kalastuksen hoitaminen järjestetään koskitilan alueella siten, että kalastusoikeutta käsitellään yhteisalueain mukaisena erityisenä etuutena, jonka osakkaina ovat erityisen kalastusoikeuden haltijoiden ohella koskitilan omistajat.

8 §. Pykälässä säädetään osakkaan äänioikeudesta osakaskunnan kokouksessa. Pykälän 3 momentissa säädetään siitä ajankohdasta, josta osuuden luovutuksensaaja saa puhevallan osakaskunnan kokouksessa. Tämän puhevallan luovutuksensaaja saa hankkimansa osuuden perusteella voimassa olevan säännöksen mukaan sen jälkeen, kun osuus on kiinteistötoimituksessa siirretty tai määrätty hänen omistamaansa kiinteistöön kuuluvaksi taikka kun osuus on muodostettu

tilaksi.

Vuoden 1997 alusta voimaan tulleen maakaaren (540/1995) 1 luvun 2 §:n mukaan kiinteistön luovutusta koskevia säännöksiä sovelletaan myös kiinteistöjen yhteisen alueen ja sen määrään sekä yhteisalueosuuden luovutukseen. Näin ollen myös yhteisalueosuuden kauppa on tehtävä kirjallisesti ja kaupanvahvistajan on vahvistettava kauppa kaikkien kauppakirjan allekirjoittajien läsnä ollessa.

Maakaaren 10 luvun 1 §:n mukaan lainhuutoa koskevia säännöksiä sovelletaan myös kiinteistöjen yhteisalueosuuden saannon kirjaamiseen.

Kiinteistönmuodostamislain 31 §:n 2 momentin mukaan, jos asianomaiset lohkomistoimituksen aikana sopivat lisäyksestä tai muutoksesta toimituksen perusteena olevaan asiakirjaan ja lisäys tai muutos tarkoittaa lisäalueen tai lisäosuuden luovuttamista, sopimus on tehtävä maakaaren 2 luvun 1 §:ssä säädetyllä tavalla. Lohkomista ei estä se, ettei tällaisen lisäalueen tai osuuden saanto ole lainhuudatettu, jos saannosta esitetään selvitys, joka olisi ollut tarpeen sen huudattamiseksi.

Edellä mainitut maakaaren ja kiinteistönmuodostamislain säännökset huomioon ottaen on omistusoikeuteen kuuluvien oikeuksien käytön kannalta perusteltua, että luovutuksensaaja saisi osakkaan puhevallan osakaskunnan kokouksessa sen jälkeen, kun kiinteistön koko yhteisalueosuuden omistusoikeus on hänelle siirtynyt.

Jos lainhuudatettu saanto käsittää vain osuuden kiinteistölle kuuluvasta yhteisalueosuudesta, olisi tässäkin tapauksessa tarkoituksenmukaista antaa myyjälle ja ostajalle mahdollisuus sopia kiinteistön yhteisalueosuuteen perustuvan puhevallan käyttämisestä osakaskunnan kokouksessa, vaikka tällöin luovutetun osuuden suuruus selvitettäisiinkin vasta kiinteistötoimituksessa.

Edellä sanotun perusteella ehdotetaan 8 §:n 3 momenttia muutettavaksi siten, että jos osakas on luovuttanut kiinteistöön kuuluvaan koko osuuden yhteiseen alueeseen tai yhteiseen erityiseen etuuteen, luovutuksensaaja saisi hankkimansa osuuden perusteella osakkaan puhevallan osakaskunnan kokouksessa sen jälkeen, kun osuuden omistusoikeus on hänelle siirtynyt. Jos osakas on luovuttanut vain osan edellä sanotusta osuudesta, luovutuksensaaja saisi hankkimansa osuuden perusteella osakkaan puhevallan osakas-

kunnan kokouksessa sen jälkeen, kun osuus on kiinteistötoimituksessa siirretty tai määrätty hänen omistamaansa kiinteistöön kuuluvaksi taikka kun osuus on muodostettu tilaksi, jolleivät luovuttaja ja luovutuksen-saaja sovi aikaisemmasta ajankohdasta.

Lisäksi kalastuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uutena 17 a §:nä säännös yhteisen alueen osakaskiinteistön vuokramiehen puhevalasta kalastusta koskevista asioissa.

10 §. Lainkohdassa säädetään järjestäytymättömän osakaskunnan koolle kutumisesta. Pykälän 2 momentin mukaan osakas, joka ei itse halua kutsua kokousta koolle, voi pyytää maanmittaustoimistoa määräämään kiinteistötoimituksia suorittavan diplomi-insinöörin huolehtimaan kokouksen koolle kutumisesta ja järjestämisestä osakkaan ilmoittamalla tavalla. Diplomi-insinöörin lisäksi kokouksen järjestäjänä voisi olla muunkin koulutuksen saanut maanmittaustoimiston virkamies. Säännös ei velvoita ketään käyttämään maanmittaustoimiston virkamiestä osakaskunnan koolle kutumisessa. Jos joku kuitenkin pyytää tätä maanmittauslaitokselta, on maanmittauslaitos velvollinen määräämään virkamiehensä huolehtimaan kokouksen koolle kutumisesta. Yhteisen alueen järjestäytymiskokouksen koolle kutumisesta ja järjestämisestä peritään valtiolle nykyisin kiinteistötoimitusmaksua kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) mukaan. Ottaen huomioon kysymyksessä olevan tehtävän luonteen sekä sen, että maanmittauslaitoksella ei ole yksinoikeutta tämän tehtävän suorittamiseen, olisi tarkoituksenmukaista, että asianomaisesta tähtävästä maanmittaustoimistolle aiheutuvat kustannukset voitaisiin kokonaisuudessaan periä tehtävän tilaajalta suoritekohtaisesti. Pykälän 2 momenttia ehdotetaankin tarkistettavaksi siten, että kokouksen järjestäjänä voisi olla maanmittaustoimiston määräämä toimiston palveluksessa oleva virkamies ja että tehtävän suorittamisesta perittäisiin valtiolle maksu noudattaen, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

14 §. Pykälän 2 momentin mukaan osakaskunnan kokouksessa osakasta saa edustaa asiamies. Kukaan ei saa kuitenkaan äänestää enemmällä kuin viidellä prosentilla läsnä olevien osakkaiden yhteisestä äänimäärästä. Myös kalastuslain kumottavaksi ehdotetun 54 §:n mukaan asiamies voi edustaa yhtä osakasta. Kalastuskunnan kokouksessa kukaan ei saa äänestää enemmällä kuin puolel-

la läsnä olevien yhteenlasketusta äänimäärästä.

Kun yhteisalue lain mukainen osakaskunta hoitaisi myös kalastuskunnalle kalastuslaissa säädetty tehtävät, on mainittujen lakien mukaisia nykyisiä vähemmistösuojarajoja tarpeen lähentää toisiinsa nähden. Tämän vuoksi ja jotta erikokoisia osuuksia yhteisestä alueesta omistavat osakkaat olisivat kiinnostuneita yhteisen alueen käytöstä ja hoidosta, ehdotetaan, ettei kukaan saa äänestää enemmällä kuin 30 prosentilla kokouksessa läsnäolevien yhteenlasketusta äänimäärästä.

15 §. Pykälän 2 momentissa luetellaan ne asiat, joiden ratkaisemiseen vaaditaan kaksi kolmannesta äänestyskseen osaa ottaneiden yhteisestä äänimäärästä ja vähintään yksi kolmannes äänestäneistä osakkaista. Yhteisalueissa on jo vanhastaan ollut määräenemmistövaatimus tiettyjä merkittäviä päätöksiä tehtäessä. Määräenemmistö vaaditaan päätettäessä muun muassa yhteisen omaisuuden myynnistä tai vuokraamisesta viittä vuotta pitemmäksi ajaksi sekä yhteisen alueen käyttötarkoituksen pysyvistä muuttamisesta.

Kalastuslain 1 ja 2 §:n mukaan vesialueen omistajan velvollisuutena on huolehtia kalaveden hoidosta ja kalastuksen järjestämisestä omistamallaan vesialueella. Vesialueet voivat olla yksityisen henkilön omistamia tai ne voivat kuulua useampaan kiinteistöön ja ovat siten yhteisesti omistettuja. Kalaveden hoidon ja kalastuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen edellyttää, että suoritettavat toimenpiteet kohdistuvat yhteen tai useampaan kalataloudellisesti mahdollisimman tarkoituksenmukaiseen kokonaisuuteen ja että alueen kaikki omistajat osallistuvat yhdessä asiasta päättämiseen ja päätöksestä saatavaan hyötyyn sekä siitä aiheutuviin kustannuksiin kukin osuuslukunsa mukaisessa suhteessa tai muun yhteisesti päättämänsä perusteen mukaisesti.

Edellä sanotuista syistä vesialuejaoissa pirstottuja kalavesiä on tarpeen yhdistää. Yhdistäminen tulisi kysymykseen vain vesialueiden omistajien keskinäisen sopimuksen perusteella. Kyseinen sopimus voitaisiin yhteisen kalaveden osalta hyväksyä määräenemmistö päätöksellä. Asiaa koskeva säännös ehdotetaan otettavaksi yhteisalue lain 15 §:n 2 momenttiin lisättävään uuteen 6 kohtaan.

Edellä mainitun lisäyksen johdosta on tarpeen muuttaa myös kiinteistömuodostamis-

lain 133 ja 134 § siten, että myös yhteisesti omistettuja alueita voitaisiin omistajien sopimukseen perustuen yhdistää tarkoituksenmukaisemmiksi yksiköiksi. Yhdistetyn vesialueen omistus säilyisi siten entisillä omistajilla. Omistusosuudet määrättäisiin aikaisempien osuuksien suhteessa.

Yhteisen vesialueen hallinto ehdotetaan kaikilta osin järjestettäväksi yhteisäluelain mukaisesti. Tämän vuoksi kalastuslain 56 §:ään sisältyvät määräenemmistösäännökset ehdotetaan siirrettäväksi yhteisäluelain 15 §:ään siltä osin, kuin niitä ei ennestään ole yhteisäluelaisissa.

16 §. Lain 15 §:n 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 kohta, jonka mukaan myös yhteisten alueiden yhdistämistä koskevan sopimuksen hyväksyminen vaatii määräenemmistöpäätöstä. Yhdistämistä koskeva päätös vastaa merkityksensä puolesta muita määräenemmistöä vaativia päätöksiä. Tämän vuoksi 1 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi.

18 §. Voimassa olevan yhteisäluelain 18 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan järjestäytyneen osakaskunnan säännöissä on mainittava tilivuosi ja milloin tilinpäätös on tehtävä. Vuosittainen osakaskunnan kokouksen järjestäminen yhteisellä alueella ei aina ole tarpeen esimerkiksi sen vuoksi, että mitään rahaliikennettä ei ole. Jos esimerkiksi yhteinen sorakuoppa on otettu tyhjäksi, voisi yhteisen sorakuopan osakaskunta myös kumota sääntönsä ja jäädä toimimaan järjestäytymättömänä osakaskuntana, jolloin ei ole tarpeen ylläpitää hallintoa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että osakaskunnan säännöissä on mainittava tilikausi, joka voi olla enintään 4 vuotta, jollei 32 b §:n 2 momentista muuta johdu toisin sanoen, jollei osakaskunta harjoita sellaista liike- tai ammattitoimintaa, jonka perusteella osakaskunta on kirjanpitolain (1336/1997) mukaan kirjanpitolvelvollinen.

Maatalouspiirin sijaan on nyttemmin tullut työvoima- ja elinkeinokeskus. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tätä koskeva tarkistus.

19 §. Pykälässä säädetään järjestäytyneen osakaskunnan hoitokunnan tehtävistä ja osakaskunnan edustamisesta. Osakaskunnan kokouksen koolle kutsuminen käsittelemään esimerkiksi osakaskunnan lupaa tai suostumusta koskevaa asiaa on eräissä tapauksissa asian merkitykseen nähden liian raskas menettelytapa. Asioiden joustavan hoidon jär-

jestämiseksi on tarpeellista, että annetaan mahdollisuus osakaskunnan säännöissä määrätä osakaskunnan kokouksen sijasta päätösvaltaa käyttäväksi toimitukseksi hoitokunta säännöissä määrättyissä merkitykseltään vähäisissä asioissa. Tällainen asia voisi olla esimerkiksi vesioikeudelle annettava lausunto kaapelien ja johtojen sijoittamisesta yhteiselle vesialueelle. Tätä koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi yhteisäluelain 19 §:ään uutena 3 momenttina.

Erityislainsäädännössä, kuten maastoliikennelaisissa, vesiliikennelaisissa ja ilmailulaisissa säädetään yhteisen vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan puolesta suostumuksen antajaksi asianomaisten lakien mukaiseen toimintaan kalastuskunnan johtokunta. Mainitut säännökset ehdotetaan jäljempänä muutettavaksi siten, että niissä viitattaisiin yhteisäluelakiin.

22 §. Voimassa olevan säännöksen mukaan osakaskunnan säännöissä voidaan määrätä, että osakaskunnalla on hoitokunnan sijasta toimitsija. Ottaen huomioon, että ehdotuksen mukaan osakaskunnan hoidettavien asioiden määrä kasvaisi kalastusasioilla, on tarpeellista, että varsinkin suurissa osakaskunnissa juoksevista hallinnosta voisi huolehtia hoitokunnan sijasta tai sen lisäksi yksi tai useampi toimitsija. Jos toimitsijoita olisi useampi kuin yksi, olisi näiden välisestä työnjaosta määrättävä osakaskunnan säännöissä. Toimitsijalla tulisi edelleen olla varamies, joka voisi olla henkilökohtainen tai useammalle toimitsijalle yhteinen. Jos toimitsija toimisi hoitokunnan sijasta, olisi toimitsijasta voimassa, mitä hoitokunnasta säädetään yhteisäluelain 19 §:ssä. Tätä koskevat muutokset ehdotetaan tehtäväksi 22 §:ään.

23 ja 23 a §. Voimassa olevan yhteisäluelain 23 §:n mukaan osakkaalla on oikeus moittia osakaskunnan tai edustajiston kokouksen päätöstä nostamalla kante osakaskuntaa vastaan yleisellä alioikeudessa. Myös edellä 19 §:n kohdalla esitettyissä perusteluissa tarkoitettuun hoitokunnan päätökseen, joka olisi tehty osakaskunnan sääntöjen nojalla osakaskunnan tai edustajiston kokouksen sijasta, olisi osakkaalle turvattava mahdollisuus hakea muutosta samalla tavalla kuin osakaskunnan tai edustajiston kokouksen päätökseen. Tätä koskeva täydennys ehdotetaan tehtäväksi 23 §:ään. Samalla yleisen alioikeuden asemesta säännöksessä tarkoitettua oikeudenkäyntiforumista käytettäisiin ilmaisua kärjäoikeus. Tältä osin muu-

tosehdotus on luonteeltaan säädöstekninen.

Muutoksen hakeminen kanteella saattaa joissakin tapauksissa olla liian raskas ja kallias tapa saada muutos järjestäytyneen osakaskunnan tai edustajiston kokouksen tekemään päätökseen. Myös osakaskunnan hoitokunnan päätökseen, joka olisi tehty osakaskunnan sääntöjen nojalla osakaskunnan tai edustajiston kokouksen sijasta, olisi tarkoituksenmukaista ensimmäisenä muutoksenhakueikoina olla mahdollisuus oikaisun vaatimiseen osakaskunnan tai edustajiston kokoukselta. Tämän vuoksi yhteisluelakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset oikaisumenettelystä.

Ehdotuksen mukaan osakas voisi 23 §:ssä tarkoitettua kanteen nostamisen asemesta vaatia järjestäytyneen osakaskunnan tai edustajiston kokoukselta päätöksen oikaisemista sillä perusteella, että päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka on lain, asetuksen tai osakaskunnan sääntöjen vastainen taikka loukkaa hänen oikeuttaan. Sen tapauksen varalta, että oikaisuvaatimus on tehty, on tarpeen jatkaa 23 §:n 1 momentissa säädettyä määräaikaa nostaa kanne osakaskuntaa vastaan siihen saakka kunnes 30 päivää on kulunut oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta. Tätä koskeva lisäys ehdotetaan tehtäväksi 23 §:n 1 momenttiin.

Oikaisumenettelyn tulisi olla nopea ja kustannuksiltaan edullinen tapa saada tarvittaessa muutos jo tehtyyn järjestäytyneen osakaskunnan päätökseen. Ehdotettu oikaisumenettely tulisi kysymykseen vain järjestäytyneen osakaskunnan päätösten osalta, koska sillä on pysyvänä toimielimenä hoitokunta, joka voi nopeasti ryhtyä asian käsittelemiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin. Tämän vuoksi ehdotetaan, että oikaisuvaatimus olisi esitettävä 14 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä.

Jotta tehtyä oikaisuvaatimusta ei aina säännönmukaisesti olisi käsiteltävä osakaskunnan tai edustajiston kokouksessa, ehdotetaan järjestäytyneen osakaskunnan hoitokunnalle annettavaksi valta päättää, saattaako se osakaskunnan tai edustajiston kokouksen päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen osakaskunnan tai edustajiston kokouksen käsiteltäväksi vai ei.

Asianosaisten oikeusturvan kannalta on tarpeellista, että oikaisuvaatimukseen saadaan ratkaisu mahdollisimman joutuisasti. Tämän vuoksi ehdotetaan, että hoitokunnan on kutsuttava 30 päivän kuluessa oikaisuva-

atimuksen tekemisestä osakaskunnan tai edustajiston kokous koolle käsittelemään oikaisuvaatimus tai samassa ajassa päätettävä, ettei oikaisuvaatimusta viedä osakaskunnan tai edustajiston kokouksen käsiteltäväksi. Lisäksi ehdotetaan, että osakaskunnan hoitokunnalla olisi myös oikeus itse samassa ajassa ratkaista hoitokunnan tekemää päätöstä koskeva oikaisuvaatimus.

Jos osakaskunnan tai edustajiston kokous taikka hoitokunta tekisi oikaisuvaatimuksen johdosta kielteisen päätöksen, olisi oikaisun pyytäjällä mahdollisuus moittia päätöstä nostamalla kanne osakaskuntaa vastaan kärjäoikeudessa 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta.

24 ja 25 §. Näissä pykälissä säädetään oikeudesta kanteen nostamiseen ja puhevaldasta tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltävässä asiassa.

Voimassa olevaan 24 §:ään sisältyvät säännökset järjestäytymättömän osakaskunnan aluetta koskevaan oikeudenkäyntiin ryhtymisestä ja oikeudenkäynnin kustannuksista. Lähtökohtana on, että asiasta päättäminen kuuluu osakaskunnalle. Pykälän 1 momentin mukaan, jos järjestäytymätön osakaskunta on ryhtynyt oikeudenkäyntiin, on oikeudenkäynnin vireille panemista vastustanut osakas velvollinen osallistumaan oikeudenkäynnin kustannuksiin enintään sillä määrällä, joka vastaa hänelle osakkaana oikeudenkäynnistä tullutta etua.

Toisaalta yhteistä aluetta koskeva riita koskee samalla kunkin osakkaan omistusoikeutta. Jos osakas katsoo, että tietyissä tilanteissa hänen etunsa turvaamiseksi olisi käytävä yhteistä aluetta koskeva oikeudenkäynti, on tämä tehty voimassa olevassa yhteisluelaisissa hänelle mahdolliseksi silloinkin, kun osakaskunta enemmistö päätöksellä luopuu oikeudenkäynnistä.

Oikeudenkäynnin kustannukset kuuluvat sen maksettaviin, joka oikeudenkäyntiin on ryhtynyt. Jos osakas on vastustanut oikeudenkäyntiä, joutuisi hän oikeudenkäynnin päättyessä tappioon maksamaan oikeudenkäyntikuluja toisten tekemän päätöksen seurauksena. Tämän vuoksi 24 §:n 2 momentissa on hänen osaltaan säännös, että hän joutuu osallistumaan oikeudenkäynnin kustannuksiin vain saavuttamansa hyödyn määrällä. Vastaavasti säädetään, että yksityisen osakkaan ajamaan oikeudenkäyntiin ovat muut velvollisia osallistumaan vain saaman-

sa hyödyn määrällä.

Voimassa olevan 24 §:n 2 momentin mukaan, jos osakaskunta päättää, että yhteistä aluetta tai yhteistä erityistä etuutta koskevaa oikeudenkäyntiä ei panna vireille tai ei jatketa, saa osakas kuitenkin ajaa kannetta asiassa. Mitä siinä oikeudenkäynnissä voiteaan, tulee osakaskunnan hyväksi. Muut osakkaat ovat velvollisia ottamaan osaa oikeudenkäynnistä aiheutuneisiin kustannuksiin enintään siihen määrään asti, joka vastaa heille oikeudenkäynnistä tullutta hyötyä.

Käytännössä yksittäisen osakkaan etu saattaa vaatia, että tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa, kuten kiinteistötoimituksessa, yhteistä aluetta tai yhteistä erityistä etuutta koskevaa asiaa käsiteltäessä osakas itse valvoo etujaan omaa osuuttaan koskevalta osin, vaikka osakaskunnan edustaja valvoisi osakaskunnan etua ja käyttäisi puhevaltaa osakaskunnan puolesta. Tämän vuoksi voimassa olevassa 25 §:ssä säädetään, että tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa osakaskunnan puhevallan ohella saa kukin osakas käyttää puhevaltaa yhteistä aluetta tai yhteistä erityistä etuutta koskevassa asiassa omaa osuuttaan koskevalta osin.

Käytännössä yksittäisen osakkaan etu saattaa vaatia, että yhteistä aluetta tai yhteistä erityistä etuutta koskevaa asiaa käsiteltäessä osakas voisi muissakin kuin kanteella ajettavissa 24 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa oikeudenkäyntiasioissa valvoa osakaskunnan etua. Ottaen huomioon eri aikojen oikeuskäytännön olisi osakkaan puhevaltaa tarpeen selvittää niissä tapauksissa, joissa osakaskunta ei muutoin valvo etuaan yhteistä aluetta tai yhteistä erityistä etuutta koskevassa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltävässä asiassa. Tämän vuoksi osakkaalla tulisi olla oikeus valvoa osakaskunnan etua muun muassa vesilain mukaisessa yhteistä vesialuetta koskevassa lupahakemusasiassa, jollei osakaskunta muutoin valvo etuaan asiassa. Tätä koskeva säännös ehdotetaan selvyuden vuoksi otettavaksi 24 §:ään muuttamalla sen 2 momenttia sekä täsmentämällä samalla yhteisaluelain 25 §:n suhdetta tähän 24 §:n säännökseen.

Ehdotuksen mukaan 25 §:ää täsmennettäisiin siten, että asiassa, jossa osakaskunta on asianosaisena tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa, olisi myös osakkaalla oikeus käyttää puhevaltaa omalla kustannuksellaan omasta osuudestaan sen estämättä, mitä 24 §:ssä säädetään.

26 §. Pykälässä säädetään haasteen ja muun ilmoituksen tiedoksiantamisesta osakaskunnalle. Pykälän 2 momentissa viitataan oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 14 §:n 1 momenttiin, jossa voimassa olevan yhteisaluelain säättämisen ajankohtana säädettiin useampien henkilöiden haastamisesta samalla haasteella. Nytemmin tästä tiedoksiannosta kahdelle tai useammalle säädetään oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 11 §:ssä ja tiedoksi annosta yhdyskunnalle tai yhteisölle säädetään nykyisin oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 14 §:ssä. Ottaen huomioon, että osakaskunta on oikeushenkilö, on tarkoituksenmukaista, että tiedoksiannossa osakaskunnalle noudatetaan, mitä voimassa olevassa oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 14 §:n 1 momentissa säädetään tiedoksiannosta yhdyskunnalle tai yhteisölle. Tätä koskevat muutokset ehdotetaan tehtäväksi pykälän 2 ja 3 momenttiin.

Jotta haasteen ja muun ilmoituksen tiedoksiannossa järjestäytymättömälle osakaskunnalle ei aina säännönmukaisesti jouduttaisi turvautumaan kuultusmenettelyyn, ehdotetaan yhteisaluelain 26 §:ään otettavaksi lisäksi säännös, jonka mukaan järjestäytymättömän osakaskunnan kokous tai kaikki osakkaat yksimielisesti voisivat päätöksellään valtuuttaa yhden tai useamman osakkaan tai muun henkilön osakaskunnan edustajana vastaanottamaan ja saattamaan osakaskunnan käsiteltäväksi aikaisemmin edellä mainittuja yhteisaluelain 26 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tiedoksiantoja.

28 a §. Yhteisen alueen jokaisella osakkaalla on osuuslukunsa mukainen oikeus käyttää yhteistä aluetta hyväkseen, vaikka siitä ei nykyisin sisälly nimenomaista säännöstä yhteisaluelakiin. Selvyuden vuoksi lakiin olisikin lisättävä nimenomainen säännös yksittäisen osakkaan oikeudesta käyttää yhteistä aluetta osakkaan omaa tarvetta varten. Yhteisen vesialueen osalta asiaa koskeva säännös sisältyy vesilain 1 luvun 10 §:n 1 momenttiin. Jotta yhteisaluelain yleislakina säätelisi mahdollisimman kattavasti erilaisia yhteisiä alueita ja niiden käyttöä, ehdotetaan siihen otettavaksi myös säännös yhteisen alueen osakkaan oikeudesta ryhtyä omistajalle kuuluviin, alueen käyttämistä tarkoitaviin toimenpiteisiin. Osakas saisi käyttää rajoituksetta yhteistä aluetta hyväkseen sen käyttötarkoituksen huomioon ottaen, jos alueen luonne ja koko on sellainen, ettei ole tarvetta alueen käytön säätelyyn osakkaiden oi-

keudenmukaisen käytön järjestämiseksi. Lisäksi edellytyksenä olisi, ettei osakaskunta ole päättänyt alueen käytöstä toisin tai ettei muussa laissa säädetä toisin alueen käytöstä.

Alueen käyttötarkoituksesta poikkeava käyttö vaatisi sen sijaan muiden osakkaiden suostumuksen tai osakaskunnan luvan, jos tällaisesta käytöstä aiheutuu muille osakkaille haittaa tai häiriötä tai jos vastaavanlainen käyttö muilta osakkailta estyisi osakkuuden mukaisessa suhteessa. Tässäkin tapauksessa olisi otettava huomioon, ettei osakaskunta ole päättänyt alueen käytöstä toisin tai ettei osakaskunnan säännöissä toisin määrätä tai ettei muussa laissa säädetä toisin alueen käytöstä. Jos toimenpiteeseen vaadittaisiin muussa laissa, kuten esimerkiksi vesilain tarkoitetu lupa, ehdotetaan, että osakkaalla olisi oikeus yksinkin panna asia vireille.

Edellä ehdotettu yhteisluvelain 28 a §:n säännös ei siis olisi täysin kaikkia tilanteita kattava. Esimerkiksi voimassa olevan kalastuslain 18 §:n 1 momentin mukaan yhteisen vesialueen osakas ei nykyisin saa ilman muiden osakkaiden suostumusta tehdä sopimusta hänelle sanotulla alueella kuuluvan kalastusoikeuden vuokraamisesta. Tätä säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että yhteisen vesialueen osakas saa ilman muiden osakkaiden suostumusta antaa toiselle luvan vastikkeetta tai vastiketta vastaan käyttää hänelle sanotulla alueella kuuluvaa kalastusoikeutta.

30 a §. Voimassa olevaan yhteisluvelakiin ei sisälly säännöstä hoitokunnan jäsenen tai toimitsijan mahdollisesti osakaskunnalle tai sen osakkaalle aiheuttaman varallisuusvahingon varalta. Tällainen säännös olisi kuitenkin tarpeellinen turvaamaan osakkaiden taloudellisia etuja. Tämän vuoksi ehdotetaan, että hoitokunnan jäsen, osakaskunnan toimitsija ja toimihenkilö olisi velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut osakaskunnalle. Sama olisi voimassa, jos vahinko olisi aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti yhteisluvelakia tai osakaskunnan sääntöjä rikkomalla osakaskunnan jäsenelle.

Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken olisi voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään.

Kanne osakaskunnalle aiheutetun vahingon korvaamisesta voitaisiin ehdotuksen mukaan

nostaa myös osakaskunnan kotipaikan tuomioistuimessa. Pääsääntönä on, että kanne nostetaan vastaajan kotipaikan tuomioistuimessa.

31 §. Lainkohdassa säädetään osakaskunnan oikeudesta hankkia osakaskiinteistölle kuuluva osuus yhteiseen alueeseen tai yhteiseen erityiseen etuuteen. Pykälässä oleva viittaus jakolakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi kiinteistönmuodostamislakiin. Samalla pykälään ehdotetaan selvyuden vuoksi otettavaksi myös osakaskunnan vapaaehtoisella luovutuksella hankkiman alueen yhteiseen alueeseen liittämistä koskeva säännös, jossa niin ikään viitattaisiin kiinteistönmuodostamislakiin.

31 a §. Pykälässä säädettäisiin osakaskunnalle tai järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille tulevan korvauksen suorittamisesta. Lähtökohtana on, että korvaus maksettaisiin osakaskunnalle, jos se on järjestäytynyt. Jollei osakaskunta ole järjestäytynyt, olisi korvaus maksettava sen osakalle siinä tapauksessa, että osakkaat ovat tiedossa ja heille tuleva korvaus on määrältään merkittävä. Korvaus olisi voitava maksaa kuitenkin järjestäytymättömälle osakaskunnalle, jos korvaus on vähäinen tai jos osakaskunta on kokouksessaan päättänyt, miten korvaus sille on maksettava.

Viimesijaisena menettelynä tulisi kysymykseen korvauksen tallettaminen lääninhallitukseen, mikäli järjestäytymätön osakaskunta ei ole tehnyt edellä mainittua päätöstä tai jollei osakkaita ole selvitetty. Talletettu korvaus olisi maksettava osakaskunnalle sen jälkeen, kun se on järjestäytynyt tai kokouksessaan päättänyt korvauksen nostamisesta. Osakaskunnan asiana on päättää nostamiensa varojen käyttämisestä yhteisluvelain mukaisesti. Yhteisluvelain yleisestä ja toissijaisesta luonteesta johtuen myös tämä säännös voisi siten tulla sovellettavaksi vain, jollei muuhun lakiin sisälly erikseen säännöstä asiasta. Tämä osakaskunnalle tulevan korvauksen suorittamista koskeva yleissäännös ehdotetaan lisättäväksi yhteisluvelakiin uuteen 31 a §:nä.

32 a—32 c §. Pykälissä säädettäisiin osakaskunnan taloutta koskevista asioista ja osakkaan oikeudesta saada tutustua osakaskunnan kirjanpitoon ja muihin osakaskunnan toimintaan liittyviin asiakirjoihin. Jotta osakas voisi valvoa omia taloudellisia oikeuksiaan osakaskunnassa, on tärkeää, että osakaskunnan taloudesta on olemassa tarpeelliset

asiakirjat ja osakas voi valvoa osakaskunnan varojen käyttöä. Tämän vuoksi ehdotetaan laintasolla turvattavaksi osakkaalle oikeus tiedon saantiin osakaskunnan varainhoidosta.

Kirjanpitolakiin (1336/1997) sisältyvät yleiset säännökset kirjanpitovelvollisuudesta. Kirjanpitolain säännökset koskevat myös yhteisäluelain mukaista osakaskuntaa silloin, kun osakaskunta harjoittaa liike- tai ammattitoimintaa. Tämä perustuu siihen, että kirjanpitolain 1 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan jokainen, joka harjoittaa liike- tai ammattitoimintaa, on tästä toiminnastaan kirjanpitovelvollinen. Käytännössä tämä säännös koskee useimmiten suuria yhteisiä alueita, joita on lukumääräisesti vähän verrattuna pieniin yhteisiin alueisiin.

Kirjanpitolain säännökset koskevat välittömästi sellaista osakaskuntaa, joka harjoittaa liike- tai ammattitoimintaa. Sen sijaan muiden osakaskuntien osalta ei ole säännöksiä nimenomaan kirjanpitovelvollisuudesta. Jotta osakkaat voisivat valvoa taloudellisia oikeuksiaan osakaskunnassa olisi myös sellaisen osakaskunnan, joka ei harjoita sellaista liike- tai ammattitoimintaa, että olisi kirjanpitolain mukaan kirjanpitovelvollinen, kuitenkin säilytettävä tiedot tuloistaan ja menoistaan sekä rahaliikenteestään. Silloinkin kun osakaskunta ei harjoita kirjanpitolaissa tarkoitettua liike- tai ammattitoimintaa, on osakaskunnan osakkaiden edun mukaista tietää, missä osakaskunnan rahat ovat ja kuinka osakaskunnan rahaliikenne hoidetaan. Tätä koskevat säännökset ehdotetaan lisättäväksi yhteisäluelakiin uusina 32 a—32 c §:nä.

33 §. Tietojen saamiseksi ja viranomaisen työn helpottamiseksi on tarpeen pitää luetteloa järjestäytyneistä osakaskunnista sekä pitää ajantasalla niiden toimihenkilöitä koskevat tiedot. Kalastusta koskevien säännösten valvonta kuuluu kalastuslain 96 §:n nojalla poliisille ja kalastusviranomaisille, joita ovat maa- ja metsätalousministeriö sekä työvoima- ja elinkeinokeskukset. Pykälää ehdotetaan täydennettäväksi siten, että osakaskunnan toimielimiä koskevat tiedot on lähetettävä myös työvoima- ja elinkeinokeskuksille. Maanmittauskonttorin sijaan on nyttemmin tullut maanmittaustoimisto. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi tätä koskeva tarkistus.

33 a §. Pykälässä säädettäisiin osakaskunnan purkautumisesta. Voimassa olevaan yhteisäluelakiin ei sisälly osakaskuntaa koske-

via säännöksiä sen varalta, että koko yhteisen alue lakkaisi olemasta esimerkiksi koko yhteisen alueen lunastamisen tai myymisen vuoksi. Osakaskunnan velkojien aseman turvaamiseksi ja muutoinkin osakaskuntaan kohdistuvien vaatimusten esittämisen kannalta olisi tarpeellista, että edellä mainitunlaisissa tapauksissa selvästi olisi todettavissa se ajankohta, josta lukien osakaskunta katsotaan purkautuneeksi.

Voimassa olevan yhteisäluelain mukainen osakaskunta on oikeushenkilö, jonka velasta lain 27 §:n mukaan yhteinen alue tai erityinen etuus voidaan ulosmitata. Yhteinen alue ei ole kuitenkaan kiinnityskelpoinen eli yhteiseen alueeseen ei voi kohdistua kiinnityksiä. Kun osakaskunta purkautuu, tulisi myös osakaskunnan velkojen aina erääntyä osakaskunnan purkautuessa, koska sen jälkeen ei ole enää osakaskuntaa. Jos yhteinen alue häviää, ei enää ole olemassa yhteisäluelain 3 §:ssä tarkoitettua osakaskuntaakaan, joka toimisi yhteisäluelain 6 §:ssä tarkoitettuna oikeushenkilönä. Osakaskunnan olisi varmistauduttava siitä, ettei sillä ole maksamattomia velkoja. Sen vuoksi ehdotetaan, että jos kaikki osakaskunnan velkojat eivät ole osakaskunnan tiedossa, olisi osakaskunnan otettava julkinen haaste tuntemattomille velkojille.

Edellä sanotut näkökohdat huomioon ottaen ehdotetaan yhteisäluelakiin lisättäväksi osakaskunnan purkautumista koskeva säännös uutena 33 a §:nä.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laki on tarkoitettu tulevaksi voimaan vuoden 2001 alusta.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännöksen 2 momenttiin on tarpeellista ottaa säännös sen varalta, että yhteisen vesialueen osakkaat ovat järjestäytyneet sekä yhteisäluelain mukaisena osakaskuntana että kalastuslain mukaisena kalastuskuntana. Koska kalastuslain mukaisen kalastuskunnan säännöt ovat useimmiten täydellisempiä kuin osakaskunnan säännöt, ehdotetaan yhteisäluelain mukaisen osakaskunnan säännöt lakkaavaksi tämän ehdotetun lain voimaantulosta lukien ja osakaskunnassa olisivat voimassa kalastuskunnan säännöt, kunnes niiden säännöt on tarkistettu yhteisäluelain säännösten mukaisiksi. Siltä osin kuin säännöt olisivat ristiriidassa yhteisäluelain kanssa, noudatettaisiin kuitenkin yhteisäluelakia. Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan myös, että kalastuskunnan johtokunta jatkaisi yhteisen vesialueen osa-

kaskunnan hoitokuntana siihen saakka kunnes osakaskunnan kokouksessa valitaan uudet hoitokunnan jäsenet.

1.2. Kalastuslaki

3 §. Pykälän 1 momentissa määritellään kalastuskunta ja sen toimielimet. Kalastuskunnan muodostavat yhteisesti omistetun kalaveden osakkaat. Koskitilan kalastuskuntaan kuuluvat koskitilan omistaja sekä ne henkilöt, joilla on koskitilan alueella kalastusoikeus.

Kalastuskunnan toimielimiä ovat kalastuskunnan kokous ja johtokunta. Tarkemmat säännökset kalastuskunnan toimielimistä ja päätöksenteosta sisältyvät kalastuslain 8 lukuun. Kalastuskunnan tehtävistä säädetään myös muualla kalastuslaissa.

Yleisperusteluista mainituista syistä ehdotetaan yhteisalueelakia muutettavaksi siten, että yhteisalueelain mukainen osakaskunta hoitaisi myös kalastuskunnalle kalastuslaissa määrätyt tehtävät. Tällöin sama toimielin, osakaskunta, hoitaisi sekä yhteisalueelain että kalastuslain mukaiset tehtävät yhteisellä vesialueella. Tämä merkitsisi sitä, että kalastuskunta itsenäisenä hallintoyksikkönä lakaisi. Tämän vuoksi pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi.

Kalastuskunta nimenä ehdotetaan pysyttäväksi kalastuslainsäädännössä. Kalastuskunnilla on vakiintunut asema ja ne ovat laajasti tunnettuja. Lisäksi säädöstekniseltä kannalta uudistus on yksinkertaisemmin toteutettavissa säilyttämällä kalastuskunta -nimi vielä kalastuslainsäädännössä.

Koska kalastuskuntien päätöksentekomenettely ehdotetaan järjestettäväksi yhteisalueelain mukaisesti, olisi kalastuslain 3 §:n 1 momenttia tarkistettava siten, että kalastuslaissa tarkoitettuna kalastuskuntana toimisi yhteisen kalaveden eli yhteisen vesialueen osakkaiden muodostama yhteisalueelain mukainen osakaskunta.

Koskitilan kalastuskuntaa koskevat säännökset poikkeavat pääsäännöstä, jonka mukaan kalastuskunnan osakkuus perustuu vesialueen omistukseen. Kalastusoikeus koskitilan alueella on yleensä syntynyt siten, että voimayhtiöiden hankkiessa vesivoiman käyttöä varten omistukseensa koskialueita ja niihin liittyviä vähäisehköjä maa-alueita luovuttajat ovat pidättäneet itselleen kalastusoikeuden. Oikeuskäytännössä on katsottu, että

kyseinen erityisperusteinen kalastusoikeus voi olla henkilökohtaiseksi oikeudeksi pidetty oikeus erityisesti silloin, kun kyse on vähäisenä pidettävästä kotitarve- ja virkistyskalastusoikeudesta. Tällöin kalastusoikeus ei siirry uudelle omistajalle tilan luovutuksen yhteydessä. Toisaalta oikeuskäytännössä on myös katsottu, että kyseinen kalastusoikeus on pysyvä oikeus siinä tapauksessa, että se on pidätetty luovuttavaa kiinteistöä varten ja oikeudella on ollut erityistä merkitystä luovuttavan tilan elinkelpoisuuden kannalta. Koskitilan kalastusoikeuksia vastaavia erityisperusteisia kalastusoikeuksia on muitakin, eikä niiden perusteella pääse kalastuskunnan osakkaaksi. Oikeudellisesti tilanne on sekava.

Koskitilaaan kohdistuvien kalastusoikeuksien käyttö järjestettäisiin samalla tavoin kuin muidenkin erityisperusteisten kalastusoikeuksien käyttö. Kyseiset kalastusoikeudet säilyisivät edelleen voimassa kauppariisarehtojen tai muun perusteen mukaisesti. Koskitilaa koskevista erityisperusteisista kalastusoikeuksista ehdotetaan otettavaksi säännökset yhteisalueelain 2 ja 3 §:ään.

Pykälän 2 momentissa säädetään kalastusalueiden perustamisesta. Kalastusalueet on muodostettu kalatalouden edistämisen kannalta tarkoituksenmukaisiksi yksiköiksi. Niiden perustaminen on ollut vesialueen omistuksesta ja kunnallisesta jaotuksesta riippumatonta. Kalastusalueita muodostettaessa on käytännössä kuitenkin otettu huomioon lääninrajat, jotka ovat samalla muodostaneet kalastusalueidenkin välisen rajan. Hallinnollisia rajoja noudatettaessa ei aina ole saatu aikaan kalastuksellisesti yhtenäisiä alueita. Epäkohdan korjaamiseksi pykälän 2 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että lääninrajat tai muutkaan hallinnolliset rajat eivät estä kalataloudellisesti tarkoituksenmukaisten kalastusalueiden muodostamista.

7 §. Yleisellä vesialueella järvessä saa jokainen järveen ulottuvassa kunnassa muutoin kuin tilapäisesti asuva onkia, pilkkiä ja kalastaa muillakin koukkupyödyksillä. Kyseisellä alueella harjoitettavasta muusta kalastuksesta päättää pykälän 2 momentin nojalla kalastusalue. Käytännössä kalastusalueet ovat myöntäneet yleiselle vesialueelle verkoja viehekalastuslupia sekä nuottaus- ja troolilupia sekä perineet niistä kohtuullisen maksun. Kertyneet valtiontalouden kannalta hyvin vähäiset maksut on voimassa olevien säännösten mukaan pitänyt tulouttaa valtion

talousarvioon. Talousarviossa ei toisaalta ole osoitettu määrärahaa valtion omistamien kalavesien hoitotoimenpiteisiin. Tämän vuoksi kysymyksessä olevan kalaveden hoitotoimenpiteet kalanistutuksineen ovat jääneet kokonaan yksityisten vesialueen omistajien kustannettavaksi. Epäkohdan poistamiseksi ehdotetaan, että kalastusalueet saisivat käyttää yleisvedelle myönnettävistä kalastusluvista perimänsä kohtuulliset maksut kysymyksessä olevan vesistön kalaveden hoitoon.

15 §. Pykälän 1 momentissa säädetään yleisesti kalastusoikeuden vuokraamisesta. Kalastuskunnan vuokratessa kalastusoikeutta sovelletaan lain 63 §:n säännöksiä. Kalastuskunnan kokous voi päättää vuokrauksesta. Sanotussa pykälässä säädetään lisäksi kalastuskunnan muustakin päätöksenteosta.

Lakiesityksessä ehdotetaan kalastuskunnan päätöksentekojärjestelmä uudistettavaksi siten, että yhteisaluella tarkoitettu yhteisen vesialueen osakaskunta toimisi kalastuskuntana. Osakaskunnan järjestäytymiseen ja päätöksentekoon tulisivat muutoinkin sovellettaviksi yhteisaluelain säännökset. Tämän vuoksi kalastuslain 15 §:n 1 momentin toinen virke ehdotetaan muutettavaksi siten, että kalastuskunnalle kuuluvan vesialueen vuokralle antamisessa noudatettaisiin yhteisaluella säädettyä. Yhteisaluelain 15 §:n 2 momentin mukaan päätös olisi tehtävä määränemmistöllä.

17 a §. Pykälässä säädettäisiin yhteisen alueen osakaskiinteistön vuokramiehen puhevallasta kalastusta koskevista asioissa. Vesialueen osakaskiinteistön vuokramiehen aseman on katsottu jääneen osin epäselväksi ottaen huomioon, että hän ei ole yhteisaluueen eikä kalastuskunnan osakas, mutta hän saattaa olla oikeutettu osakkaan kalastusoikeuden käyttämiseen, esimerkiksi sellaisen tilan, johon kuuluu vain osuus yhteiseen vesialueeseen eli haamutilan vuokramiehenä.

Edellä mainitun tilanteen varalta olisi tarpeen ottaa kalastuslakiin selventävä säännös siitä, että silloin, kun maanvuokralain (258/1966) mukaisesti on vuokrattu koko osakaskiinteistö tai kiinteistön koko vesialueosuus, vuokramies voisi käyttää asianosaisen puhevaltaa osakaskunnan kokouksessa kalastusta koskevista asioista, mikäli vuokranantaja ei käytä kokouksessa puhevaltaansa eikä vuokrasopimuksessa ole asiasta muuta sovittu. Tätä koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi kalastuslain 3 lukuun uutena 17 a §:nä.

18 §. Pykälän 1 momentin mukaan yhteisen vesialueen osakas ei saa ilman muiden osakkaiden suostumusta tehdä sopimusta kalastusoikeutensa vuokraamisesta. Lain kumottavaksi ehdotetun 63 §:n mukaan oikeus kalastaa yhteisessä kalavedessä voidaan antaa vuokralle kalastuskunnan kokouksen päätöksellä.

Kalastusoikeuden vuokraus on kaksipuolinen sopimus, jolla vesialueen omistaja sitoutuu siirtämään kalastusoikeutensa tai osan siitä toiselle. Kalastusoikeuden vuokraamista koskeva sopimus rajoittaa kaikkien kalastuskunnan osakkaiden kalastusoikeutta silloin, kun vuokranantajana on kalastuskunta.

Käytännössä on katsottu, että yhteisen vesialueen osakkaana oleva kalastusoikeuden haltija voi 18 §:n 1 momentin estämättä antaa toiselle luvan käyttää hänen kalastusoikeuttaan, mutta tästä luvasta ei ole saanut periä maksua. Kyseinen lupa on yksipuolinen määräämistoimi, jolla rajoitetaan ainoastaan yksittäisen osakkaan kalastusoikeutta. Osakas ei voi antamansa luvan nojalla luovuttaa toiselle laajempaa kalastusoikeutta kuin hänellä itsellään on. Kalastuskunnan tekemät yhteisen vesialueen vuokrausta koskevat päätökset puolestaan rajoittavat jokaisen osakkaan ja osakkaalta kalastusluvan saaneen kalastusoikeutta.

Kalastusoikeus perustuu vesialueen tai vesialueosuuden omistukseen ja on omistajan varallisuutta samalla tavoin kuin hänen muukin omaisuutensa. Myös vesialueosuuteen perustuvan kalastusoikeuden käytöstä osuuden omistajan tulisi saada määrätä samalla tavalla kuin muustakin omaisuudestaan. Tämän vuoksi ehdotetaan, että vesialueosuuden omistaja saisi vastikkeetta tai vastiketta vastaan antaa toiselle luvan käyttää kalastusoikeuttaan. Mikäli kalastusoikeuden antaminen perustuu osapuolten välillä tehtävään kirjalliseen sopimukseen tai muuhun oikeustoimeen, se voitaisiin myös kirjata lainhuutoja kiinnitysrekisteriin kyseisen oikeustoimen pysyvyyden turvaamiseksi. Yhteisen kalaveden osalta osakkaat voisivat edelleenkin yhdessä päättää, että yhteistä kalavettä koskeva kalastusoikeus annetaan vuokralle osaksi tai kokonaan. Osakkaan ja häneltä luvan saaneen mahdollisuudet kalastusoikeuden käyttämiseen vähenevät vastaavasti.

Pykälän 2 momentin mukaan valtiolla on muista osakkaista poiketen oikeus eräin edellytyksin vuokrata valtiolle kuuluvaa omistusosuutta vastaava kalastusoikeutensa

ammattikalastusta tai paikkakunnan oloissa merkittävää virkistyskalastusta varten kalastuskunnan päätösten estämättä. Säännös on 1 momentin tarkistuksen jälkeen tarpeeton, minkä vuoksi se ehdotetaan poistettavaksi.

8 luku. Kalastuskunta. 49—67 §. Kalastuslain 8 luku sisältää yksityiskohtaiset säännökset yhteisen kalaveden osakaskunnan järjestäytymisestä, päätöksenteosta, osakkailta perittävistä maksuista, tehtyjen päätösten oikaisemisesta sekä yhteistä kalavettä ja kalastuskunnan päätöksiä koskevasta oikeudenkäynnistä.

Kalastuskunnan järjestäytyminen on pääsääntöisesti pakollista. Työvoima- ja elinkeinokeskus voi kuitenkin vapauttaa kalastuskunnan järjestäytymisestä kalaveden vähäisyyden tai muun erityisen syyn perusteella. Järjestäytymätön kalastuskunta toimii yhteisaluelain mukaisesti.

Kalastuskunnan osakkaat käyttävät yhteistä kalavettä koskevaa päätösvaltaa vähintään kerran vuodessa pidettävässä kalastuskunnan kokouksessa sekä tietyn asian tai lain 67 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen käsittelemistä varten koolle kutsutussa kalastuskunnan ylimääräisessä kokouksessa. Osakas, joka on tyytymätön hänen oikaisuvaatimukseensa annettuun kalastuskunnan päätökseen, voi moittia päätöstä yleisessä alioikeudessa.

Osakaskunnan päätökset tehdään yleensä yksinkertaisella äänen enemmistöllä, jolloin osakkailla on vesialueosuutensa mukainen äänimäärä. Säännöissä voidaan kuitenkin määrätä äänimäärästä toisinkin. Kokouksessa läsnä olevat osakkaat voivat sopia myös muunlaisesta äänivallan käytöstä. Kukaan ei kuitenkaan saa äänestä enemmällä kuin puolella kokouksessa läsnä olevien yhteisestä äänimäärästä eikä esiintyä useamman kuin yhden osakkaan asiamiehenä. Eräissä tärkeimmissä asioissa vaaditaan kuitenkin kahden kolmasosan enemmistö annetuista äänistä ja vähintään kolmasosa äänestäneistä. Kalastuskunnan päätösten toimeenpanosta ja muista juoksevista asioista valitsee kalastuskunnan keskuudestaan valitsema johtokunta, jonka jäsenistä yksi valitaan kalastuskunnan esimieheksi ja yksi varaesimieheksi. Pienet kalastuskunnat voivat toimia ilman johtokuntaa.

Kalastuslain 66 §:ssä edellytetään, että kalastuskunnan kokous päättää yhteistä kalavettä koskevan oikeudenkäynnin vireille panemisesta, ellei säännöissä ole uskottu tätä tehtävää johtokunnalle. Pykälä sisältää lisäksi

si säännökset osakkaiden velvollisuudesta osallistua oikeudenkäyntikuluihin sekä kalastuskunnalle tulevista korvauksista.

Yhteisen alueen asioiden hoito on yhteisaluelaissa järjestetty pääpiirteissään vastaavalla tavalla kuin kalastuslaissakin. Yhteisaluelain säännökset ovat kuitenkin joiltakin osin kalastuslain säännöksiä yksinkertaisemmat ja joustavammat. Yhteisaluelaissa on muun muassa jätetty yhteisen alueen osakaskunnan harkintaan se, millä tavoin yhteistä aluetta koskevien asioiden hoito järjestetään. Asiat voidaan hoitaa joko järjestäytyneen tai järjestäytymättömän hallinnon puitteissa. Laki sisältää säännökset sekä järjestäytyneen että järjestäytymättömän osakaskunnan kokousten koolle kutumisesta ja päätöksenteosta sekä toimivallasta. Osakaskunnan päätösvaltaa voi osakaskunnan kokouksen sijasta käyttää osakkaiden valitsema edustajisto, jos osakaskunnan säännöissä on niin määrätty. Osakkaat voivat muutoinkin päättää yhteistä aluetta koskevista asioista, jos kaikki osakkaat ovat päätöksestä yksimieliset. Varsinaisen kokouksen pitämisen ajasta on yhteisaluelain 18 §:n mukaan määrättävä järjestäytyneen osakaskunnan säännöissä.

Yhteisaluelaissa säädetty osakkaiden äänivallan käyttö eroaa kalastuslaissa säädetystä äänivallan käytöstä sikäli, että osakaskunnan kokouksessa valtuutettu asiamies voi esiintyä useammankin kuin yhden osakkaan edustajana sekä myös siten, että osakkaan käyttämä äänimäärä saa olla enintään viisi prosenttia kokouksessa läsnä olevien osakkaiden äänimäärästä. Tältä osin yhteisaluelakia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että osakas saisi äänestää enintään 30 prosentilla läsnä olevien osakkaiden yhteisestä äänimäärästä.

Yhteisuelaki ei nykyisin sisällä kalastuslain 67 §:ssä tarkoitettua oikaisumenettelyä vastaavia säännöksiä. Yhteisuelakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset oikaisumenettelystä. Lainsäädäntö ei toisaalta aseta estettä sille, että osakaskunta käsittelee yhteistä omaisuutta koskevan asian myöhemmin uudestaan, mikäli asia on käsitelty virheellisessä järjestyksessä tai käsittelyssä on tapahtunut muu virhe. Yhteisaluelain 23 §:n mukaan osakas voi myös moittia osakaskunnan tai edustajiston kokouksen päätöstä tuomioistuimessa vastaavin perustein kuin kalastuskunnan osakaskin.

Yhteisaluelaissa ja kalastuslaissa säädettyjen menettelytapojen välille on käytännössä muodostunut eräiltä osin eroavuuksia sen

vuoksi, että menettelyjä koskevia määräyksiä on annettu eritasoisina. Kalastuslaissa säädetään eräistä menettelyistä otettavaksi määräyksiä sääntöihin. Yhteisaluelaki sisältää vastaavista seikoista laintasoiset säännökset. Tämä koskee muun muassa kokousten koolle kutsumista ja pöytäkirjan pitämistä. Toisaalta kalastuslaki sisältää säännöksiä, joita vastaavat määräykset on yhteisaluelain mukaan otettava sääntöihin. Kalastuslaissa säädetään muun muassa kalastuskunnan johtokunnan toimikauden pituudesta, kun taas yhteisaluelain mukaisen vastaavan elimen toimikaudesta määrätään säännöissä. Kalastuslaissa säädetään myös, että osakkaat valitsevat keskuudestaan kalastuskunnan johtokunnan, esimiehen ja varaesimiehen. Yhteisaluelaki jättää osakaskunnan vapaaseen harkintaan sen, valitaanko hoitokuntaan jäseniksi osakkaita vai osakaskunnan ulkopuolisia henkilöitä.

Yhteisen alueen osakaskunnan järjestäytymistä ja muita menettelyjä koskevat yhteisaluelain säännökset ovat osin yhteneväiset kalastuslain vastaavien säännösten kanssa ja osin kalastuslain säännöksiä yksinkertaisemmat ja joustavammat. Mikäli yhteisen alueen osakaskunta kuitenkin haluaa järjestää hallintonsa ja yhteisen alueen hoidon laissa säädettyä tarkemmin, se voi määrätä asiasta säännöissään. Kun kalastuskunnan ja yhteisen alueen päätöksentekoa järjestetään yhteisaluelain mukaisesti, voidaan kalastuslain vastaavat säännökset kumota. Kalastuslain 8 luvun väliotsikot sekä sanottuun lukuun sisältyvät 49—60, 63, ja 65—67 § voidaan tarpeettomina kumota.

Kalastuslain 62 §:ssä säädetään pyydyskisköiden jakautumisesta yhteisen kalaveden osakkaiden kesken näiden vesialueosuuksien mukaisesti ja niiden kesken, joilla on kalastusoikeus koskitilan alueella. Ottaen huomioon, että koskitila ei ole yhteisaluelain mukainen yhteinen alue, vaan on eräistä yhteisomistussuhteista annetun lain (180/1958) soveltamisalaan kuuluva alue, ehdotetaan pykälästä poistettavaksi maininnat koskitilasta. Koskitilaan kohdistuvista kalastusoikeuksista ehdotetaan otettavaksi säännökset yhteisaluelain 2 ja 3 §:ään.

69 §. Pykälä sisältää säännökset kalastusaluejaosta ja kalastusalueiden rajojen vahvistamisesta. Pykälän 3 momentin mukaan kalastusalue, kalastuskunta, vesialueen omistaja tai kalastusoikeuden haltija voivat tehdä maaseutuelinkeinopiirille, jonka sijaan on

nykyisin tullut työvoima- ja elinkeinokeskus, hakemuksen kalastusalueen rajojen tarkistamiseksi. Hakemus voi sisältää pyynnön kalastusalueiden jakamisesta tai yhdistämisestä taikka rajojen muunlaisesta tarkistamisesta. Käytännössä hakemuksia on tehty vain aikaisempien lääninrajojen muuttuessa. Myös ammattikalastajat ovat pitäneet epäkohtana sitä, että yleiset vesialueet on jaettu kalastusalueisiin entisiä lääninrajoja noudattaen, koska yleisen vesialueen hallinnointi on samalla jakautunut kahden tai useamman kalastusalueen kesken. Kalastajat katsovat tästä olevan haittaa sikäli, että kalastusluvut on saman yleisveden osalta pyydettävä erikseen useammalta kalastusalueelta. Myös kielteisiä lupa-asioita koskevat valitukset on tehtävä erikseen kunkin kalastusalueen päätöksestä. Myös kotitarve- ja virkistyskalastuksen sekä kalakannan hoidon järjestämisen kannalta sanottu pirstoutuneisuus on ilmeinen epäkohta, jonka poistaminen tulisi sallia myös viranomaisaloitteisesti. Epäkohdan poistamiseksi pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että kalastusalueiden rajat voitaisiin tarkistaa myös työvoima- ja elinkeinokeskuksen aloitteesta. Hallintomenettelylain (598/1982) 13 §:ssä edellytetään, että asian vireillä olosta ilmoitetaan julkisesti. Hallintomenettelylain 15 §:n mukaan ennen asian ratkaisemista asiassa on myös kuultava asiansaaisia.

75 §. Kalastuslain 35 §:n 2 momentin mukaan kalastusalue voi tietyllä vesialueella määrätä kalan tai ravun alamitoista. Kalastuslakiin ei sisälly tarkempaa säännöstä siitä, kuuluuko tehtävä kalastusalueen kokouksen vai hallituksen käsiteltäviin. Lain 75 §:n 1 kohdan säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että mainittu tehtävä kuuluisi kalastusalueen kokoukselle. Lain 77 b §:n mukaan kalastusalueen ohjesäännössä voidaan määrätä, että 75 §:n 1 kohdan asiat siirretään kalastusalueen hallitukselle.

79 §. Pykälässä säädetään kalastusaluekohtaisten kalaveden käyttö- ja hoitosuunnitelmien laatimisesta. Suunnitelmaan tulee sisältyä selvitys alueen kalakantojen tilasta sekä hoitoa ja kalastuksen järjestämistä koskevat yleiset suuntaviivat. Vesialueiden kalataloudellinen pirstoutuneisuus erityisesti lääninrajojen kohdalla sekä myös muilla suuremmilla järvillä on vaikeuttanut järkevän ja yhtenäisen käyttö- ja hoitosuunnitelman aikaansaamista. Sanottu koskee sekä sallittuja kalastustapoja että kalanistutustoimenpiteitä.

Epäkohta pyritään poistamaan kalastusalueita yhdistämällä. Tämän lisäksi voi kuitenkin olla tarpeen laatia yhteinen käyttö- ja hoitosuunnitelma vierekkäin sijaitseville kalastusalueille. Tämän vuoksi pykälän 1 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että kalastusalueet voisivat laatia myös yhteisen hoitosuunnitelman, ja 3 momenttia tarkistettavaksi siten, että kalastusalueet velvoitettaisiin huolehtimaan myös riittävän yhteistoiminnan järjestämisestä.

86 §. Kalastusaluejakoa ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että kalastusalueiden rajat eivät määräytyisi lääninrajojen tai muidenkaan hallinnollisten rajojen mukaisesti, vaan yksinomaan kalataloudellisten näkökohtien perusteella. Kalastusalueiden rajat eivät niin ollen välttämättä noudattelisi työvoima- ja elinkeinokeskuksen toimialueiden rajoja. Tämän vuoksi on tarpeen määritellä, mikä työvoima- ja elinkeinokeskus on ristiriitatilanteen sattuessa toimivaltainen käsittelemään kalastusalueita koskevat asiat. Toimivaltainen työvoima- ja elinkeinokeskus olisi se, jonka toimialueeseen suurin osa kalastusalueen vesipinta-alasta sisältyy.

125 §. Pykälässä säädetään yhteistä vesialuetta koskevasta päätöksentekomenettelystä tilanteissa, joissa yhteisen vesialueen osakaskunta on järjestäytynyt kalastuslain, mutta ei yhteisaluelain mukaisesti. Tässä tilanteessa kaikki yhteisen vesialueen käyttöä koskevat päätökset voidaan tehdä kalastuskunnan kokouksessa. Lakiesityksessä ehdotetaan kalastuskunnan päätöksentekomenettely järjestettäväksi kaikilta osin yhteisaluelain mukaisesti. Tämän vuoksi kalastuslain 125 § voidaan tarpeettomana kumota.

130 §. Pykälä sisältää siirtymäsäännöksen järjestäytymättömien kalastuskuntien järjestäytymisestä sekä niitä tehostavat uhkasakosäännökset. Esityksessä ehdotetaan kalastuskuntien järjestäytyminen järjestettäväksi yhteisaluelain mukaisesti. Yhteisaluelain mukaan järjestäytyminen on vapaaehtoista. Pykälä voidaan niin ollen tarpeettomana kumota.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laki on tarkoitettu tulevaksi voimaan vuoden 2001 alusta.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännöksen 2 momenttiin ehdotetaan selvyiden vuoksi otettavaksi säännös siitä, ettei ehdotettu laki aiheuttaisi muutosta niihin kalastusoikeuden vuokraamista tai muuta luovuttamista koske-

viin sopimuksiin tai muihinkaan sopimukseen, jotka on tehty kalastuslain nojalla ennen tämän lain voimaan tuloa.

Aikaisemmin edellä yhteisaluelain muuttamista koskevan lakiehdotuksen voimaantulo- ja siirtymäsäännöksen kohdalla esitettyihin perusteluihin viitaten ehdotetaan lakiin otettavaksi siirtymäsäännös myös siitä, että kalastuskunnat toimisivat yhteisaluelain tarkoitamina osakaskuntina ehdotetun lain voimaan tullessa voimassa olleiden sääntöjensä mukaisesti, kunnes niiden säännöt on tarkistettu yhteisaluelain säännösten mukaisiksi. Mikäli säännöt olisivat ristiriidassa yhteisaluelain kanssa, noudatettaisiin kuitenkin yhteisaluelakia. Ne kalastuskunnan sääntöjen määräykset, jotka koskevat kalastusta, jäävät kuitenkin edelleen voimaan.

Jos yhteisen vesialueen osakaskunta on järjestäytymätön ja kalastuskunta on järjestäytynyt, ehdotetun siirtymäsäännöksen johdosta järjestäytymättömästä osakaskunnasta tulee suoraan lain nojalla järjestäytynyt osakaskunta, joka toimii järjestäytyneen kalastuskunnan sääntöjen mukaisesti. Jos sekä osakaskunta että kalastuskunta ovat järjestäytyneet, lakkaavat osakaskunnan säännöt olemasta voimassa yhteisaluelain siirtymäsäännöksen johdosta ja osakaskunta jatkaisi toimintaansa kalastuskunnan sääntöjen mukaisesti. Siinä tapauksessa, että sekä osakaskunta että kalastuskunta ovat järjestäytymättömiä, yhteisaluelaki säätelä sen, kuinka osakaskunta toimii.

Edellä sanotun perusteella ehdotetaan kalastuslakiin otettavaksi siirtymäsäännös myös siitä, että kalastuskunnan johtokunta jatkaa yhteisen vesialueen osakaskunnan hoitokuntana siihen saakka kunnes osakaskunnan kokouksessa valitaan uudet hoitokunnan jäsenet.

Selvyiden vuoksi on tarpeellista ottaa kalastuslakiin siirtymäsäännös kalastuskunnan ja osakaskunnan varallisuusasemasta. Kuten yleisperusteluissa on todettu, ovat kalastuskunnan osakkaat ja yhteisen vesialueen osakaskunnan osakkaat aina täysin samat. Myös kalastuskunnan vesialue on täsmälleen sama kuin yhteisen vesialueen osakaskunnan alue. Tämän vuoksi ehdotetaan, että jos kalastuskunnalla on varoja tai velkoja tämän ehdotetun lain voimaan tullessa, ne katsotaan yhteisen vesialueen osakaskunnan varoiksi tai veloiksi tämän ehdotetun lain voimaantulosta lukien.

1.3. Kiinteistönmuodostamislaki

133 §. Pykälässä on säännös siitä, että yhteinen alue, jonka yhteisen alueen osakaskunta on luovutuksen kautta saanut omistukseensa, liitetään osakaskunnalle kuuluvaan yhteiseen alueeseen.

Edellä yhteisalueelakia koskevassa muutosehdotuksessa on sanottu lain 15 §:n 2 momenttiin ehdotettu lisättäväksi uusi 6 kohta, jonka mukaan yhteisten alueiden osakaskunnat voisivat sopia niille kuuluvien yhteisten alueiden yhdistämisestä tai kiinteistölle kuuluvan alueen liittämistä yhteiseen alueeseen osakkuutta vastaan.

Kun kiinteistönmuodostamislakia säädettäessä ei ole voitu ottaa huomioon edellä tarkoitettuja sopimusmahdollisuuksia yhteisen alueen ulottuvuuden muuttamiseksi, ehdotetaan pykälään lisättäväksi säännökset, joilla säännellään kyseisten sopimusten kiinteistötekninen toteuttaminen.

134 §. Pykälän 1 momentissa ovat säännökset siitä, miten 132 §:n 1 momentissa tarkoitettu yhteisen alueen muodostaminen ja 133 §:n 1 momentissa tarkoitettu alueen liittäminen ennestään olevaan yhteiseen alueeseen toimitusteknisesti tapahtuu.

Pykälän säännöksiä tulisi täydentää toimitusmenettelyn osalta koskien alueen liittämistä yhteiseen alueeseen sekä yhteisten alueiden liittämistä yhteen 133 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa. Tässä tarkoitettua alueen liittäminen yhteiseen alueeseen ja yhteisten alueiden liittäminen yhteen tapahtuisi sitä varten suoritettavassa kiinteistötoimituksessa. Toimituksessa suoritettaisiin arviointi, jonka perusteella määrätäisiin kunkin osakaskiinteistön osuus toimituksen seurauksena muodostuneeseen yhteiseen alueeseen sellaiseksi, että kunkin osakaskiinteistön kokonaisarvo, kun otetaan huomioon myös yhteisalueosuuksien arvo, säilyisi ennallaan.

Kiinteistö- ja rekisterijärjestelmän selvyuden vuoksi on tarpeen edistää yhteisten alueiden muodostamista siten, että muodostettava yhteinen alue on kokonaisuudessaan pääosin samaa laatua, joko maa-alueella tai vesialueella. Muutoin syntyisi epäselvyyttä esimerkiksi niissä tilanteissa, joissa luovutuskirjan mukaan luovutettua määräälaa seuraava osuus yhteisiin vesialueisiin, mutta ei maa-alueisiin.

Pykälään onkin tehty edellä sanotusta johtuvat muutokset ja lisäykset.

168 §. Voimassa olevassa kiinteistönmuodostamislain 168 §:n 2 momentissa viitataan yhteisalueelain 26 §:ään, kun kysymys on kutsukirjeen toimittamisesta osakaskunnalle. Esimerkiksi suurten tie- ja lunastustoimitusten tiedottamisen yksinkertaisemmaksi ehdotetaan kiinteistönmuodostamislain 168 §:n 2 momenttia muutettavaksi siten, että järjestäytyneelle osakaskunnalle tiedottamisessa noudatetaan mitäs yhteisalueelain 26 §:ssä säädetään. Sen sijaan järjestäytymättömälle osakaskunnalle tiedottamisen osalta ehdotetaan otettavaksi 168 §:n 2 momenttiin erityissäännös. Ehdotuksen mukaan järjestäytymättömälle osakaskunnalle kutsukirje annettaisiin tiedoksi noudattaen haasteen tiedoksiantomenettelyä tai antamalla kutsukirje tiedoksi jollekin osakkaalle ja tiedottamalla kutsukirjeestä vähintään yhdessä paikkakunnalla leviävässä sanomalehdessä.

1.4. Vesilaki

1 luvun 10 §. Pykälän voimassa olevan 1 momentin mukaan yhteisen vesialueen osakkaalla on oikeus, jollei vesilain tai muun lain säännöksistä tai erikseen annetusta luvasta muuta johdu, ryhtyä sellaisiin omistajalle kuuluviin, alueen ja sillä olevan veden käyttämisestä tarkoitaviin toimenpiteisiin, jotka eivät aiheuta muille osakkaille haittaa tai häiriötä eivätkä estä heitä vastaavanlaisella tavalla käyttämästä aluetta hyväkseen.

Yhteisalueelain 28 a §:n kohdalla esitettyihin perusteluihin viitaten yhteisalueelakiin ehdotetaan otettavaksi vesilain 1 luvun 10 §:n 1 momenttia vastaava säännös, joka koskisi sekä yhteisiä maa-alueita että yhteisiä vesialueita. Tämän vuoksi kysymyksessä olevaa 10 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin yhteisalueelakiin siltä osin kuin yksittäisen osakkaan yhteisen alueen käyttöä tarkoitaviin toimenpiteisiin ryhtymisen edellyksenä olisi, etteivät ne aiheuta muille osakkaille haittaa tai häiriötä eivätkä estä heitä vastaavanlaisella tavalla käyttämästä aluetta hyväkseen. Ehdotuksen mukaan kysymyksessä olevassa 10 §:ssä säädettäisiin yhteisesti omistetun kiinteistön tai alueen osaomistajan oikeudesta alueelta saatavan pohjaveden käyttämiseen sillä tavoin, ettei se aiheuta muille osaomistajille haittaa tai häiriötä eikä estä heitä vastaavanlaisella tavalla käyttämästä alueelta saatavaa pohjavettä.

1 luvun 30 §. Pykälän voimassa olevan 1

momentin mukaan siinä tarkoitettua ruop-
paustyön ja muun sen kaltaisen työn aloitta-
misesta ja suorittamisesta on, mikäli toi-
menpide ei ole merkitykseltään vähäinen,
ennakolta ilmoitettava vesialueen omistajalle
tai, vesialueen kuuluessa järjestäytymättö-
män yhteisalueen osakkaille, kalastuskunnal-
le. Kalastuslain kohdalla edellä esitettyihin
perusteluihin viitaten kalastuskuntaa koske-
vat kalastuslain säännökset ehdotetaan ku-
mottavaksi ja yhteisen vesialueen osakas-
kiinteistöjen omistajien päätöksentekomenet-
tely kaikilta osin tapahtuisi yhteisaluelain
mukaisesti. Tästä syystä on tarpeen muuttaa
myös kysymyksessä olevaa 30 §:n 1 mo-
mentin säännöstä siltä osin kuin siinä on
kysymys ilmoituksen antamisesta yhteisen
alueen osakaskunnalle. Ehdotuksen mukaan
ilmoitus olisi annettava osakaskunnalle yhteis-
aluelain tarkistettavan 26 §:n mukaisesti.

16 luvun 8 §, 19 luvun 7 § ja 20 luvun
5 §. Vesilain 16 luvun 8 §:n 3 momentin
mukaan yhteisalueen järjestäytymättömälle
osakaskunnalle voidaan hakemuksesta antaa
tieto yhteisaluelain 26 §:n estämättä noudat-
taen, mitä tiedoksiannosta hallintoasioissa
annetun lain (232/1966) 7 §:n mukaisesta
julkisesta kuulutuksesta on säädetty. Jos ha-
kemus tarkoittaa yhteisalueen tai sen muun
kuin vähäisen osan lunastamista tai muun
kuin vähäistä osaa yhteisalueesta koskevan
käyttöoikeuden perustamista, noudatetaan
sanotuilta osin kuitenkin, mitä yhteisaluelain
26 §:ssä on säädetty.

Vesilain 19 luvun 7 §:n 2 momentin mu-
kaan, jos ojitusasia koskee yhteisen maa-alueen
järjestäytymättömän osakaskuntaa, on lop-
pukokouksesta ilmoitettava osakaskunnalle
noudattaen soveltuvin osin, mitä 16 luvun 8
§:n 3 momentissa säädetään. Merkitykseltään
vähäisessä asiassa tieto voidaan kuitenkin
antaa yhdelle osakkaalle, joka ilmeisesti
ei ole muutoin asianosaisena asiassa.

Jos asia saattaa erityisesti koskea toisen
vesialuetta, on mainitun 7 §:n 3 momentin
mukaan loppukokouksesta ilmoitettava myös
vesialueen omistajalle tai, vesialueen ollessa
yhteinen, asian laadun mukaan kalastuskun-
nalle, yhteisalueen osakaskunnalle tai mo-
lemmille. Vesialueen järjestäytymättömän
osakaskunnan osakkaille ilmoitus annetaan
noudattaen vastaavasti 7 §:n 2 momenttia.

Vesilain 20 luvun 5 §:n 2 momentin mu-
kaan, siltä osin kuin asia koskee yhteisen
maa-alueen järjestäytymättömän osakaskun-
taa, on tiedoksi antamisesta osakkaille soveltuvin

osin voimassa, mitä 16 luvun 8 §:n 3 mo-
mentissa säädetään. Merkitykseltään vähäi-
sessä asiassa tieto voidaan kuitenkin antaa
yhdelle osakkaalle, joka ilmeisesti ei ole
muutoin asianosaisena asiassa.

Edellä mainitun 5 §:n 3 momentin mukaan
yhteisen vesialueen osalta ilmoitus toimitetaan
asian laadun mukaan kalastuskunnalle,
yhteisalueen osakaskunnalle tai molemmille.
Vesialueen järjestäytymättömän osakaskun-
nan osakkaille ilmoitus annetaan noudattaen
vastaavasti 5 §:n 2 momenttia.

Kalastuslain kohdalla edellä esitettyihin
perusteluihin viitaten kalastuskuntaa koske-
vat kalastuslain säännökset ehdotetaan ku-
mottavaksi ja yhteisen vesialueen osakas-
kiinteistöjen omistajien päätöksentekomenet-
tely kaikilta osin tapahtuisi yhteisaluelain
mukaisesti. Tästä syystä on tarpeen muuttaa
myös vesilain edellä mainittuja säännöksiä
siltä osin kuin niissä on kysymys hakemusta,
loppukokousta tai asiaa koskevasta tiedoksi
antamisesta järjestäytymättömälle osakaskun-
nalle. Ehdotuksen mukaan yhteisalueen jär-
jestäytymättömälle osakaskunnalle voitaisiin
edelleenkin hakemuksesta antaa tieto yhteis-
aluelain 26 §:n estämättä noudattaen, mitä
tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain
7 §:n mukaisesta julkisesta kuulutuksesta on
säädetty. Jos hakemus koskisi muutoin kuin
vähäisessä määrin osakkaiden oikeutta, nou-
datettaisiin sanotuilta osin kuitenkin, mitä
yhteisaluelain tarkistettavassa 26 §:ssä sää-
detään. Tätä samaa tiedoksiantomenettelyä
noudatettaisiin ehdotuksen mukaan myös tie-
dotettaessa ojitustoimituksen loppukokouk-
sesta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomai-
sen käsittelemästä asiasta järjestäytymättö-
mälle osakaskunnalle.

1.5. Maastoliikennelaki

Voimassa olevan maastoliikennelain
(1710/1995) 4 §:n 2 momentin mukaan, mil-
loin liikkumiseen tai toimintaan tarvitaan
vesialueen omistajan tai haltijan lupa, voi
yhteisen vesialueen järjestäytymättömän osa-
kaskunnan puolesta luvan antaa myös vesi-
alueen kalastuskunnan johtokunta.

Kalastuslain kohdalla edellä esitettyihin
perusteluihin viitaten myös kalastuskunnan
johtokuntaa koskevat kalastuslain säännökset
on ehdotettu kumottavaksi ja yhteisen vesi-
alueen osakaskiinteistöjen omistajien päätök-
sentekomenettely kaikilta osin tapahtuisi yh-
teisaluelain mukaisesti. Tästä syystä on tar-

peen muuttaa myös maastoliikennelain 4 §:n 2 momentin säännöstä siten, että siinä viitattaisiin yhteisluelakiin. Yhteisluelain 7 §:n 1 momentin mukaan osakaskunnan päätösvaltaa käyttää osakaskunnan kokous. Osakaskunnan säännöissä voidaan määrätä, että päätösvaltaa käyttää osakaskunnan kokouksen sijasta osakkaiden valitsema edustajisto. Edellä sanotun perusteella voidaan katsoa, että jos maastoliikennelaissa tarkoitettuun liikkumiseen tai toimintaan tarvitaan yhteisen vesialueen omistajan lupa, päätösvalta asiassa kuuluu osakaskunnan kokoukselle, jollei säännöissä ole muuta määrätty.

Yhteisluelain voimassa olevan 19 §:n mukaisesti osakaskunnan hoitokunnan tehtävänä on huolehtia osakaskunnan päätösten valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Hoitokunta käyttää myös osakaskunnan puhevaltaa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä edustaa muutoin osakaskuntaa. Aikaisemmin edellä yhteisluelain 19 §:n kohdalla ehdotetaan sanottuun pykälään asioiden joustavan hoidon mahdollistamiseksi lisättäväksi säännös, jonka mukaan osakaskunnan säännöissä voitaisiin määrätä, että hoitokunta osakaskunnan kokouksen sijasta käyttää päätösvaltaa osakaskuntaa koskevassa merkitykseltään vähäisessä asiassa. Yhteisluelain 22 §:n mukaan osakaskunnan säännöissä voidaan määrätä, että osakaskunnalla on hoitokunnan sijasta toimitsija, josta on voimassa, mitä 19 §:ssä hoitokunnasta säädetään.

Koska yhteistä vesialuetta koskeva päätösvalta yhteisluelain mukaan kuuluu osakaskunnan kokoukselle, jollei säännöissä muuta määrätä, osakaskunnan kokous voi päätöksellään valtuuttaa yhdenkin henkilön hoitamaan tehtävän. Lisäksi on otettava huomioon yhteisluelain 7 §:n 2 momentin säännös, jonka mukaan osakkaat voivat kokousta pitämättä muutoinkin päättää osakaskuntaa koskevasta asiasta, jos kaikki osakkaat ovat päätöksestä yksimielisiä.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan maastoliikennelain 4 §:n 2 momenttia muutettavaksi siltä osin kuin kysymys on liikkumiseen tai toimintaan tarvittavasta vesialueen omistajan tai haltijan luvasta että, yhteisen vesialueen osakaskunnan suostumuksesta päätetään yhteisluelain mukaisesti. Tällöin olisi yleensä mahdollista soveltaa yhteisluelain ehdotettua 19 §:n 3 momenttia, jolloin asiasta päättää osakaskunnan hoitokunta, jos osakaskunnan säännöissä niin määrätään.

1.6. Vesiliikennelaki

Voimassa olevassa vesiliikennelain (463/1996) 21 §:ssä säädetään luvanvaraisuudesta ja luvan myöntämisen edellytyksistä kilpailuihin ja harjoituksiin.

Pykälän 1 momentin mukaan moottori-käyttöisellä vesikuluneuvolla suoritettavien kilpailujen tai harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samalla vesialueella on haettava, sen lisäksi mitä luvanvaraisuudesta säädetään muualla laissa, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asema- tai rakennuskaavassa varatulle alueelle tai alueelle, jolle on annettu ympäristölupamenettelylaissa (735/1991) tarkoitettu ympäristölupa.

Pykälän 2 momentin mukaan lupa on haettava myös yksittäisen tapahtuman järjestämiseen, jos tapahtumasta on odotettavissa merkityksellisiä ympäristöhaittoja.

Pykälän 3 momentin mukaan luvan usean kunnan alueella pidettävään kilpailuun tai harjoitukseen antaa alueellinen ympäristökeskus. Usean alueellisen ympäristökeskuksen alueella pidettävään kilpailuun tai harjoitukseen myöntää luvan se alueellinen ympäristökeskus, jonka alueella kilpailu pääosin pidetään.

Pykälän 4 momentin mukaan kysymyksessä olevassa pykälässä tarkoitettun luvan myöntämisen edellytyksenä on, että tapahtuma täyttää riittävät turvallisuuden vaatimukset ja ettei toiminnasta aiheudu kohtuutonta haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, kalastukselle, yleiselle luonnon virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle. Lisäksi 4 momentissa säädetään, että lupa voidaan myöntää vain, jos vesialueen omistaja on antanut siihen suostumuksensa. Saman momentin mukaan, jos vesialue kuuluu yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle, suostumuksen voi antaa myös kalastuskunnan johtokunta.

Kalastuslain ja maastoliikennelain kohdalla edellä esitettyihin perusteluihin viitaten myös kalastuskunnan johtokuntaa koskevat kalastuslain säännökset ehdotetaan kumottavaksi ja yhteisen vesialueen osakaskiinteistöjen omistajien päätöksentekomenettely kaikilta osin tapahtuisi yhteisluelain mukaisesti. Näin ollen on tarpeen muuttaa myös vesiliikennelain 21 §:n 4 momentin säännöstä siten, että siinä viitattaisiin yhteisluelakiin. Tämän vuoksi ehdotetaan vesiliikennelain 21

§:n 4 momenttia muutettavaksi siltä osin kuin kysymys on luvan myöntämisen edellytyksenä olevasta vesialueen omistajan suostumuksesta että, yhteisen vesialueen osalta suostumuksesta päätetään yhteisluvelain mukaisesti. Tällöin olisi yleensä mahdollista soveltaa yhteisluvelain ehdotettua 19 §:n 3 momenttia, jolloin asiasta päättää osakaskunnan hoitokunta, jos osakaskunnan säännöissä niin määrätään.

1.7. Ilmailulaki

Voimassa olevassa ilmailulain (281/1995) 40 §:ssä säädetään lentopaikkojen ja tilapäisten lentoonlähtö- ja laskupaikkojen käytöstä.

Pykälän 1 momentin mukaan ilma-alueen lentoonlähtöön ja laskuun saadaan käyttää vain 39 §:ssä tarkoitettuja lentopaikkoja tai tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettua aluetta. Tämä ei koske hätätilannetta, pakko-laskua tai muita niihin rinnastettavia tapauksia.

Pykälän 2 momentin mukaan yleisessä käytössä olevan lentopaikan käyttämisen on oltava sallittua samoilla ehdoilla kaikille, jollei Ilmailulaitos rajoita tai kiellä jotain toimintaa kokonaisuudessaan.

Pykälän 3 momentin mukaan ilma-alueen lentoonlähtöön ja laskuun saa Ilmailulaitoksen antamien määräysten mukaisesti tilapäisesti käyttää avointa vesialuetta sekä alueen omistajan tai haltijan suostumuksella muuta maa- tai vesialuetta, vaikka aluetta ei ole sellaiseen tarkoitukseen erityisesti järjestetty.

Pykälän 4 momentin mukaan, milloin 3 momentissa tarkoitettuun toimintaan tarvitaan vesialueen omistajan tai haltijan lupa, voi yhteisen vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan puolesta suostumuksen antaa kalastuskunnan johtokunta.

Kalastuslain, maastoliikennelain ja vesiliikennelain kohdalla edellä esitettyihin perusteluihin viitaten myös kalastuskunnan johtokuntaa koskevat kalastuslain säännökset ehdotetaan kumottavaksi ja yhteisen vesialueen osakaskiinteistöjen omistajien päätöksentekomenettely kaikilta osin tapahtuisi yhteisluvelain mukaisesti. Näin ollen on tarpeen muuttaa myös ilmailulain 40 §:n 4 momentin säännöstä siten, että siinä viitattaisiin yhteisluvelakiin. Tämän vuoksi ehdotetaan ilmailulain 40 §:n 4 momenttia muutettavaksi siltä osin kuin kysymys on tarvittavasta maa- tai vesialueen omistajan tai haltijan luvasta että, yhteisen maa- tai vesialueen osakaskun-

nan suostumuksesta päätetään yhteisluvelain mukaisesti. Tällöin olisi yleensä mahdollista soveltaa yhteisluvelain ehdotettua 19 §:n 3 momenttia, jolloin asiasta päättää osakaskunnan hoitokunta, jos osakaskunnan säännöissä niin määrätään.

1.8. Metsälaki

Vuodelta 1886 olevan metsälain 2 luku ehdotetaan kumottavaksi vanhentuneena ja tarpeettomana. Luvussa tarkoitetuista asioista sisältyvät säännökset tarpeellisilta osin lähinnä yhteisluvelakiin.

2. Tarkeimmat säännökset

Yhteisluvelain 34 §:n mukaan tarkemmat määräykset lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella. Yhteisluvelain nojalla ei toistaiseksi ole asetusta annettu. Lain-säädäntöön ehdotetut muutokset eivät välttämättä edellytä asetuksella annettavia tarkempia säännöksiä. Kalastusasetusta (1116/1982) on ehdotettujen lainmuutosten voimaan tullessa kuitenkin tarpeen tarkistaa siltä osin, kuin siihen sisältyy yhteisen kalaveden hallintoa järjestäviä säännöksiä.

3. Voimaantulo

Ehdotetut lakien muutokset merkitsevät kiinteistörekisterijärjestelmään sellaisia muutoksia, jotka edellyttävät riittävän siirtymäajan varaamista lakien hyväksymisen ja voimaantulon välille. Tämän vuoksi ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2001 alusta.

4. Säättämisyjärjestys

Kalastuslakiin ja yhteisluvelakiin ehdotetut muutokset koskevat yhteisen vesialueen hallinnon järjestämistä joka suhteessa yhteisluvelain mukaisesti. Peruseriaatteiltaan nämä lait ovat samanlaisia. Yhteisluvelain ja kalastuslain yhteistä aluetta koskevan sääntelyn perusteet ovat samankaltaisia. Yhteisen vesialueen osakaskunnan ja kalastuskunnan osakkaat ovat aina täysin samat. Myös yhteisen vesialueen osakaskunnan alue ja kalastuskunnan vesialue on aina täsmälleen sama. Ehdotetuilla lainmuutoksilla mahdollistettaisiin lisäksi vesialueiden yhdistämistä koskevien päätösten tekeminen vapaaehtoisuuden

pohjalta. Ehdotetuilla tarkistuksilla ei puututa omistusoikeuden perustaan. Lait voidaan niin ollen säätää tavallisen lain säätämisestä

voimassa olevassa järjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**yhteisalue lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 18 päivänä elokuuta 1989 annetun yhteisalue lain (758/1989) 1 §:n 2 momentti, 2 §:n 2 momentti, 3 §, 8 §:n 3 momentti, 10 §:n 2 momentti, 14 §:n 2 momentti, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 1 momentti, 18 §:n 1 momentin 7 kohta ja 3 momentti, 22 ja 23 §, 24 §:n 2 momentti, 25, 26, 31 ja 33 §,

sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 3 momentti ja 10 §:n 2 momentti laissa 566/1995, sekä lisätään 19 §:ään uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 23 a, 28 a, 30 a, 31 a, 32 a—32 c ja 33 a § seuraavasti:

1 §

Tämä laki ei koske yhteismetsälain (37/1991) mukaista yhteismetsää. Tämä laki ei koske muunkaan yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden hallintoa ja käyttöä siltä osin kuin siitä säädetään erikseen.

2 §

Yhteisellä erityisellä etuudella tarkoitetaan kahdelle tai useammalle kiinteistölle yhteisesti kuuluvaa oikeutta koskivoimaan, kalastukseen tai muuhun sellaiseen maa- tai vesialueen käyttöön toisen kiinteistön alueella. Sellainen edellä tarkoitettu käyttöoikeus, joka kohdistuu yhteiseen alueeseen mutta ei perustu yhteisen alueen osakkuuteen, katsotaan myös erityiseksi etuudeksi. Sama koskee muulle kuin omistajalle kuuluvaa kalastusoikeutta koskitilan alueella.

3 §

Yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden osakkaita ovat osakaskiinteistöjen omistajat. Osakkaat muodostavat osakaskunnan. Kalastuslaissa (286/1982) tarkoitettuna kalastuskuntana toimii tämän lain mukainen osakaskunta.

Jos koskitilan alueella omistajan ohella myös muilla on kalastusoikeus, heidän katsotaan muodostavan yhdessä omistajan kanssa erityisen etuuden osakaskunnan, jossa osakkuudet määräytyvät sen mukaan kuin kullakin on kalastusoikeutta.

8 §

Jos osakas on luovuttanut kiinteistönsä kuuluvan koko osuuden yhteiseen alueeseen tai yhteiseen erityiseen etuuteen, luovutuksensaaja saa hankkimansa osuuden perusteella osakkaan puhevallan osakaskunnan kokouksessa sen jälkeen, kun osuuden omistusoikeus on siirtynyt hänelle. Jos osakas on luovuttanut vain osan edellä tarkoitettusta osuudesta, luovutuksensaaja saa hankkimansa osuuden perusteella osakkaan puhevallan osakaskunnan kokouksessa sen jälkeen, kun osuus on kiinteistötoimituksessa siirretty tai määrätty hänen omistamaansa kiinteistöön kuuluvaksi taikka kun osuus on muodostettu tilaksi. Luovuttaja ja luovutuksensaaja voivat kuitenkin sopia aikaisemmasta ajankohdasta puhevallan siirtymiselle.

10 §

Jos osakas ei halua huolehtia järjestäytymättömän osakaskunnan kokouksen koolle kutumisesta ja sen muusta järjestämisestä, hän voi pyytää maanmittaustoimistoa määräämään toimiston palveluksessa olevan virkamiehen, jonka tehtävänä on kiinteistötoimitusten suorittaminen, huolehtimaan kokouksen koolle kutumisesta ja järjestämisestä osakkaan ilmoittamalla tavalla. Edellä tässä momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamisesta peritään valtiolle maksu noudattaen, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

14 §

Osakaskunnan kokouksessa osakasta voi edustaa hänen valtuuttamansa asiamies. Jollei säännöissä toisin määrätä, kukaan ei saa äänestää äänimäärällä, joka on yli kolmekymmentä prosenttia kokouksessa läsnä olevien osakkaiden yhteisestä äänimäärästä.

15 §

Osakaskunnan päätöksen tekemiseen vaaditaan, että päätöstä kannattaa vähintään kaksi kolmannelle äänestykseen osaa ottaneiden yhteisestä äänimäärästä ja vähintään yksi kolmannelle äänestäneistä osakkaista, jos päätös tarkoittaa:

- 1) yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden taikka sen osan myymistä tai vuokraamista viittä vuotta pitemmäksi ajaksi;
- 2) yhteisen alueen käyttötarkoituksen pysyvää muuttamista;
- 3) osakaskunnan sääntöjen muuttamista;
- 4) velan ottamista;
- 5) osakkaiden suoritettavaksi tarkoitettujen maksun määräämistä;
- 6) yhteisten alueiden yhdistämistä tai kiinteistöön kuuluvan alueen liittämistä yhteiseen alueeseen osakkuutta vastaan koskevan sopimuksen hyväksymistä;
- 7) osakkaiden pyydysyksikköjen jakamista vesialueosuuksista poikkeavalla tavalla;
- 8) kalastuskunnan tehtävien siirtämistä kalastusalueen suoritettavaksi; taikka
- 9) yhteisen vesialueen käyttämistä kalastukseen muulla tavoin kuin siten, että kukin osakas tai se, joka laillisesti käyttää hänen kalastusoikeuttaan, kalastaa vesistössä.

16 §

Edellä 15 §:n 2 momentin 1 ja 6 kohdassa tarkoitettu päätös on alistettava tuomioistuimen vahvistettavaksi, jos joku kokouksessa läsnä olevista osakkaista sitä vaatii. Päätös on vahvistettava, jos se on tehty lain mukaisesti eikä aiheuta taloudellista vahinkoa osakkaalle, joka ei ole päätöstä kannattanut.

18 §

Järjestäytyneen osakaskunnan säännöissä on mainittava:

7) tilikausi, joka voi olla enintään neljä vuotta, jollei 32 b §:n 2 momentista muuta johdu, ja milloin tilinpäätös on tehtävä;

Osakaskunnan säännöt ja sääntöjen muutos on alistettava työvoima- ja elinkeinokeskuksen vahvistettavaksi. Työvoima- ja elinkeinokeskuksen on vahvistettava säännöt, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa osakkaalle.

19 §

Osakaskunnan säännöissä voidaan määrätä, että hoitokunta voi osakaskunnan kokouksen sijasta käyttää päätösvaltaa osakaskuntaa koskevassa säännöissä määrättyssä merkitykseltään vähäisessä asiassa.

22 §

Osakaskunnan säännöissä voidaan määrätä, että osakaskunnalla on hoitokunnan sijasta tai sen lisäksi yksi tai useampi toimitsija. Toimitsijalla tulee olla varamies.

Jos osakaskunnalla on useampi toimitsija, heidän välisestään työnjaosta on määrättävä osakaskunnan säännöissä. Jos osakaskunnalla on hoitokunnan sijasta toimitsija, toimitsijasta on voimassa, mitä 19 §:ssä säädetään hoitokunnasta.

Mitä 21 §:n 2 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti toimitsijaan ja hänen varamieheensä.

23 §

Osakkaalla, joka katsoo, ettei osakaskunnan, edustajiston tai hoitokunnan päätös ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka että se on muutoin lain tai sääntöjen vastainen, on oikeus moittia päätöstä nostamalla kanne osakaskuntaa vastaan käräjäoikeudessa 60 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Jos päätöksen johdosta on tehty 23 a §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus, osakkaalla on kuitenkin oikeus nostaa kanne osakaskuntaa vastaan käräjäoikeudessa, kunnes 30 päivää on kulunut oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta.

Jos osakaskunnan, edustajiston tai hoitokunnan päätöstä on moitittu, tuomioistuin voi ennen asian lopullista ratkaisemista antaa luvan päätöksen täytäntöönpanoon heti, jos tähän on erityistä syytä eikä täytäntöönpano

tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

23 a §

Sen estämättä, mitä 23 §:ssä säädetään, osakas, jonka oikeutta järjestäytyneen osakaskunnan, edustajiston tai hoitokunnan päätös koskee, voi, jollei päätöstä ole alistettava, vaatia osakaskunnan tai edustajiston kokoukselta päätöksen oikaisemista sillä perusteella, että päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka on lain, asetuksen tai osakaskunnan sääntöjen vastainen taikka loukkaa hänen oikeuttaan.

Oikaisuvaatimus on esitettävä 14 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Järjestäytyneen osakaskunnan hoitokunnan on 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimuksen tekemisestä kutsuttava osakaskunnan tai edustajiston kokous koolle käsittelemään oikaisuvaatimus tai päätettävä samassa ajassa, ettei oikaisuvaatimusta saateta osakaskunnan tai edustajiston kokouksen käsiteltäväksi. Hoitokunnalla on myös oikeus itse samassa ajassa ratkaista hoitokunnan tekemää päätöstä koskeva oikaisuvaatimus.

Jollei oikaisua suoriteta, oikaisun pyytjä voi moittia päätöstä nostamalla kanteen osakaskuntaa vastaan käräjäoikeudessa 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta.

24 §

Jos osakaskunta päättää, että yhteistä aluetta tai yhteistä erityistä etuutta koskevaa oikeudenkäyntiä tai viranomaisessa käsiteltävää asiaa ei panna vireille tai ei jatketa, taikka jollei osakaskunta muutoin valvo etuaan yhteistä aluetta tai yhteistä erityistä etuutta koskevassa, tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltävässä asiassa, osakas saa kuitenkin ajaa kannetta tai muutoin valvoa osakaskunnan etua asiassa. Mitä siinä oikeudenkäynnissä tai muutoin tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltävässä asiassa voitetaan, tulee osakaskunnan hyväksi. Muut osakkaat ovat velvollisia osallistumaan oikeudenkäynnistä tai osakaskunnan edun valvonnasta aiheutuneisiin kustannuksiin enintään siihen määrään, joka vastaa heille oikeudenkäynnistä tai edun valvonnasta tullutta hyötyä.

25 §

Asiassa, jossa osakaskunta on asianosaisena tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa, myös osakkaalla on oikeus käyttää puhevaltaa omalla kustannuksellaan omasta osuudestaan sen estämättä, mitä 24 §:ssä säädetään.

26 §

Jos osakaskunta on järjestäytynyt, haaste tai muu ilmoitus katsotaan osakaskunnalle toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi jollekulle hoitokunnan jäsenelle tai toimitsijalle.

Järjestäytymätön osakaskunta voidaan haastaa vastaajaksi oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 14 §:n 1 momentin mukaisesti.

Jollei muualla säädetä toisin, ilmoitus voidaan antaa järjestäytymättömälle osakaskunnalle tiedoksi noudattaen haasteen tiedoksiantomenettelyä.

Järjestäytymättömän osakaskunnan kokous tai kaikki osakkaat yksimielisesti voivat päätöksellään valtuuttaa yhden tai useamman osakkaan tai muun henkilön osakaskunnan edustajana vastaanottamaan ja saattamaan osakaskunnan käsiteltäviksi 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tiedoksiantoja.

28 a §

Osakkaalla on oikeus, jollei osakaskunta toisin päättä tai jollei osakaskunnan säännöissä toisin määrätä tai jollei muussa laissa säädetä toisin, käyttää yhteistä aluetta sen käyttötarkoitus huomioon ottaen hyväkseen sillä tavoin, ettei se estä muita osakkaita vastaavanlaisella tavalla käyttämästä aluetta hyväkseen. Jollei kaikkien osakkaiden alueen käyttötarkoituksen vuoksi ole mahdollista käyttää hyväkseen aluetta tarvettaan vastaavassa määrin, alueen käyttö on järjestettävä osuuksien mukaisessa suhteessa sopimalla tai osakaskunnan päättämällä tavalla.

Jollei osakaskunnan päätöksestä, säännöistä tai muusta laista muuta johdu, osakas saa ilman muiden osakkaiden suostumusta tai osakaskunnan lupaa käyttää yhteistä aluetta hyväkseen alueen käyttötarkoituksesta poikkeavalla tavalla tai ryhtyä muuhun aluetta koskevaan toimenpiteeseen tapauksissa, joissa se ei aiheuta muille osakkaille haittaa tai häiriötä taikka estä heitä vastaavanlaisella tavalla käyttämästä aluetta hyväkseen osakkuuden mukaisessa suhteessa.

Jos osakkaan 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun käyttöön tai alueeseen kohdistamaan toimenpiteeseen vaaditaan muussa laissa tarkoitettu lupa, osakkaalla on oikeus panna lupa-asia vireille.

30 a §

Hoitokunnan jäsen, toimitsija ja osakunnan toimihenkilö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut osakaskunnalle. Sama koskee tätä lakia tai osakaskunnan sääntöjä rikkomalla osakunnan jäsenelle aiheutettua vahinkoa.

Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakaantumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään.

Kanne osakaskunnalle aiheutetun vahingon korvaamisesta voidaan nostaa myös osakunnan kotipaikan tuomioistuimessa.

31 §

Osakaskunta voi hankkia osakaskiinteistölle kuuluvan osuuden yhteiseen alueeseen tai yhteiseen erityiseen etuuteen. Hankittu osuus on liitettävä osakaskiinteistöihin niiden osuuksien mukaisessa suhteessa toimituksessa, josta on voimassa, mitä kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 13 luvussa osuuden tai etuuden siirtämisestä kiinteistöä toiseen säädetään. Siirto voidaan suorittaa siinäkin tapauksessa, että jokin osakaskiinteistö sijaitsee toisessa kunnassa.

Osakaskunnan luovutuksella saaman alueen liittämistä yhteiseen alueeseen säädetään kiinteistönmuodostamislain 13 luvussa.

31 a §

Jos yhteisen alueen tai erityisen etuuden osakaskunta on järjestäytynyt tässä laissa säädetyllä tavalla, yhteistä aluetta tai yhteistä erityistä etuutta koskeva korvaus maksetaan osakaskunnalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu korvaus maksetaan järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille, jos osakkaat ovat tiedossa ja jos korvaus on merkittävä. Korvaus maksetaan kuitenkin järjestäytymättömälle osakaskunnalle, jos korvaus on vähäinen tai jos osakaskunta on kokouksessaan päättänyt ilmoittaa, miten korvaus sille on maksettava. Jollei järjestäytymätön osakaskunta ole teh-

nyt edellä tarkoitettua päätöstä taikka jollei yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden osakkaita ole selvitetty siten, että osakkaille maksettava korvaus voidaan jakaa osakkaiden kesken, korvaus talletetaan lääninhallitukseen. Jos talletettua korvausta ei nosteta 14 päivän kuluessa, lääninhallituksen on talletettava korvaussumma pankkiin sitä varten perustettavalle tilille.

Talletettu korvaus on maksettava osakaskunnalle sen jälkeen, kun osakaskunta on järjestäytynyt taikka kokouksessaan päättänyt korvauksen nostamisesta sekä valinnut tehtävän hoitamista varten asiamiehen. Ennen kuin korvaus on maksettu osakaskunnalle, lääninhallituksen on maksettava korvaussummasta järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaalle kuuluva osuus, jos osakas esittää luotettavan selvityksen osuutensa suuruudesta.

32 a §

Osakaskunnan rahavarat on talletettava osakaskunnan lukuun avatulle tilille pankissa, jos osakkaat, joiden yhteenlasketut osuudet edustavat vähintään kymmenettä osaa kaikista osuuksista, sitä vaativat. Osakaskunnan merkittävä rahaliikenne on hoidettava pankin kautta.

32 b §

Jos osakaskunta ei ole kirjanpitolain (1336/1997) mukaan kirjanpitovelvollinen ja jos osakkaat eivät yksimielisesti toisin sovi, osakaskunnan tuloja ja menoja koskevat asiakirjat, tositteet ja liiketapahtumia koskeva kirjeenvaihto on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt, siten järjestettyinä, että tositteiden ja kirjausten välinen yhteys voidaan vaikeuksitta todeta.

Osakaskunnasta, joka harjoittaa sellaista liike- tai ammattitoimintaa, jonka perusteella osakaskunta on kirjanpitolain mukaan kirjanpitovelvollinen, on voimassa, mitä kirjanpitolaissa säädetään.

32 c §

Osakkaalla on oikeus osakaskunnassa tutustua osakaskunnan kirjanpitoon ja muihin osakaskunnan toimintaan liittyviin asiakirjoihin. Osakkaalla on oikeus käyttää avustajaa sekä oikeus saada jäljennöksiä kirjanpidosta ja muista asiakirjoista. Tällöin osakaskunnalla on oikeus saada osakkaalta korvaus osa-

kaskunnalle aiheutuneista asiakirjojen jäljentämistä ja lähettämiskuluista.

33 §

Osakaskunnan säännöistä on lähetettävä maanmittaustoimistolle ja työvoima- ja elinkeinokeskukselle ote, josta ilmenevät 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut tiedot. Samoin maanmittaustoimistolle ja työvoima- ja elinkeinokeskukselle on lähetettävä tiedot hoitokunnan puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta tai toimitsijasta ja hänen varamiehästään sekä heidän osoitteistaan.

33 a §

Jos koko yhteinen alue lunastetaan tai jaetaan osakaskiinteistöjen kesken taikka myydään ulosottoin tai muutoin osakaskunnan kokouksen päätöksellä osakkaiden hyväksi, osakaskunnan kaikki velat erääntyvät maksettaviksi, ja osakaskunta on katsottava purkautuneeksi, kun sen velat on maksettu. Jos kaikki osakaskunnan velkojat eivät ole osakaskunnan tiedossa, osakaskunnan on otettava julkinen haaste tuntemattomille velkojille. Jos osakaskunnan varat ovat velkoja suuremmat ja osakaskunnan osakkaiden välisistä oikeussuhteista ei muuta johdu, ylijäämä on jaettava heidän keskenään osakaskiinteistöjen osuuksien mukaan.

Kun yhteinen alue 1 momentin mukaisesti on lunastettu, jaettu tai myyty, hoitokunnan tai toimitsijan taikka, jollei näitä ole, jonkun osakkaista on ilmoitettava osakaskunnan purkautumisesta maanmittaustoimistolle 45 päivän kuluessa siitä, kun osakaskunnan velat on maksettu.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään yhteisen alueen osakaskunnan purkamisesta ja purkautumisesta, koskee soveltuvin osin yhteisen erityisen etuuden osakaskuntaa, jos koko yhteinen erityinen etuus jaetaan osakaskiinteistöjen kesken tai lakkautetaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Jos yhteisen vesialueen osakkaat ovat tämän lain voimaan tullessa järjestäytyneet sekä yhteisäluelain mukaisena osakaskuntana että kalastuslain mukaisena kalastuskuntana, yhteisäluelain mukaisen osakaskunnan säännöt lakkaavat olemasta voimassa, ja osakaskunnassa ovat voimassa kalastuskunnan säännöt, kunnes ne on muutettu yhteisäluelain säännösten mukaisiksi. Siltä osin kuin säännöt ovat ristiriidassa yhteisäluelain kanssa, noudatetaan kuitenkin yhteisäluelakia.

Edellä 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa kalastuskunnan johtokunta jatkaa yhteisen vesialueen osakaskunnan hoitokuntana, kunnes osakaskunnan kokouksessa valitaan uudet hoitokunnan jäsenet.

2.

Laki

kalastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 16 päivänä huhtikuuta 1982 annetun kalastuslain (286/1982) 48 §:n edellä oleva väliotsikko, 49—52 § ja viimeksi mainitun pykälän edellä oleva väliotsikko, 53—60 § ja viimeksi mainitun pykälän edellä oleva väliotsikko, 63, 65 ja 66 § ja viimeksi mainitun pykälän edellä oleva väliotsikko sekä 67, 125 ja 130 §,

sellaisina kuin niistä ovat 49 ja 50 § osaksi laissa 1355/1993, 55 § laissa 562/1995 ja 125 § mainitussa laissa 1355/1993,

muutetaan 3 §:n 1 ja 2 momentti, 7 §:n 2 momentti, 15 §:n 1 momentti, 18 ja 62 §, 69 §:n 3 momentti, 75 §:n 1 kohta ja 79 §:n 1 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 momentti, 7 §:n 2 momentti ja 79 §:n 1 momentti mainitussa laissa 1355/1993 ja 75 §:n 1 kohta laissa 493/1997, sekä

lisätään lakiin uusi 17 a § ja lailla 328/1988 kumotun 86 §:n 2 momentin tilalle uusi 2 momentti seuraavasti:

3 §

Yhteisen kalaveden osakkaiden muodostama yhteisluvelain (758/1989) mukainen osakaskunta toimii tässä laissa tarkoitettuna kalastuskuntana.

Kalatalouden edistämistä ja muiden 1 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamista varten vesialueet jaetaan niiden omistussuhteista sekä kunnallisesta ja valtionhallinnollisesta jaotuksesta riippumatta kalastusalueisiin.

7 §

Muusta kalastuksesta 1 momentissa tarkoitettulla vesialueella päättää kalastusalue. Päättöstä tehtäessä on otettava erityisesti huomioon ammattikalastajien tarpeet. Kalastusalue saa periä tässä momentissa tarkoitettusta kalastuksesta kohtuullisen maksun. Kalastusalue saa käyttää maksuina kertyvät varat kalakannan hoitoon siinä vesistössä, jossa yleinen vesialue sijaitsee.

15 §

Se, jolla on kalastusoikeus tietyllä vesialueella, voi antaa sen vuokralle. Kalastuskunta voi antaa kalastuskunnalle kuuluvan vesialue-

een vuokralle siten, kuin yhteisluvelaissa säädetään.

17 a §

Jos yhteisen alueen osakaskiinteistö kalastusoikeuksineen on annettu vuokralle maanvuokralain (258/1966) 5 luvussa säädetyllä tavalla, vuokramiehellä on oikeus käyttää osakaskunnan kokouksissa asianosaisen puhevaltaa vuokrasopimuksen voimassaoloajan kalastusta koskevissa asioissa, jollei vuokranantaja tätä puhevaltaansa käytä tai jollei muuta ole sovittu.

18 §

Yhteisen vesialueen osakas saa ilman muiden osakkaiden suostumusta antaa toiselle luvan vastikkeetta tai vastiketta vastaan käyttää hänelle yhteisellä vesialueella kuuluvaa kalastusoikeuttaan. Muutoin on voimassa, mitä osakkaiden päätösvallan käyttämisestä kysymyksessä olevan yhteisen omaisuuden osalta muualla laissa säädetään.

62 §

Jollei kalaveden käytöstä muuta päätetä, pyydysyksiköt jakautuvat yhteisen kalaveden osakkaiden kesken heidän vesialueosuuk-

siensa mukaisesti. Kalastuskunta voi antaa tarkempia määräyksiä osakkaille kuuluvan kalastusoikeuden käyttämisestä.

69 §

Jos olosuhteiden muuttuminen tai erityiset syyt sitä edellyttävät, kysymys kalastusalueen jakamisesta, sen yhdistämisestä toiseen kalastusalueeseen tai sen rajojen muuttamisesta voidaan saattaa työvoima- ja elinkeinokeskuksen ratkaistavaksi. Tätä tarkoittavan hakemuksen työvoima- ja elinkeinokeskukselle voi tehdä kalastusalue, kalastuskunta, vesialueen omistaja tai kalastusoikeuden haltija. Työvoima- ja elinkeinokeskus voi asianomaisia kalastusalueita, kalastuskuntia sekä vesialueen omistajia kuultuaan myös oma-aloitteisesti päättää kalastusalueen rajojen muuttamisesta. Jos syntyy epäselvyyttä siitä, minkä työvoima- ja elinkeinokeskuksen toimivaltaan kalastusalueen rajojen muuttaminen kuuluu, maa- ja metsätalousministeriö ratkaisee toimivaltaa koskevan kysymyksen.

75 §

Kalastusalueen kokous:

1) ratkaisee 7 §:n 2 momentissa, 11 §:n 3 momentissa, 16 §:n 3 momentissa, 26 §:n 2 ja 4 momentissa, 32 §:n 2 ja 3 momentissa, 35 §:n 2 momentissa, 37 §:n 2 momentissa, 43 §:ssä, 46 §:n 1 momentissa sekä 79 ja 81 §:ssä tarkoitetut asiat;

79 §

Edellä 1 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi kalastusalueen tulee työvoima- ja elinkeinokeskuksen määräämän ajan kuluessa ottaa käyttöön aluettaan koskeva käyttö- ja hoitosuunnitelma, joka sisältää selvityksen kalastusalueen kalakantojen tilasta sekä kalavesien hoitoa ja kalastuksen järjestämisestä koskevat yleiset suuntaviivat.

Käyttö- ja hoitosuunnitelma voi olla useamman kalastusalueen yhteinen.

Käyttö- ja hoitosuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon, mitä tässä laissa ja erityisesti 1 ja 2 §:ssä säädetään. Käyttö- ja hoitosuunnitelmaa valmisteltaessa on myös huolehdittava riittävän yhteistoiminnan järjestämisestä toisten kalastusalueiden ja kalastusviranomaisten kanssa.

86 §

Jos kalastusalue sijaitsee useamman työvoima- ja elinkeinokeskuksen toimialueella, kalastusalueita koskevat asiat käsitellään siinä työvoima- ja elinkeinokeskuksessa, jonka toimialueella suurin osa kyseisen kalastusalueen vesipinta-alasta sijaitsee.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Tämän lain estämättä ne kalastusoikeuden vuokraamista tai muuta luovuttamista koskevat sopimukset ja muut sopimukset, jotka on tehty kalastuslain (286/1982) nojalla ennen tämän lain voimaantuloa, pysyvät voimassa.

Järjestäytyneet kalastuskunnat toimivat yhteisluelaissa tarkoitettuina järjestäytyneinä osakaskuntina tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden sääntöjensä mukaisesti, kunnes kalastuskuntien säännöt on tarkistettu yhteisluelain säännösten mukaisiksi. Siltä osin kuin säännöt ovat ristiriidassa yhteisluelain kanssa, noudatetaan kuitenkin yhteisluelakia.

Kalastuskunnan johtokunta jatkaa yhteisen vesialueen osakaskunnan hoitokuntana, kunnes osakaskunnan kokouksessa valitaan uudet hoitokunnan jäsenet.

Jos kalastuskunnalla tämän lain voimaan tullessa on varoja tai velkoja, ne katsotaan yhteisen vesialueen osakaskunnan varoiksi ja veloiksi.

3.

Laki**Kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä huhtikuuta 1995 annetun kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 133 ja 134 § sekä 168 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 134 § osaksi laissa 273/1998, seuraavasti:

133 §

Alue, jonka yhteisen alueen osakaskunta on saanut omistukseensa, liitetään osakaskunnalle kuuluvaan yhteiseen alueeseen.

Yhteiseen alueeseen voidaan liittää kiinteistöön kuuluva alue antamalla kiinteistölle aluetta vastaava osuus yhteiseen alueeseen, jos kiinteistön omistaja ja yhteisen alueen osakaskunta siitä sopivat.

Sellaiset yhteiset alueet, joiden osakaskunnat ovat sopineet niille kuuluvien yhteisten alueiden yhdistämisestä, liitetään yhteen muodostamalla niistä uusi yhteinen alue.

134 §

Alue erotetaan yhteiseksi alueeksi ja 133 §:n 1 momentissa tarkoitettu alue liitetään jo olemassa olevaan yhteiseen alueeseen toimituksessa, johon sovelletaan, mitä lohkomisesta säädetään, tai muun kiinteistötoimituksen yhteydessä.

Alue liitetään yhteiseen alueeseen ja yhteiset alueet liitetään yhteen 133 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sitä varten suoritettavassa kiinteistötoimituksessa. Osuuksien määrittämistä varten liitettävä alue ja yhteiset alueet arvioidaan toimituksessa, ja kunkin kiinteistön osuus muodostettuun yhteiseen alueeseen määrätään sellaiseksi, että se vastaa arvoltaan kiinteistöön kuuluneen alueen tai kiinteistölle aikaisemmin kuuluneen yhteisalueosuuden arvoa.

Muodostettavan yhteisen alueen tulee olla pääosin samaa laatua, joko maa-alueetta tai vesialuetta. Alueen yhteiseen alueeseen liittämisen edellytyksenä on lisäksi, että kiinteistöön, josta alue otetaan, ei kohdistu kiinnityksiä tai että liitettävä alue vapautetaan vastaamasta sanotun kiinteistön kiinnityksis-

tä. Edellytyksenä vapauttamiselle on, että panttioikeuden haltija antaa siihen suostumuksensa. Vapauttaminen voi tapahtua panttioikeuden haltijan suostumuksesta, jos kiinteistö, josta alue otetaan, riittää liittämisen jälkeen selvästi vastaamaan siihen kohdistuvista panttisaamisista.

168 §

Jos toimitus koskee usean yhdessä omistamaa kiinteistöä tai määrääalaa, kutsukirje toimitetaan erikseen kaikille yhteisomistajille. Jos toimitus koskee yhteistä aluetta eikä toimituksessa ole kysymys sen jakamisesta tai 101 §:n 1 momentin 2, 4 tai 5 kohdassa tarkoitettusta kiinteistönmäärityksestä tai vastaavasta toimenpiteestä, kutsukirje toimitetaan järjestäytyneelle osakaskunnalle noudattaen, mitä yhteisalue lain 26 §:ssä säädetään ja järjestäytymättömälle osakaskunnalle noudattaen haasteen tiedoksiantomenettelyä tai antamalla kutsukirje tiedoksi jollekin osakkaalle ja tiedottamalla kutsukirjeestä vähintään yhdessä paikkakunnalla leviävässä sanomalehdessä. Jos toimitus koskee aluetta, johon usealla kiinteistöllä on rasiteoikeus tai yksityisistä teistä annetun lain mukainen oikeus, eikä kysymys ole tällaisen oikeuden poistamisesta, siirtämisestä tai muuttamisesta, riittää, että kutsukirje toimitetaan yhdelle oikeuden haltijoista. Kirje toimitetaan kuitenkin tiekunnalle, jos toimitushakemuksesta ilmenee tai muutoin on tiedossa, että toimitus koskee tiekunnan tietä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
 ta .

4.

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/1961) 19 luvun 7 §:n 3 momentti ja 20 luvun 5 §:n 3 momentti sellaisina kuin ne ovat laissa 646/1992,

muutetaan 1 luvun 10 § ja 30 §:n 1 momentti, 16 luvun 8 §:n 3 momentti, 19 luvun 7 §:n 2 momentti sekä 20 luvun 5 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 30 §:n 1 momentti laissa 79/1995, 16 luvun 8 §:n 3 momentti laissa 629/1991 sekä 19 luvun 7 §:n 2 momentti ja 20 luvun 5 §:n 2 momentti mainitussa laissa 646/1992, seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

10 §

Yhteisen alueen osakkaan oikeudesta käyttää hyväkseen yhteistä aluetta säädetään yhteisaluelaissa (758/1989).

Yhteisesti omistetun kiinteistön tai alueen osaomistajalla on oikeus alueelta saatavan pohjaveden käyttämiseen sillä tavoin, ettei se aiheuta muille osaomistajille haittaa tai häiriötä eikä estä heitä vastaavanlaisella tavalla käyttämästä alueelta saatavaa pohjavettä.

30 §

Jokaisella, joka kärsii lietteestä, matalikosta tai muusta niihin verrattavasta vesistön käyttöä koskevasta haitasta, on oikeus ilman lupaa toisenkin vesialueella suorittaa haitan poistamiseksi tarpeellinen vesistön tilan ja käyttömahdollisuuksien parantamista koskeva toimenpide, jos siitä ei aiheudu tämän luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta eikä työn suorittamisesta johdu vesialueen omistajalle huomattavaa haittaa. Työn aloittamisesta ja suorittamista-

vasta on, jos toimenpide ei ole merkitykseltään vähäinen, ennakolta ilmoitettava vesialueen omistajalle tai, vesialueen kuuluessa yhteisalueen osakkaille, yhteisalueen osakskunnalle yhteisaluelain 26 §:n mukaisesti sekä, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, alueelliselle ympäristökeskukselle tai ympäristönsuojelulautakunnalle.

16 luku

Vesiasioden käsittely vesioikeudessa

8 §

Yhteisalueen järjestäytymättömälle osakskunnalle voidaan hakemuksesta antaa tieto yhteisaluelain 26 §:n estämättä noudattaen, mitä tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain (232/1966) 7 §:n mukaisesta julkisesta kuulutuksesta säädetään. Jos hakemus koskee osakkaiden oikeutta muutoin kuin vähäisessä määrin, noudatetaan sanotuilta osin kuitenkin, mitä yhteisaluelain 26 §:ssä säädetään.

19 luku

Ojitusoimitus

7 §

Jos ojitusasia koskee yhteisen maa- tai vesialueen järjestäytymätöntä osakaskuntaa, loppukokouksesta on ilmoitettava osakaskunnalle noudattaen soveltuvin osin, mitä 16 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään.

20 luku

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

5 §

Siltä osin kuin asia koskee yhteisen maa- tai vesialueen järjestäytymätöntä osakaskuntaa, tiedoksi antamisesta osakkaille on soveltuvin osin voimassa, mitä 16 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta .

5.

Laki**maastoliikennelain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 22 päivänä joulukuuta 1995 annetun maastoliikennelain (1710/1995) 4 §:n 2 momentti seuraavasti:

4 §

Oikeus liikkua maastossa

Jokaisella on oikeus liikkua jääpeitteisellä vesialueella, siten kuin siitä säädetään vesilain (264/1961) 1 luvun 24 §:ssä, jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu. Jos liikumiseen tai toimintaan tarvitaan vesialueen

omistajan tai haltijan lupa, yhteisen vesialueen osakaskunnan suostumuksesta päätetään yhteisaluelain (758/1989) mukaisesti. Jos kysymys on yleisestä vesialueesta, luvasta päättää se viranomainen tai valtion laitos, jonka hallinnassa alue on.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta .

6.

Laki**vesiliikennelain 21 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä kesäkuuta 1996 annetun vesiliikennelain (463/1996) 21 §:n 4 momentti seuraavasti:

21 §

Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin

muulle yleiselle edulle. Lupa voidaan myöntää vain, jos vesialueen omistaja on antanut siihen suostumuksensa. Jos vesialue on yhteinen, suostumuksesta päätetään yhteisälvelain (758/1989) mukaisesti.

Tässä pykälässä tarkoitetun luvan myöntämisen edellytyksenä on, että tapahtuma täyttää riittävät turvallisuuden vaatimukset ja ettei toiminnasta aiheudu kohtuutonta haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, kalastukselle, yleiselle luonnon virkistyskäytölle tai

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta _____ .

7.

Laki**ilmailulain 40 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä maaliskuuta 1995 annetun ilmailulain (281/1995) 40 §:n 4 momentti seuraavasti:

40 §

Lentopaikkojen ja tilapäisten lentoonlähtö- ja laskupaikkojen käyttö

haltijan lupa, yhteisen maa- tai vesialueen osakaskunnan suostumuksesta päätetään yhteisälvelain (758/1989) mukaisesti.

Jos 3 momentissa tarkoitettuun toimintaan tarvitaan maa- tai vesialueen omistajan tai

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta _____ .

8.

Laki**metsälain 2 luvun kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä lailla kumotaan 3 päivänä syyskuuta
1886 annetun metsälain (29/1886) 2 luku
siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

2 §
Tämä laki tulee voimaan _____
kuuta _____ päivänä .

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Erkki Tuomioja*

1.

Laki**yhteisaluelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 18 päivänä elokuuta 1989 annetun yhteisaluelain (758/1989) 1 §:n 2 momentti, 2 §:n 2 momentti, 3 §, 8 §:n 3 momentti, 10 §:n 2 momentti, 14 §:n 2 momentti, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 1 momentti, 18 §:n 1 momentin 7 kohta ja 3 momentti, 22 ja 23 §, 24 §:n 2 momentti, 25, 26, 31 ja 33 §,

sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 3 momentti ja 10 §:n 2 momentti laissa 566/1995, sekä *lisätään* 19 §:ään uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 23 a, 28 a, 30 a, 31 a, 32 a—32 c ja 33 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

Tämä laki ei koske yhteismetsälain (485/69) mukaista yhteismetsää eikä muunkaan yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden hallintoa ja käyttöä siltä osin kuin siitä on erikseen säädetty.

Tämä laki ei koske yhteismetsälain (37/1991) mukaista yhteismetsää. *Tämä laki ei koske* muunkaan yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden hallintoa ja käyttöä siltä osin kuin siitä *säädetään* erikseen.

2 §

Yhteisellä erityisellä etuudella tarkoitetaan kahdelle tai useammalle kiinteistölle yhteisesti kuuluvaa oikeutta koskivoimaan, kalastukseen tai muuhun sellaiseen maa- tai vesialueen käyttöön toisen kiinteistön alueella. Sellainen edellä tarkoitettu käyttöoikeus, joka kohdistuu yhteiseen alueeseen mutta ei perustu yhteisen alueen osakkuuteen, katsotaan myös erityiseksi etuudeksi.

Yhteisellä erityisellä etuudella tarkoitetaan kahdelle tai useammalle kiinteistölle yhteisesti kuuluvaa oikeutta koskivoimaan, kalastukseen tai muuhun sellaiseen maa- tai vesialueen käyttöön toisen kiinteistön alueella. Sellainen edellä tarkoitettu käyttöoikeus, joka kohdistuu yhteiseen alueeseen mutta ei perustu yhteisen alueen osakkuuteen, katsotaan myös erityiseksi etuudeksi. *Sama koskee muulle kuin omistajalle kuuluvaa kalastusoikeutta koskitilan alueella.*

3 §

Yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden osakkaita ovat osakaskiinteistöjen omistajat. Osakkaat muodostavat osakaskunnan.

3 §

Yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden osakkaita ovat osakaskiinteistöjen omistajat. Osakkaat muodostavat osakaskunnan. *Kalastuslaissa (286/1982) tarkoitettuna kalastuskuntana toimii tämän lain mukainen osakaskunta.*

Jos koskitilan alueella omistajan ohella

Voimassa oleva laki

Ehdotus

myös muilla on kalastusoikeus, heidän katsotaan muodostavan yhdessä omistajan kanssa erityisen etuuden osakaskunnan, jossa osakkuudet määräytyvät sen mukaan kuin kullakin on kalastusoikeutta.

8 §

Jos osakas on luovuttanut kiinteistönsä kuuluvan osuuden yhteiseen alueeseen tai yhteiseen erityiseen etuuteen taikka osaan siitä, luovutuksensaaja saa hankkimansa osuuden perusteella osakkaan puhevallan osakaskunnan kokouksessa sen jälkeen, kun osuus on kiinteistötoimituksessa siirretty tai määrätty hänen omistamaansa kiinteistöön kuuluvaksi taikka kun osuus on muodostettu tilaksi.

Jos osakas on luovuttanut kiinteistönsä kuuluvan *koko* osuuden yhteiseen alueeseen tai yhteiseen erityiseen etuuteen, luovutuksensaaja saa hankkimansa osuuden perusteella osakkaan puhevallan osakaskunnan kokouksessa sen jälkeen, kun *osuuden omistusoikeus on siirtynyt hänelle*. Jos osakas on luovuttanut vain *osan edellä tarkoitetusta osuudesta*, luovutuksensaaja saa hankkimansa osuuden perusteella osakkaan puhevallan osakaskunnan kokouksessa sen jälkeen kun osuus on kiinteistötoimituksessa siirretty tai määrätty hänen omistamaansa kiinteistöön kuuluvaksi taikka kun osuus on muodostettu tilaksi. *Luovuttaja ja luovutuksensaaja voivat kuitenkin sopia aikaisemmasta ajankohdasta puhevallan siirtymiselle.*

10 §

Jos osakas ei itse halua huolehtia järjestäytymättömän osakaskunnan kokouksen koolle kutumisesta ja sen muusta järjestämisestä, hän voi pyytää maanmittaustoimistoa määräämään toimiston palveluksessa olevan diplomi-insinöörin, jonka tehtävänä on maanmittaustoimitusten suorittaminen, huolehtimaan kokouksen koolle kutumisesta ja järjestämisestä osakkaan ilmoittamalla tavalla.

Jos osakas ei halua huolehtia järjestäytymättömän osakaskunnan kokouksen koolle kutumisesta ja sen muusta järjestämisestä, hän voi pyytää maanmittaustoimistoa määräämään toimiston palveluksessa olevan *virkamiehen*, jonka tehtävänä on *kiinteistötoimitusten* suorittaminen, huolehtimaan kokouksen koolle kutumisesta ja järjestämisestä osakkaan ilmoittamalla tavalla. *Edellä tässä momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamisesta peritään valtiolle maksu noudattaen, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.*

14 §

Osakaskunnan kokouksessa osakasta voi edustaa hänen valtuuttamansa asiamies. Jollei säännöissä toisin määrätä, kukaan ei saa äänestää äänimäärällä, joka on yli viisi prosenttia kokouksessa läsnä olevien osakkaiden yhteisestä äänimäärästä.

Osakaskunnan kokouksessa osakasta voi edustaa hänen valtuuttamansa asiamies. Jollei säännöissä toisin määrätä, kukaan ei saa äänestää äänimäärällä, joka on yli *kolmekymmentä* prosenttia kokouksessa läsnä olevien osakkaiden yhteisestä äänimäärästä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

Osakaskunnan päätöksen tekemiseen vaaditaan, että päätöstä kannattaa vähintään kaksi kolmannesta äänestykseen osaa ottaneiden yhteisestä äänimäärästä ja vähintään yksi kolmannes äänestäneistä osakkaista, jos päätös tarkoittaa:

- 1) yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden taikka sen osan myymistä tai vuokraamista viittä vuotta pitemmäksi ajaksi;
- 2) yhteisen alueen käyttötarkoituksen pysyvää muuttamista;
- 3) osakaskunnan sääntöjen muuttamista;
- 4) velan ottamista; *tai*
- 5) osakkaiden suorittavaksi tarkoitetun maksun määräämistä.

Osakaskunnan päätöksen tekemiseen vaaditaan, että päätöstä kannattaa vähintään kaksi kolmannesta äänestykseen osaa ottaneiden yhteisestä äänimäärästä ja vähintään yksi kolmannes äänestäneistä osakkaista, jos päätös tarkoittaa:

- 1) yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden taikka sen osan myymistä tai vuokraamista viittä vuotta pitemmäksi ajaksi;
- 2) yhteisen alueen käyttötarkoituksen pysyvää muuttamista;
- 3) osakaskunnan sääntöjen muuttamista;
- 4) velan ottamista;
- 5) osakkaiden suorittavaksi tarkoitetun maksun määräämistä;
- 6) yhteisten alueiden yhdistämistä tai kiinteistöön kuuluvan alueen liittämistä yhteiseen alueeseen osakkuutta vastaan koskevan sopimuksen hyväksymistä;
- 7) osakkaiden pyydysyksikköjen jakamista vesialueosuuksista poikkeavalla tavalla;
- 8) kalastuskunnan tehtävien siirtämistä kalastusalueen suorittavaksi; taikka
- 9) yhteisen vesialueen käyttämistä kalastukseen muulla tavoin kuin siten, että kukin osakas tai se, joka laillisesti käyttää hänen kalastusoikeuttaan, kalastaa vesistössä.

16 §

Edellä 15 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu päätös on alistettava tuomioistuimen vahvistettavaksi, jos joku kokouksessa läsnä olevista osakkaista sitä vaatii. Päätös on vahvistettava, jos se on tehty lain mukaisesti eikä aiheuta taloudellista vahinkoa osakkaalle, joka ei ole päätöstä kannattanut.

16 §

Edellä 15 §:n 2 momentin 1 ja 6 kohdassa tarkoitettu päätös on alistettava tuomioistuimen vahvistettavaksi, jos joku kokouksessa läsnä olevista osakkaista sitä vaatii. Päätös on vahvistettava, jos se on tehty lain mukaisesti eikä aiheuta taloudellista vahinkoa osakkaalle, joka ei ole päätöstä kannattanut.

18 §

Järjestäytyneen osakaskunnan säännöissä on mainittava:

7) tilikausi ja milloin tilinpäätös on tehtävä;

7) tilikausi, joka voi olla enintään neljä vuotta, jollei 32 b §:n 2 momentista muuta johdu, ja milloin tilinpäätös on tehtävä;

Osakaskunnan säännöt on alistettava *asianomaisen* maatalouspiirin maataloustoimiston vahvistettavaksi. Maataloustoimiston on vah-

Osakaskunnan säännöt ja sääntöjen muutos on alistettava *työvoima- ja elinkeinokeskusten* vahvistettaviksi. *Työvoima- ja elinkei-*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vistettava säännöt, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa osakkaalle. Myös sääntöjä muutettaessa on meneteltävä edellä tässä momentissa säädetyllä tavalla.

nokeskuksen on vahvistettava säännöt, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa osakkaalle.

19 §

Osakaskunnan säännöissä voidaan määrätä, että hoitokunta voi osakaskunnan kokouksen sijasta käyttää päätösvaltaa osakaskuntaa koskevassa säännöissä määrätyssä merkitykseltään vähäisessä asiassa.

22 §

Osakaskunnan säännöissä voidaan määrätä, että osakaskunnalla on hoitokunnan sijasta toimitsija. Toimitsijalla tulee olla varamies.

Toimitsijasta on voimassa, mitä 19 §:ssä hoitokunnasta on säädetty.

Mitä 21 §:n 2 momentissa on säädetty, sovelletaan vastaavasti toimitsijaan ja tämän varamieheen.

23 §

Osakkaalla, joka katsoo, ettei osakaskunnan tai edustajiston kokouksen päätös ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka että se on muutoin lain tai sääntöjen vastainen, on oikeus moittia päätöstä nostamalla kanne osakaskuntaa vastaan yleisessä alioikeudessa kuudenkymmenen päivän kuluessa päätöksen tekemisestä.

Jos osakaskunnan tai edustajiston päätöstä on moitittu, tuomioistuin voi ennen asian lopullista ratkaisemista antaa luvan päätöksen täytäntöönpanoon heti, jos tähän on erityistä syytä eikä täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

22 §

Osakaskunnan säännöissä voidaan määrätä, että osakaskunnalla on hoitokunnan sijasta tai sen lisäksi yksi tai useampi toimitsija. Toimitsijalla tulee olla varamies.

Jos osakaskunnalla on useampi toimitsija, heidän välisestään työnjaosta on määrättävä osakaskunnan säännöissä. Jos osakaskunnalla on hoitokunnan sijasta toimitsija, toimitsijasta on voimassa, mitä 19 §:ssä säädetään hoitokunnasta.

Mitä 21 §:n 2 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti toimitsijaan ja hänen varamieheensä.

23 §

Osakkaalla, joka katsoo, ettei osakaskunnan, edustajiston tai hoitokunnan päätös ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka että se on muutoin lain tai sääntöjen vastainen, on oikeus moittia päätöstä nostamalla kanne osakaskuntaa vastaan käräjäoikeudessa 60 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. *Jos päätöksen johdosta on tehty 23 a §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus, osakkaalla on oikeus nostaa kanne osakaskuntaa vastaan käräjäoikeudessa, kunnes 30 päivää on kulunut oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta.*

Jos osakaskunnan, edustajiston tai hoitokunnan päätöstä on moitittu, tuomioistuin voi ennen asian lopullista ratkaisemista antaa luvan päätöksen täytäntöönpanoon heti, jos tähän on erityistä syytä eikä täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 a §

Sen estämättä, mitä 23 §:ssä säädetään, osakas, jonka oikeutta järjestäytyneen osakaskunnan, edustajiston tai hoitokunnan päätös koskee, voi, jollei päätöstä ole alistettava, vaatia osakaskunnan tai edustajiston kokoukselta päätöksen oikaisemista sillä perusteella, että päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka on lain, asetuksen tai osakaskunnan sääntöjen vastainen taikka loukkaa hänen oikeuttaan.

Oikaisuvaatimus on esitettävä 14 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Järjestäytyneen osakaskunnan hoitokunnan on 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimuksen tekemisestä kutsuttava osakaskunnan tai edustajiston kokous koolle käsittelemään oikaisuvaatimus tai päätettävä samassa ajassa, ettei oikaisuvaatimusta saateta osakaskunnan tai edustajiston kokouksen käsiteltäväksi. Hoitokunnalla on myös oikeus itse samassa ajassa ratkaista hoitokunnan tekemää päätöstä koskeva oikaisuvaatimus.

Jollei oikaisua suoriteta, oikaisun pyytäjät voi moittia päätöstä nostamalla kanteen osakaskuntaa vastaan käräjäoikeudessa 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta.

24 §

Jos osakaskunta päättää, että yhteistä aluetta tai yhteistä erityistä etuutta koskevaa oikeudenkäyntiä ei panna vireille tai ei jatketa, saa osakas kuitenkin ajaa kannetta asiassa. Mitä siinä oikeudenkäynnissä voitetaan, tulee osakaskunnan hyväksi. Muut osakkaat ovat velvollisia ottamaan osaa oikeudenkäynnistä aiheutuneisiin kustannuksiin enintään siihen määrään asti, joka vastaa heille oikeudenkäynnistä tullutta hyötyä.

Jos osakaskunta päättää, että yhteistä aluetta tai yhteistä erityistä etuutta koskevaa oikeudenkäyntiä tai viranomaisessa käsiteltävää asiaa ei panna vireille tai ei jatketa, taikka jollei osakaskunta muutoin valvo etuaan yhteistä aluetta tai yhteistä erityistä etuutta koskevassa, tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltävässä asiassa, osakas saa kuitenkin ajaa kannetta tai muutoin valvoa osakaskunnan etua asiassa. Mitä siinä oikeudenkäynnissä tai muutoin tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltävässä asiassa voitetaan, tulee osakaskunnan hyväksi. Muut osakkaat ovat velvollisia osallistumaan oikeudenkäynnistä tai osakaskunnan edun valvonnasta aiheutuneisiin kustannuksiin enintään siihen määrään, joka vastaa heille oikeudenkäynnistä tai edun valvonnasta tullutta hyötyä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 §

Asioissa, joissa osakaskunta on asianosaisena tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa, on myös osakkaalla oikeus käyttää puhevaltaa omasta osuudestaan.

26 §

Jos osakaskunta on järjestäytynyt, haaste tai muu ilmoitus katsotaan osakaskunnalle toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi jollekin hoitokunnan jäsenelle tai toimitsijalle.

Järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaat voidaan haastaa vastaajaksi osakaskuntaa koskevassa asiassa oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 14 §:n 1 momentin mukaisesti. Tämän estämättä oikeus voi asiaa käsitellään määrätä kantajan haastamaan kuultavaksi sellaisen osakkaan, jolle ei ole erikseen annettu tietoa haasteesta.

Jollei muualla ole toisin säädetty, voidaan ilmoitus antaa järjestäytymättömälle osakaskunnalle tiedoksi noudattaen haasteen tiedoksiantomenettelyä tai antamalla ilmoitus tiedoksi jollekin osakkaalle ja tiedottamalla ilmoituksesta vähintään yhdessä paikkakunnalla leviävässä sanomalehdessä.

25 §

Asiassa, jossa osakaskunta on asianosaisena tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa, myös osakkaalla on oikeus käyttää puhevaltaa omalla kustannuksellaan omasta osuudestaan sen estämättä, mitä 24 §:ssä säädetään.

26 §

Jos osakaskunta on järjestäytynyt, haaste tai muu ilmoitus katsotaan osakaskunnalle toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi jollekin hoitokunnan jäsenelle tai toimitsijalle.

Järjestäytymättömän osakaskunta voidaan haastaa vastaajaksi oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 14 §:n 1 momentin mukaisesti.

Jollei muualla säädetä toisin, ilmoitus voidaan antaa järjestäytymättömälle osakaskunnalle tiedoksi noudattaen haasteen tiedoksiantomenettelyä.

Järjestäytymättömän osakaskunnan kokous tai kaikki osakkaat yksimielisesti voivat päätöksellään valtuuttaa yhden tai useamman osakkaan tai muun henkilön osakaskunnan edustajana vastaanottamaan ja saattamaan osakaskunnan käsiteltäviksi edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tiedoksiantoja.

28 a §

Osakkaalla on oikeus, jollei osakaskunta toisin päättä tai jollei osakaskunnan säännöissä toisin määrätä tai jollei muussa laissa säädetä toisin, käyttää yhteistä aluetta sen käyttötarkoitus huomioon ottaen hyväkseen sillä tavoin, ettei se estä muita osakkaita vastaavanlaisella tavalla käyttämästä aluetta hyväkseen. Jollei kaikkien osakkaiden alueen käyttötarkoituksen vuoksi ole mahdollista käyttää hyväkseen aluetta tarvettaan vastaavassa määrin, alueen käyttö on järjestettävä osuuksien mukaisessa suhteessa sopimalla tai osakaskunnan päättämällä tavalla.

Jollei osakaskunnan päätöksestä, säännöis-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tä tai muusta laista muuta johdu, osakas saa ilman muiden osakkaiden suostumusta tai osakaskunnan lupaa käyttää yhteistä aluetta hyväkseen alueen käyttötarkoituksesta poikkeavalla tavalla tai ryhtyä muuhun aluetta koskevaan toimenpiteeseen tapauksissa, joissa se ei aiheuta muille osakkaille haittaa tai häiriötä taikka estä heitä vastaavanlaisella tavalla käyttämästä aluetta hyväkseen osakkuuden mukaisessa suhteessa.

Jos osakkaan 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun käyttöön tai alueeseen kohdistamaan toimenpiteeseen vaaditaan muussa laissa tarkoitettu lupa, osakkaalla on oikeus panna lupa-asia vireille.

30 a §

Hoitokunnan jäsen, toimitsija ja osakaskunnan toimihenkilö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut osakaskunnalle. Sama koskee tätä lakia tai osakaskunnan sääntöjä rikkomalla osakaskunnan jäsenelle aiheutettua vahinkoa.

Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakaantumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään.

Kanne osakaskunnalle aiheutetun vahingon korvaamisesta voidaan nostaa myös osakaskunnan kotipaikan tuomioistuimessa.

31 §

Osakaskunta voi hankkia osakaskiinteistöille kuuluvan osuuden yhteiseen alueeseen tai yhteiseen erityiseen etuuteen. Hankittu osuus on liitettävä osakaskiinteistöihin niiden osuuksien mukaisessa suhteessa osakaskunnan hakemuksesta suoritettavassa toimituksessa, josta on voimassa mitä jakolain 31 luvussa osuuden tai etuuden siirtämisestä kiinteistöstä toiseen on säädetty. Siirto voidaan suorittaa siinäkin tapauksessa, että jokin osakaskiinteistö sijaitsee toisessa kunnassa.

31 §

Osakaskunta voi hankkia osakaskiinteistöille kuuluvan osuuden yhteiseen alueeseen tai yhteiseen erityiseen etuuteen. Hankittu osuus on liitettävä osakaskiinteistöihin niiden osuuksien mukaisessa suhteessa toimituksessa, josta on voimassa, mitä kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 13 luvussa osuuden tai etuuden siirtämisestä kiinteistöstä toiseen säädetään. Siirto voidaan suorittaa siinäkin tapauksessa, että jokin osakaskiinteistö sijaitsee toisessa kunnassa.

Osakaskunnan luovutuksella saaman alueen liittämisestä yhteiseen alueeseen säädetään kiinteistönmuodostamislain 13 luvussa.

31 a §

Jos yhteisen alueen tai erityisen etuuden osakaskunta on järjestäytynyt tässä laissa säädetyllä tavalla, yhteistä aluetta tai yhteistä erityistä etuutta koskeva korvaus maksetaan osakaskunnalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu korvaus maksetaan järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille, jos osakkaat ovat tiedossa ja jos korvaus on merkittävä. Korvaus maksetaan kuitenkin järjestäytymättömälle osakaskunnalle, jos korvaus on vähäinen tai jos osakaskunta on kokouksessaan päättänyt ilmoittaa, miten korvaus sille on maksettava. Jollei järjestäytymätön osakaskunta ole tehnyt edellä tarkoitettua päätöstä taikka jollei yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden osakkaita ole selvitetty siten, että osakkaille maksettava korvaus voidaan jakaa osakkaiden kesken, korvaus talletetaan lääninhallitukseen. Jos talletettua korvausta ei nosteta 14 päivän kuluessa, lääninhallituksen on talletettava korvaussumma pankkiin sitä varten perustettavalle tilille.

Talletettu korvaus on maksettava osakaskunnalle sen jälkeen, kun osakaskunta on järjestäytynyt taikka kokouksessaan päättänyt korvauksen nostamisesta sekä valinnut tehtävän hoitamista varten asiamiehen. Ennen kuin korvaus on maksettu osakaskunnalle, lääninhallituksen on maksettava korvaussummasta järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaalle kuuluva osuus, jos osakas esittää luotettavan selvityksen osuutensa suuruudesta.

32 a §

Osakaskunnan rahavarat on talletettava osakaskunnan lukuun avatulle tilille pankissa, jos osakkaat, joiden yhteenlasketut osuudet edustavat vähintään kymmenettä osaa kaikista osuuksista, sitä vaativat. Osakaskunnan merkittävä rahaliikenne on hoidettava pankin kautta.

32 b §

Jos osakaskunta ei ole kirjanpitolain (1336/1997) mukaan kirjanpitovelvollinen ja jos osakkaat eivät yksimielisesti toisin sovi, osakaskunnan tuloja ja menoja koskevat asiakirjat, tositteet ja liiketapahtumia koskeva kirjeenvaihto on säilytettävä vähintään

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt, siten järjestettyinä, että tositteiden ja kirjausten välinen yhteys voidaan vaikeuksitta todeta.

Osakaskunnasta, joka harjoittaa sellaista liike- tai ammattitoimintaa, jonka perusteella osakaskunta on kirjanpitolain mukaan kirjanpitovelvollinen, on voimassa, mitä kirjanpitolaissa säädetään.

32 c §

Osakkaalla on oikeus osakaskunnassa tutustua osakaskunnan kirjanpitoon ja muihin osakaskunnan toimintaan liittyviin asiakirjoihin. Osakkaalla on oikeus käyttää avustajaa sekä oikeus saada jäljennöksiä kirjanpidosta ja muista asiakirjoista. Tällöin osakaskunnalla on oikeus saada osakkaalta korvaus osakaskunnalle aiheutuneista asiakirjojen jäljentämis- ja lähettämiskuluista.

33 §

Osakaskunnan säännöistä on lähetettävä asianomaiselle maanmittauskonttorille sellainen ote, josta ilmenee 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa mainitut tiedot. Samoin maanmittauskonttorille on lähetettävä tiedot hoitokunnan puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta tai toimitsijasta ja hänen varamiehestään sekä heidän osoitteistaan.

33 §

Osakaskunnan säännöistä on lähetettävä maanmittaustoimistolle ja työvoima- ja elinkeinokeskukselle ote, josta ilmenevät 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot. Samoin maanmittaustoimistolle ja työvoima- ja elinkeinokeskukselle on lähetettävä tiedot hoitokunnan puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta tai toimitsijasta ja hänen varamiehestään sekä heidän osoitteistaan.

33 a §

Jos koko yhteinen alue lunastetaan tai jaetaan osakaskiinteistöjen kesken taikka myydään ulosottoin tai muutoin osakaskunnan kokouksen päätöksellä osakkaiden hyväksi, osakaskunnan kaikki velat erääntyvät maksettaviksi, ja osakaskunta on katsottava purkautuneeksi, kun sen velat on maksettu. Jos kaikki osakaskunnan velkojat eivät ole osakaskunnan tiedossa, osakaskunnan on otettava julkinen haaste tuntemattomille velkojille. Jos osakaskunnan varat ovat velkoja suuremmat, ja osakaskunnan osakkaiden välisistä oikeussuhteista ei muuta johdu, ylijäämä on jaettava heidän keskenään osakaskiinteistöjen osuuksien mukaan.

Kun yhteinen alue 1 momentin mukaisesti on lunastettu, jaettu tai myyty, hoitokunnan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tai toimitsijan taikka, jollei näitä ole, jonkun osakkaista on ilmoitettava osakaskunnan purkautumisesta maanmittaustoimistolle 45 päivän kuluessa siitä, kun osakaskunnan velat on maksettu.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään yhteisen alueen osakaskunnan purkamisesta ja purkautumisesta, koskee soveltuvien osien yhteisen erityisen etuuden osakaskuntaa, jos koko yhteinen erityinen etuus jaetaan osakaskiinteistöjen kesken tai lakkautetaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Jos yhteisen vesialueen osakkaat ovat tämän lain voimaan tullessa järjestäytyneet sekä yhteisalueain mukaisena osakaskuntana että kalastuslain mukaisena kalastuskuntana, yhteisalueain mukaisen osakaskunnan säännöt lakkaavat olemasta voimassa, ja osakaskunnassa ovat voimassa kalastuskunnan säännöt, kunnes ne on muutettu yhteisalueain säännösten mukaisiksi. Siltä osin kuin säännöt ovat ristiriidassa yhteisalueain kanssa, noudatetaan kuitenkin yhteisaluealakia.

Edellä 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa kalastuskunnan johtokunta jatkaa yhteisen vesialueen osakaskunnan hoitokuntana, kunnes osakaskunnan kokouksessa valitaan uudet hoitokunnan jäsenet.

2.

Laki**kalastuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 16 päivänä huhtikuuta 1982 annetun kalastuslain (286/1982) 48 §:n edellä oleva väliotsikko, 49—52 § ja viimeksi mainitun pykälän edellä oleva väliotsikko, 53—60 § ja viimeksi mainitun pykälän edellä oleva väliotsikko, 63, 65 ja 66 § ja viimeksi mainitun pykälän edellä oleva väliotsikko sekä 67, 125 ja 130 §,

sellaisina kuin niistä ovat 49 ja 50 § osaksi laissa 1355/1993, 55 § laissa 562/1995 ja 125 § mainitussa laissa 1355/1993,

muutetaan 3 §:n 1 ja 2 momentti, 7 §:n 2 momentti, 15 §:n 1 momentti, 18 ja 62 §, 69 §:n 3 momentti, 75 §:n 1 kohta ja 79 §:n 1 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 momentti, 7 §:n 2 momentti ja 79 §:n 1 momentti mainitussa laissa 1355/1993 ja 75 §:n 1 kohta laissa 493/1997, sekä

lisätään lakiin uusi 17 a § ja lailla 328/1988 kumotun 86 §:n 2 momentin tilalle uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Useille kiinteistöille yhteisesti kuuluvan kalaveden osakkaat muodostavat kalastuskunnan, jonka toimielimiä ovat kalastuskunnan kokous ja johtokunta. Ne, joilla on kalastusoikeus koskitilan alueella, muodostavat yhdessä koskitilan omistajan kanssa kalastuskunnan, jossa osakkuudet määräytyvät sen mukaan kuin kullakin on kalastusoikeutta.

Kalatalouden edistämistä ja muiden 1 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamista varten vesialueet jaetaan niiden omistussuhteista sekä kunnallisesta jaotuksesta riippumatta kalastusalueisiin.

Ehdotus

3 §

Yhteisen kalaveden osakkaiden muodostama yhteisalue lain (758/1989) mukainen osakaskunta toimii tässä laissa tarkoitettuna kalastuskuntana.

Kalatalouden edistämistä ja muiden 1 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamista varten vesialueet jaetaan niiden omistussuhteista sekä kunnallisesta ja valtionhallinnollisesta jaotuksesta riippumatta kalastusalueisiin.

7 §

Muusta kalastuksesta 1 momentissa mainitulla vesialueella päättää kalastusalue. Jos vesialue kuuluu kahteen tai useampaan kalastusalueeseen, kalastusalueet päättävät asiasta yhteisesti. Päätöstä tehtäessä on otettava huomioon erityisesti ammattikalastajien tar-

Muusta kalastuksesta 1 momentissa tarkoitettulla vesialueella päättää kalastusalue. Päätöstä tehtäessä on otettava erityisesti huomioon ammattikalastajien tarpeet. Kalastusalue saa periä tässä momentissa tarkoitettusta kalastuksesta kohtuullisen maksun. Kalastus-

Voimassa oleva laki

peet.

15 §

Se, jolla on kalastusoikeus määrätyllä vesialueella, voi antaa sen vuokralle. Kalastuskunnan oikeudesta antaa kalastusoikeus vuokralle säädetään 63 §:ssä.

18 §

Yhteisen vesialueen osakas ei saa ilman muiden osakkaiden suostumusta tehdä sopimusta hänelle sanotulla alueella kuuluvan kalastusoikeuden vuokraamisesta. Muutoin on voimassa, mitä osakkaiden päätävällän käyttämisestä kysymyksessä olevan yhteisen omaisuuden osalta on muualla laissa säädetty.

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei estä valtiota yhteisen vesialueen osakkaana, milloin sen osuus on vähintään kaksi kolmasosaa sanotusta vesialueesta, vuokraamasta kalastusoikeutta, joka vastaa tätä osuutta tai sen osaa, ammattimaisesti harjoitettavaa kalastusta taikka paikkakunnan oloissa tärkeäksi katsottavaa virkistyskalastusta varten.

Ehdotus

alue saa käyttää maksuina kertyvät varat kalakannan hoitoon siinä vesistöissä, jossa yleinen vesialue sijaitsee.

15 §

Se, jolla on kalastusoikeus tietyllä vesialueella, voi antaa sen vuokralle. Kalastuskunta voi antaa kalastuskunnalle kuuluvan vesialueen vuokralle siten, kuin yhteisalueissa säädetään.

17 a §

Jos yhteisen alueen osakaskiinteistö kalastusoikeuksineen on annettu vuokralle maanvuokralain (258/1966) 5 luvussa säädettyllä tavalla, vuokramiehellä on oikeus käyttää osakaskunnan kokouksissa asianosaisen puhevaltaa vuokrasopimuksen voimassaoloajan kalastusta koskevista asioista, jollei vuokranantaja tätä puhevaltaansa käytä tai jollei muuta ole sovittu.

18 §

Yhteisen vesialueen osakas saa ilman muiden osakkaiden suostumusta antaa toiselle luvan vastikkeetta tai vastiketta vastaan käyttää hänelle yhteisellä vesialueella kuuluvaa kalastusoikeuttaan. Muutoin on voimassa, mitä osakkaiden päätösvallan käyttämisestä kysymyksessä olevan yhteisen omaisuuden osalta muualla laissa säädetään. (2 mom. kumotaan.)

8 luku

Kalastuskunta

Tehtävät ja järjestäytyminen

(väliotsikko kumotaan)

49 §

Kalastuskunnan on järjestädyttävä ja hyväksyttävä itselleen säännöt, jotka alistetaan kalastuspiirin tarkastettaviksi. Milloin yhteisen kalaveden merkitys on vähäinen tai sii-

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

hen on muu erityinen syy, kalastuspiiri voi kuitenkin vapauttaa kalastuskunnan järjestäytymisestä. Kalastuskunnalle kuuluvista asioista on osakkaiden tällöin yhteisesti päätettävä taikka uskottava niiden hoitaminen valtuuttamalleen toimitsijamiehelle.

Jollei kalastuskunta ole järjestäytynyt, se toimii yhteisaluelain (758/89) mukaisesti.

50 §

Kunnanhallituksen puheenjohtajan määräämä pätevä henkilö kutsuu kalaveden osakkaat kokoukseen päättämään kalastuskunnan järjestäytymisestä.

Kokouskutsun sisällöstä ja sen tiedottamisesta kalaveden osakkaille on vastaavasti voimassa, mitä yhteisaluelain 11 ja 12 §:ssä säädetään. Kokouksen kustannukset suoritetaan kunnan varoista ja kunta voi periä ne kalastuskunnalta. Jos kaikki osakkaat kokoontuvat ilman kokouskutsua, on kokous kuitenkin päätösvaltainen.

(kumotaan)

50 §

51 §

Kun kalastuskunta on järjestäytynyt, se voi tehdä sitoumuksia, hankkia irtainta omaisuutta sekä käyttää puhevaltaa tuomioistuimessa ja muun viranomaisen luona yhteisen kalaveden käyttöä ja hoitoa koskevissa asioissa.

(kumotaan)

51 §

Kalastuskunnan kokous ja johtokunta

(väliotsikko kumotaan)

52 §

Kalastuskunnan päättävävaltaa käyttää kalastuskunnan kokous. Kalastuskunnan varsinainen kokous pidetään ainakin kerran vuodessa.

Kalastuskunnan kokouksen kutsuu koolle johtokunnan esimies tai hänen estyneenä ollessaan varaesimies. Kokouksessa ei saa ratkaista asiaa, josta kokouskutsussa ei ole ilmoitettu.

Kokouksen koollekutsumistavasta, asiain käsittelystä kokouksessa sekä pöytäkirjan pitämisestä määrätään kalastuskunnan säännöissä.

(kumotaan)

52 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

53 §

Kalastuskunnan osakkaat kutsutaan ilmoitettua asiaa varten ylimääräiseen kokoukseen, jos osakkaat, joiden yhteinen äänimäärä edustaa vähintään kymmenesosaa kalastuskunnan koko äänimäärästä, sitä pyytävät tai jos se on tarpeen 67 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen käsittelemistä varten.

Jollei kokousta ole pidetty kuukauden kuluessa siitä, kun johtokunnan esimies sai todistettavasti tiedon 1 momentissa tarkoitetusta pyynnöstä tai 1 momentissa mainittu oikaisuvaatimus hänelle esitettiin, kalastuspiiri voi sille tehdystä hakemuksesta ja varattuaan johtokunnan esimiehelle tilaisuuden tulla kuulluksi oikeuttaa jonkun hakijoista tai oikaisuvaatimuksen esittäjän kutsumaan kokouksen koolle.

(kumotaan)

53 §

54 §

Kalastuskunnan kokouksessa on kullakin osakkaalla vesialueosuutensa mukainen äänimäärä, jolleivät kaikki kokouksessa läsnä olevat osakkaat toisin sovi tai kalastuskunnan säännöissä ole muuta määrätty. Kokouksessa ei kuitenkaan kukaan saa äänestää enemmällä kuin puolella läsnä olevien yhteenlasketusta äänimäärästä.

Kokouksessa voi osakasta edustaa hänen valtuuttamansa asiamies. Kukaan ei saa kuitenkaan esiintyä useamman kuin yhden osakkaan asiamiehenä.

(kumotaan)

54 §

55 §

Jolleivät osakkaiden vesialueosuudet ole tiedossa tai jos niistä kalastuskunnan kokouksessa ilmenee erimielisyyttä, on maanmittaustoimistolta pyydettävä nämä osuudet osoittava luettelo.

Jos maanmittaustoimistossa ei ole 1 momentissa mainittua luetteloa tai se on puutteellinen ja luettelon laatiminen tai täydentäminen edellyttää kiinteistönmuodostamislain 101 §:ssä tarkoitetun kiinteistönmäärityksen suorittamista, on kalastuskunnan luettelon saadakseen haettava mainittua toimitusta. Toimituksesta aiheutuviin toimituskustannuksiin sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislain 212 §:n 2 momentissa säädetään.

(kumotaan)

55 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

56 §

Kalastuskunnan kokouksen päätökseksi katsotaan, jollei kalastuskunnan säännöissä toisin määrätä tai jäljempänä toisin säädetä, se mielipide, jota enemmistö on kannattanut. Äänen jakautuessa tasan tulee päätökseksi pääluvun mukaan lasketun enemmistön mielipide. Jos äänet myös täten laskien menevät tasan, ratkaisee äänestyksen tuloksen puheenjohtajan ääni.

Kalastuskunnan päätöksen tekemiseen vaaditaan, että päätöstä kannattaa vähintään kaksi kolmannesta äänestykseen osaa ottaneiden käytettävissä olevasta yhteisestä äänimäärästä ja vähintään yksi kolmannes äänestäneistä osakkaista:

1) milloin kysymys on vesialueen käyttämisestä kalastukseen muulla tavoin kuin siten, että kukin osakas itse tai se, joka laillisesti käyttää hänen kalastusoikeuttaan, kalastaa vesistössä;

2) jos asia koskee osakkaiden suoritettavaksi tarkoitetun maksun määräämistä tahi osakkaiden pyydysyksikköjen jakamista vesialueosuuksista poikkeavalla tavalla; tai

3) jos asia koskee kalastuskunnan tehtävien siirtämistä kalastusalueen suoritettaviksi.

Kalastuskunnan sääntöjen muuttamista tarkoittava asia on käsiteltävä kahdessa kalastuskunnan kokouksessa ja siitä tehty päätös on alistettava kalastuspiirin tarkastettavaksi.

57 §

Kalastuskunta valitsee keskuudestaan itselleen johtokunnan sekä yhden sen jäsenistä johtokunnan esimieheksi ja yhden varaesimieheksi. Johtokunnan jäsenten toimikausi on kaksi vuotta siten, että kalastuskunnan säännöissä määrättävällä tavalla puolet jäsenistä on kunakin vuonna erovuorossa. Esimies ja varaesimies valitaan vuodeksi kerrallaan.

Kalastuskunta, johon kuuluu enintään viisi osakasta, voi kuitenkin toimia ilman johtokuntaa, jolloin kalastuskunnan kokous hoitaa johtokunnalle kuuluvat tehtävät ja kokouksesta on muutoinkin voimassa, mitä johtokunnasta on säädetty. Kalastuskunnan kokous valitsee tällöin kalastuskunnalle esimiehen ja varaesimiehen.

56 §

(kumotaan)

57 §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

58 §

Johtokunnan tehtävänä on, noudattaen tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä:

- 1) johtaa kalastuskunnan toimintaa;
- 2) valvoa kalastuskunnan etua;
- 3) tehdä kalastuskunnan kokoukselle kalastuskunnan toimintaa koskevia ehdotuksia;
- 4) panna täytäntöön kalastuskunnan kokouksen päätökset sekä huolehtia niiden tiedottamisesta;
- 5) huolehtia kalastuskunnan taloudenpidosta ja omaisuudesta;
- 6) edustaa kalastuskuntaa kalaveden käyttöä ja hoitoa koskevissa asioissa yksityistä osakasta ja kolmatta henkilöä kohtaan; sekä
- 7) valvoa kalastuskunnan sääntöjen ja päätösten noudattamista.

(kumotaan)

58 §

59 §

Haasteen tai julkisen viranomaisen määräyksen tahi tiedonannon on katsottava tulleen kalastuskunnan ja sen johtokunnan tiedoksi, kun se on laillisessa järjestyksessä toimitettu kalastuskunnan esimiehelle tai varaesimiehelle. Näiden on huolehdittava, että asia hyvissä ajoin saatetaan osakasten tietoon.

(kumotaan)

59 §

Maksut ja kalavesien käyttö

(väliotsikko kumotaan)

60 §

Kalaveden hoitoa tarkoittavien toimenpiteiden kustannuksia ja muita kalastuskunnan menoja varten voidaan kalastuskunnan osakkaiden suoritettavaksi määrätä kunkin vesialueosuutta vastaava tai kalastuskunnan säännöissä vahvistetun muun perusteen mukainen maksu.

(kumotaan)

60 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettu maksu saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä ja sen maksuunpanosta valittaa siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa (367/61) on säädetty.

62 §

Jollei kalaveden käytöstä muuta päätetä, jakautuvat pyydysyksiköt yhteisen kalaveden osakkaiden kesken näiden vesialueosuuksien

62 §

Jollei kalaveden käytöstä muuta päätetä, pyydysyksiköt jakautuvat yhteisen kalaveden osakkaiden kesken heidän vesialueosuuksien

Voimassa oleva laki

Ehdotus

mukaisesti ja niiden kesken, joilla on kalastusoikeus koskitilan alueella, niiden osuukseen mukaan, jotka osakkailla ennen osuuden luovuttamista oli siihen vesialueeseen, josta koskitila on muodostettu. Koskitilan omistajan osuus kalastuskunnassa määräytyy koskitilan manttaalin mukaan. Kalastuskunta voi antaa tarkempia määräyksiä osakkaille kuuluvan kalastusoikeuden käyttämisestä.

siensa mukaisesti. Kalastuskunta voi antaa tarkempia määräyksiä osakkaille kuuluvan kalastusoikeuden käyttämisestä.

63 §

Oikeus kalastaa yhteisessä kalavedessä voidaan antaa vuokralle kalastuskunnan kokouksen päätöksellä. Tällöin on ensisijassa pyrittävä edistämään ammattimaisesti harjoitettavaa kalastusta. Kalastuskunnan kokouksessa voidaan myös päättää, että kalavettä käytetään toisin kuin siten, että kukin osakas itse tai se joka laillisesti käyttää hänen oikeuttaan, harjoittaa tällä vesialueella kalastusta. Näin saatu tulo, mikäli sitä ei tarvita kalastuskunnan menoihin, jaetaan osakkaiden kesken heidän vesialueosuksiensa mukaan, jolleivät kaikki osakkaat toisin sovi.

(kumotaan)

63 §

Mitä 16 §:n 2 momentissa on säädetty vesialueen omistajasta, koskee yhteisen kalaveden osalta kalastuskuntaa.

Kalastuskunnan kokouksen päätöksellä voidaan, jollei osakkaiden yhdenvertaisuutta loukata, rajoittaa osakkaan oikeutta sallia toisen henkilön käyttää hänelle osakkaana kuuluvaa kalastusoikeutta tai osaa siitä.

65 §

Osakasta tai muuta henkilöä, joka on syylistynyt kalastusta koskevien säännösten ja määräysten rikkomiseen tai merkittävässä määrin laiminlyönyt hänelle 1 ja 2 §:n mukaan kuuluvat velvollisuudet, voidaan kalastuskunnan johtokunnan päätöksellä määräajaksi, enintään kahdeksi vuodeksi, kieltää käyttämästä oikeuttaan kalastaa kalastuskunnan kalavedessä. Päätöstä on noudatettava, kun se on annettu asianomaiselle tiedoksi.

(kumotaan)

65 §

Se, jolta on kielletty kalastusoikeuden käyttäminen, voi hakea kalastuspiiriltä kiellon kumoamista. Kalastuspiiri voi kumota kiellon, jos perusteita kiellon voimassa pitämiseen ei ole.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Oikeudenkäynti ja päätöksen oikaiseminen (väliotsikko kumotaan)

66 §

Johtokunta ei saa ilman kalastuskunnan kokouksen päätöstä panna vireille kalavettä koskevaa oikeudenkäyntiä, ellei tällaista oikeutta ole kalastuskunnan säännöissä johtokunnalle uskottu. Päätöstä vastustanut osakas on velvollinen osallistumaan oikeudenkäynnin kustannuksiin enintään sillä määrällä, joka vastaa hänelle kalaveden osakkaana oikeudenkäynnistä tullutta etua.

Milloin johtokunta tai kalastuskunnan kokous päättää, ettei kalavettä koskevaan oikeudenkäyntiin ryhdytä, osakkaalla on kuitenkin oikeus ajaa kannetta asiassa. Mitä siten voitetaan, tulee kalastuskunnan hyväksi, ja kukin osakas on saamansa edun arvoon asti velvollinen ottamaan osaa oikeudenkäynnistä aiheutuneisiin kustannuksiin.

Milloin korvausta tuomitaan tai määrätään maksettavaksi vahingosta, haitasta tai muusta edunmenetyksestä, joka luvattomasti tai laillisen luvan nojalla suoritettusta toimenpiteestä aiheutuu yhteiselle kalavedelle, siinä harjoitetulle kalastukselle tai kalakanan hoidolle, voidaan tällainen korvaus määrätä suoritettavaksi kalastuskunnalle käytettäväksi sanotun vahingollisen seurauksen ehkäisemistä tai vähentämistä tarkoittaviin tai muihin kalastuksen hyväksi suoritettaviin toimenpiteisiin.

67 §

Kalastuskunnan osakas, joka katsoo, että kalastuskunnan kokouksen tai johtokunnan päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka on lain, asetuksen tai kalastuskunnan sääntöjen vastainen taikka loukkaa hänen oikeuttaan tahi on väärin merkitty kokouksen tai johtokunnan pöytäkirjaan, voi kalastuskunnan kokoukselta vaatia päätöksen tai merkinnän oikaisemista. Oikaisuvaatimus on esitettävä johtokunnan esimiehelle kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä kun osakas sai päätöksestä tiedon. Tarvittaessa on ylimääräinen kokous kutsuttava koolle oikaisuvaatimusta käsittelemään.

Jollei oikaisuvaatimus johda sen esittäjää tyydyttävään tulokseen, hän voi moittia vaatimuksesta annettua päätöstä kanteella, joka on pantava vireille kalastuskuntaa vastaan

(kumotaan)

66 §

(kumotaan)

67 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

yleisessä alioikeudessa kuudenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun asia on kalastuskunnan kokouksessa käsitelty.

69 §

Milloin olosuhteiden muuttuminen tai erityiset syyt sitä edellyttävät, kysymys kalastusalueen jakamisesta, sen yhdistämisestä toiseen kalastusalueeseen tai sen rajojen muuttamisesta voidaan saattaa kalastuspiirin ratkaistavaksi. Tätä tarkoittavan hakemuksen kalastuspiirille voi tehdä kalastusalue, kalastuskunta, vesialueen omistaja tai kalastusoikeuden haltija.

Jos olosuhteiden muuttuminen tai erityiset syyt sitä edellyttävät, kysymys kalastusalueen jakamisesta, sen yhdistämisestä toiseen kalastusalueeseen tai sen rajojen muuttamisesta voidaan saattaa *työvoima- ja elinkeinokeskuksen* ratkaistavaksi. Tätä tarkoittavan hakemuksen *työvoima- ja elinkeinokeskukselle* voi tehdä kalastusalue, kalastuskunta, vesialueen omistaja tai kalastusoikeuden haltija. *Työvoima- ja elinkeinokeskus voi asianomaisia kalastusalueita, kalastuskuntia sekä vesialueen omistajia kuultuaan myös oma-aloitteisesti päättää kalastusalueen rajojen muuttamisesta. Jos syntyy epäselvyyttä siitä, minkä työvoima- ja elinkeinokeskuksen toimivaltaan kalastusalueen rajojen muuttaminen kuuluu, maa- ja metsätalousministeriö ratkaisee toimivaltaa koskevan kysymyksen.*

75 §

Kalastusalueen kokous:

1) ratkaisee 7 §:n 2 momentissa, 11 §:n 3 momentissa, 16 §:n 3 momentissa, 26 §:n 2 ja 4 momentissa, 32 §:n 2 ja 3 momentissa, 37 §:n 2 momentissa, 43 §:ssä, 46 §:n 1 momentissa sekä 79 ja 81 §:ssä tarkoitetut asiat;

75 §

Kalastusalueen kokous:

1) ratkaisee 7 §:n 2 momentissa, 11 §:n 3 momentissa, 16 §:n 3 momentissa, 26 §:n 2 ja 4 momentissa, 32 §:n 2 ja 3 momentissa, 35 §:n 2 momentissa, 37 §:n 2 momentissa, 43 §:ssä, 46 §:n 1 momentissa sekä 79 ja 81 §:ssä tarkoitetut asiat;

79 §

Tämän lain 1 §:ssä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi kalastusalueen tulee maaseutuelinkeinopiirin määräämän ajan kuluessa ottaa käyttöön aluettaan koskeva käyttö- ja hoitosuunnitelma, joka sisältää selvityksen kalastusalueen kalakantojen tilasta sekä hoitoa ja kalastuksen järjestämistä koskevat yleiset suuntaviivat.

79 §

Edellä 1 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi kalastusalueen tulee työvoima- ja elinkeinokeskuksen määräämän ajan kuluessa ottaa käyttöön aluettaan koskeva käyttö- ja hoitosuunnitelma, joka sisältää selvityksen kalastusalueen kalakantojen tilasta sekä kalavesien hoitoa ja kalastuksen järjestämistä koskevat yleiset suuntaviivat. Käyttö- ja hoitosuunnitelma voi olla useamman kalastusalueen yhteinen.

Käyttö- ja hoitosuunnitelmia laadittaessa

Käyttö- ja hoitosuunnitelmaa laadittaessa

Voimassa oleva laki

on otettava huomioon, mitä tässä laissa ja erityisesti 1 ja 2 §:ssä on säädetty. Kalastusalueen eri osia varten voidaan laatia erilliset suunnitelmat.

Ehdotus

on otettava huomioon, mitä tässä laissa ja erityisesti 1 ja 2 §:ssä säädetään. Käyttö- ja hoitosuunnitelmaa valmisteltaessa on myös huolehdittava riittävän yhteistoiminnan järjestämisestä toisten kalastusalueiden ja kalastusviranomaisten kanssa.

86 §

(2 ja 3 mom. kumottu 15.4.1988/328)

Jos kalastusalue sijaitsee useamman työvoima- ja elinkeinokeskuksen toimialueella, kalastusalueita koskevat asiat käsitellään siinä työvoima- ja elinkeinokeskuksessa, jonka toimialueella suurin osa kyseisen kalastusalueen vesipinta-alasta sijaitsee.

125 §

Jos yhteisen vesialueen osakkaat eivät ole muodostaneet yhteisaluellaista tarkoitettua järjestäytyneitä osakaskuntaa, he voivat kalastuskunnan kokouksessa päättää asioista, jotka koskevat hiekan ja muun aineksen ottamista vesialueelta, alueen tai sen osan antamista vuokralle muutakin tarkoitusta kuin kalastusta varten, metsästyksen harjoittamista alueella sekä sen muuta käyttämistä ja tällaisesta käytöstä perittävää korvausta. Asian käsittelystä ja päätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä mainitussa laissa on säädetty osakkaiden kokouksesta ja siinä tehdystä päätöksestä.

(kumotaan)

125 §

130 §

Ennen tämän lain voimaantuloa järjestäytyneiden kalastuskuntien on viipymättä uudistettava sääntönsä ja järjestettävä toimintansa tässä laissa säädetyllä tavalla. Jos kalastuskunta ei ole aikaisemmin järjestäytyneet, noudatetaan, mitä 49 §:ssä on säädetty. Kalastuspiirin tulee valvoa, että edellä mainittuja säännöksiä noudatetaan. Läninhallitus voi kalastuspiirin pyynnöstä uhkasakolla velvoittaa kalastuskunnan noudattamaan piirin tässä tarkoituksessa antamia määräyksiä.

(kumotaan)

130 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
Tämän lain estämättä ne kalastusoikeuden

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vuokraamista tai muuta luovuttamista koskevat sopimukset ja muut sopimukset, jotka on tehty kalastuslain (286/1982) nojalla ennen tämän lain voimaantuloa, pysyvät voimassa.

Järjestäytyneet kalastuskunnat toimivat yhteisaluelaisissa tarkoitettuina järjestäytyneinä osakaskuntina tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden sääntöjensä mukaisesti, kunnes kalastuskuntien säännöt on tarkistettu yhteisaluelain säännösten mukaisiksi. Siltä osin kuin säännöt ovat ristiriidassa yhteisaluelain kanssa, noudatetaan kuitenkin yhteisaluelakia.

Kalastuskunnan johtokunta jatkaa yhteisen vesialueen osakaskunnan hoitokuntana, kunnes osakaskunnan kokouksessa valitaan uudet hoitokunnan jäsenet.

Jos kalastuskunnalla tämän lain voimaan tullessa on varoja tai velkoja, ne katsotaan yhteisen vesialueen osakaskunnan varoiksi ja veloiksi.

3.

Laki**kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 12 päivänä huhtikuuta 1995 annetun kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 133 ja 134 § sekä 168 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 134 § osaksi laissa 273/1998, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

133 §

Alue, jonka yhteisen alueen osakaskunta on luovutuksen kautta saanut omistukseensa, liitetään osakaskunnalle kuuluvaan yhteiseen alueeseen.

133 §

Alue, jonka yhteisen alueen osakaskunta on saanut omistukseensa, liitetään osakaskunnalle kuuluvaan yhteiseen alueeseen.

Yhteiseen alueeseen voidaan liittää kiinteistöön kuuluva alue antamalla kiinteistölle aluetta vastaava osuus yhteiseen alueeseen, jos kiinteistön omistaja ja yhteisen alueen osakaskunta siitä sopivat.

Sellaiset yhteiset alueet, joiden osakaskunnat ovat sopineet niille kuuluvien yhteisten alueiden yhdistämisestä, liitetään yhteen muodostamalla niistä uusi yhteinen alue.

134 §

Alue erotetaan yhteiseksi tai liitetään ennestään olevaan yhteiseen alueeseen toimituksessa, johon sovelletaan, mitä lohkomisesta säädetään, tai muun kiinteistötoimituksen yhteydessä.

134 §

Alue erotetaan yhteiseksi alueeksi ja 133 §:n 1 momentissa tarkoitettu alue liitetään jo olemassa olevaan yhteiseen alueeseen toimituksessa, johon sovelletaan, mitä lohkomisesta säädetään, tai muun kiinteistötoimituksen yhteydessä.

Alue liitetään yhteiseen alueeseen ja yhteiset alueet liitetään yhteen 133 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sitä varten suoritettavassa kiinteistötoimituksessa. Osuuksien määrittämistä varten liitettävä alue ja yhteiset alueet arvioidaan toimituksessa, ja kunkin kiinteistön osuus muodostettuun yhteiseen alueeseen määrätään sellaiseksi, että se vastaa arvoltaan kiinteistöön kuuluneen alueen tai kiinteistölle aikaisemmin kuuluneen yhteisalueosuuden arvoa.

Alueen yhteiseen alueeseen liittämisen edellytyksenä on, että kiinteistöön, josta alue otetaan, ei kohdistu kiinnityksiä tai liitettävä

Muodostettavan yhteisen alueen tulee olla pääosin samaa laatua, joko maa-alueetta tai vesialuetta. Alueen yhteiseen alueeseen liit-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

alue vapautetaan vastaamasta sanotun kiinteistön kiinnityksistä. Edellytyksenä vapauttamiselle on, että panttioikeuden haltija antaa siihen suostumuksensa. Vapauttaminen voi tapahtua panttioikeuden haltijan suostumuksetta, jos kiinteistö, josta alue otetaan, riittää liittämisen jälkeen selvästi vastaamaan siihen kohdistuvista panttisaamisista.

tämisen edellytyksenä on lisäksi, että kiinteistöön, josta alue otetaan, ei kohdistu kiinnityksiä tai *että* liitettävä alue vapautetaan vastaamasta sanotun kiinteistön kiinnityksistä. Edellytyksenä vapauttamiselle on, että panttioikeuden haltija antaa siihen suostumuksensa. Vapauttaminen voi tapahtua panttioikeuden haltijan suostumuksetta, jos kiinteistö, josta alue otetaan, riittää liittämisen jälkeen selvästi vastaamaan siihen kohdistuvista panttisaamisista.

168 §

Jos toimitus koskee usean yhdessä omistamaa kiinteistöä tai määräalaa, kutsukirje toimitetaan erikseen kaikille yhteisomistajille. Jos toimitus koskee yhteistä aluetta eikä toimituksessa ole kysymys sen jakamisesta tai 101 §:n 1 momentin 2, 4 tai 5 kohdassa tarkoitetusta kiinteistönmäärityksestä tai vastaavasta toimenpiteestä, kutsukirje toimitetaan osakaskunnalle noudattaen, mitä yhteisalue lain 26 §:ssä säädetään. Jos toimitus koskee aluetta, johon usealla kiinteistöllä on rasiteoikeus tai yksityisistä teistä annetun lain mukainen oikeus, eikä kysymys ole tällaisen oikeuden poistamisesta, siirtämisestä tai muuttamisesta, riittää kutsukirjeen toimittaminen yhdelle oikeuden haltijoista. Kirje toimitetaan kuitenkin tiekunnalle, jos toimitushakemuksesta ilmenee tai muutoin on tiedossa, että toimitus koskee tiekunnan tietä.

Jos toimitus koskee usean yhdessä omistamaa kiinteistöä tai määräalaa, kutsukirje toimitetaan erikseen kaikille yhteisomistajille. Jos toimitus koskee yhteistä aluetta eikä toimituksessa ole kysymys sen jakamisesta tai 101 §:n 1 momentin 2, 4 tai 5 kohdassa tarkoitetusta kiinteistönmäärityksestä tai vastaavasta toimenpiteestä, kutsukirje toimitetaan *järjestäytyneelle* osakaskunnalle noudattaen, mitä yhteisalue lain 26 §:ssä säädetään *ja järjestäytymättömälle osakaskunnalle noudattaen haasteen tiedoksiantomenettelyä tai antamalla kutsukirje tiedoksi jollekin osakkaalle ja tiedottamalla kutsukirjeestä vähintään yhdessä paikkakunnalla leviävässä sanomalehdessä*. Jos toimitus koskee aluetta, johon usealla kiinteistöllä on rasiteoikeus tai yksityisistä teistä annetun lain mukainen oikeus, eikä kysymys ole tällaisen oikeuden poistamisesta, siirtämisestä tai muuttamisesta, riittää, *että kutsukirje toimitetaan yhdelle oikeuden haltijoista*. Kirje toimitetaan kuitenkin tiekunnalle, jos toimitushakemuksesta ilmenee tai muutoin on tiedossa, että toimitus koskee tiekunnan tietä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta .

4.

Laki**vesilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/1961) 19 luvun 7 §:n 3 momentti ja 20 luvun 5 §:n 3 momentti sellaisina kuin ne ovat laissa 646/1992, *muutetaan* 1 luvun 10 § ja 30 §:n 1 momentti, 16 luvun 8 §:n 3 momentti, 19 luvun 7 §:n 2 momentti sekä 20 luvun 5 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 30 §:n 1 momentti laissa 79/1995, 16 luvun 8 §:n 3 momentti laissa 629/1991 sekä 19 luvun 7 §:n 2 momentti ja 20 luvun 5 §:n 2 momentti mainitussa laissa 646/1992, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleisiä säännöksiä

10 §

Yhteisen vesialueen osakkaalla on oikeus, jollei tämän tai muun lain säännöksistä tai erikseen annetusta luvasta muuta johdu, ryhtyä sellaisiin omistajalle kuuluviin, alueen ja sillä olevan veden käyttämistä tarkoitaviin toimenpiteisiin, jotka eivät aiheuta muille osakkaille haittaa tai häiriötä eivätkä estä heitä vastaavanlaisella tavalla käyttämästä aluetta hyväkseen.

Mitä 1 momentissa on säädetty vesialueen osakkaan oikeudesta, koskee soveltuvin osin myös useille yhteisesti kuuluvan maa-alueen yhteisomistajan oikeutta alueelta saatavan pohjaveden käyttämiseen.

Milloin toisen vesialueeseen kohdistuvaan toimenpiteeseen on tämän lain mukaan saatava lupa, on myös vesialueen osakkaan haettava lupa tällaiseen toimenpiteeseen, jos se kohdistuu yhteiseen alueeseen.

30 §

Jokaisella, joka kärsii lietteestä, matalikosta tai muusta niihin verrattavasta vesistön käyttöä koskevasta haitasta, on oikeus ilman lupaa toisenkin vesialueella suorittaa sen

10 §

Yhteisen alueen osakkaan oikeudesta käytetään hyväkseen yhteistä aluetta säädetään yhteisalueella (758/1989).

Yhteisesti omistetun kiinteistön tai alueen osaomistajalla on oikeus alueelta saatavan pohjaveden käyttämiseen sillä tavoin, ettei se aiheuta muille osaomistajille haittaa tai häiriötä eikä estä heitä vastaavanlaisella tavalla käyttämästä alueelta saatavaa pohjavettä.

30 §

Jokaisella, joka kärsii lietteestä, matalikosta tai muusta niihin verrattavasta vesistön käyttöä koskevasta haitasta, on oikeus ilman lupaa toisenkin vesialueella suorittaa *haitan*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

poistamiseksi tarpeellinen vesistön tilan ja käyttömahdollisuuksien parantamista koskeva toimenpide, jos siitä ei aiheudu tämän luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta eikä työn suorittamisesta johdu vesialueen omistajalle huomattavaa haittaa. Työn aloittamisesta ja suorittamisesta on, mikäli toimenpide ei ole merkitykseltään vähäinen, ennakolta ilmoitettava vesialueen omistajalle tai, vesialueen kuuluessa *järjestäytymättömän* yhteisalueen osakkaille, *kalastuskunnalle* sekä, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, alueelliselle ympäristökeskukselle tai ympäristönsuojelulautakunnalle.

poistamiseksi tarpeellinen vesistön tilan ja käyttömahdollisuuksien parantamista koskeva toimenpide, jos siitä ei aiheudu tämän luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta eikä työn suorittamisesta johdu vesialueen omistajalle huomattavaa haittaa. Työn aloittamisesta ja suorittamisesta on, *jos* toimenpide ei ole merkitykseltään vähäinen, ennakolta ilmoitettava vesialueen omistajalle tai, vesialueen kuuluessa yhteisalueen osakkaille, *yhteisalueen osakskunnalle yhteisalueen* 26 §:n mukaisesti sekä, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, alueelliselle ympäristökeskukselle tai ympäristönsuojelulautakunnalle.

16 luku

Vesiasioiden käsittely vesioikeudessa

8 §

Yhteisalueen järjestäytymättömälle osakskunnalle voidaan hakemuksesta antaa tieto yhteisalueen 26 §:n estämättä noudattaen, mitä tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain (232/66) 7 §:n mukaisesta julkisesta kuulutuksesta on säädetty. Jos hakemus tarkoittaa yhteisalueen tai sen muun kuin vähäisen osan lunastamista tai muun kuin vähäistä osaa yhteisalueesta koskevan käyttöoikeuden perustamista, noudatetaan sanotuilta osin kuitenkin, mitä yhteisalueen 26 §:ssä on säädetty.

Yhteisalueen järjestäytymättömälle osakskunnalle voidaan hakemuksesta antaa tieto yhteisalueen 26 §:n estämättä noudattaen, mitä tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain (232/1966) 7 §:n mukaisesta julkisesta kuulutuksesta *säädetään*. Jos hakemus *koskee osakkaiden oikeutta muutoin kuin vähäisessä määrin*, noudatetaan sanotuilta osin kuitenkin, mitä yhteisalueen 26 §:ssä *säädetään*.

19 luku

Ojituslaitus

7 §

Jos ojitusasia koskee yhteisen maa-alueen järjestäytymätöntä osakskuntaa, on loppukokouksesta ilmoitettava osakskunnalle noudattaen soveltuvin osin, mitä 16 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään. *Merkitykseltään vähäisessä asiassa tieto voidaan kuitenkin antaa yhdelle osakkaalle, joka ilmeisesti ei ole muutoin asianosaisena asiassa.*

Jos ojitusasia koskee yhteisen maa- tai vesialueen järjestäytymätöntä osakskuntaa, loppukokouksesta on ilmoitettava osakskunnalle noudattaen soveltuvin osin, mitä 16 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jos asia saattaa erityisesti koskea toisen vesialuetta, on loppukokouksesta ilmoitettava myös vesialueen omistajalle tai, vesialueen ollessa yhteinen, asian laadun mukaan kalastuskunnalle, yhteisalueen osakaskunnalle tai molemmille. Vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille ilmoitus annetaan noudattaen vastaavasti 2 momenttia.

(3 mom. kumotaan)

20 luku

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

5 §

Siltä osin kuin asia koskee yhteisen maan alueen järjestäytymätöntä osakaskuntaa, on tiedoksi antamisesta osakkaille soveltuvin osin voimassa, mitä 16 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään. Merkitykseltään vähäisessä asiassa tieto voidaan kuitenkin antaa yhdelle osakkaalle, joka ilmeisesti ei ole muutoin asianosaisena asiassa.

Yhteisen vesialueen osalta ilmoitus toimitetaan asian laadun mukaan kalastuskunnalle, yhteisalueen osakaskunnalle tai molemmille. Vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille ilmoitus annetaan noudattaen vastaavasti 2 momenttia.

Siltä osin kuin asia koskee yhteisen maan tai vesialueen järjestäytymätöntä osakaskuntaa, tiedoksi antamisesta osakkaille on soveltuvin osin voimassa, mitä 16 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään.

(3 mom. kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta .

5.

Laki**maastoliikennelain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 22 päivänä joulukuuta 1995 annetun maastoliikennelain (1710/1995) 4 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Oikeus liikkua maastossa

Jokaisella on oikeus liikkua jääpeitteisellä vesialueella, siten kuin siitä säädetään vesilain (264/61) 1 luvun 24 §:ssä, jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu. Milloin liikkumiseen tai toimintaan tarvitaan vesialueen omistajan tai haltijan lupa, voi yhteisen vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan puolesta luvan antaa myös vesialueen kalastuskunnan johtokunta. Milloin kysymys on yleisestä vesialueesta, luvasta päättää se viranomainen tai valtion laitos, jonka hallinnassa alue on.

Jokaisella on oikeus liikkua jääpeitteisellä vesialueella, siten kuin siitä säädetään vesilain (264/1961) 1 luvun 24 §:ssä, jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu. Jos liikkumiseen tai toimintaan tarvitaan vesialueen omistajan tai haltijan lupa, yhteisen vesialueen osakaskunnan suostumuksesta päätetään yhteisalueen (758/1989) mukaisesti. Jos kysymys on yleisestä vesialueesta, luvasta päättää se viranomainen tai valtion laitos, jonka hallinnassa alue on.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta .

6.

Laki**vesiliikennelain 21 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä kesäkuuta 1996 annetun vesiliikennelain (463/1996) 21 §:n 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §

Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin

Tässä pykälässä tarkoitetun luvan myöntämisen edellytyksenä on, että tapahtuma täyttää riittävät turvallisuuden vaatimukset ja ettei toiminnasta aiheudu kohtuutonta haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, kalastukselle, yleiselle luonnon virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle. Lupa voidaan myöntää vain, jos vesialueen omistaja on antanut siihen suostumuksensa. Jos vesialue kuuluu yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle, suostumuksen voi antaa myös kalastuskunnan johtokunta.

Tässä pykälässä tarkoitetun luvan myöntämisen edellytyksenä on, että tapahtuma täyttää riittävät turvallisuuden vaatimukset ja ettei toiminnasta aiheudu kohtuutonta haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, kalastukselle, yleiselle luonnon virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle. Lupa voidaan myöntää vain, jos vesialueen omistaja on antanut siihen suostumuksensa. Jos vesialue on yhteinen, suostumuksesta päätetään yhteisaluelain (758/1989) mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta .

7.

Laki**ilmailulain 40 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä maaliskuuta 1995 annetun ilmailulain (281/1995) 40 §:n 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

40 §

Lentopaikkojen ja tilapäisten lentoonläh- ja laskupaikkojen käyttö

 Milloin 3 momentissa tarkoitettuun toimintaan tarvitaan vesialueen omistajan tai haltijan lupa, voi yhteisen vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan puolesta suostumuksen antaa kalastuskunnan johtokunta.

 Jos 3 momentissa tarkoitettuun toimintaan tarvitaan maa- tai vesialueen omistajan tai haltijan lupa, yhteisen maa- tai vesialueen osakaskunnan suostumuksesta päätetään yhteisaluelain (758/1989) mukaisesti.

 Tämä laki tulee voimaan päivänä
 kuuta .
